Curierul Filatelic. nr. 11/1991 - febr. Sibiu

Fig. 3

ŞAPTE ERORI / VARIETĂŢI FILATELICE ALE MĂRCILOR POŞTALE ROMÂNEŞTI — ANUL 1958

31.03 SCRIITORI ROMÂNI (C — 100)

1) 2 L(2) — O/POPULARĂ/ întrerupt lateral stînga par. 1/100 ***

15.11 COSTUME NAŢIONALE (C — 90/10×9/= 30 triptieuri)

2) 1,75 L(4) femeie — cîrlig la capătul stîng al cobiliţei (r.9; c.9) par. 1/30 ***

15.05 AL IV-LEA CONGRES AL F.D.I.F. — VIENA (C — 100)

3) 55 b(1) — marginea din dreapta a oglinzii mărcii poştale deteriorată la mijloc (r.4; c.4) par 1/100 ***

15.11 COSTUME NAŢIONALE

4) 55 b(4) femeie — M/MUNTENIA/ cu primul picior lipsă par. 1/30 ***

5) 1,75 L bărbat — pinten brun la opinca dreaptă (r.6; c.3) par. 1/30 **

6a) — scamă brună pe piciorul stîng (r 4; c.6) par. 1/30 **

6b) — scamă brună, jos, între picioare (r.9; c.6) par. 1/30 **

7) 1,75 L femeie — punct brun după 7/1,75 L/ (r.6; c.7) par. 1/30 **

prof. Sergiu Găbureac

Nota Redacţiei: Legenda abreviaţiunilor din acest articol a fost publicată în Nr. 10 pagina 9.

SUPRATIPARE APLICATE PE ÎNTREGURI POŞTALE ROMÂNEŞTI

Pentru efectuarea de trimiteri poştale s-au emis pe lîngă mărci poştale şi diferite alte efecte, cunoscute sub numele de întreguri poştale. In cazuri cînd au intervenit unele evenimente deosebite, sau a intervenit o schimbare de tarif poştal, sau apariţia unor greşeli de imprimare, în astfel de situaţii s-au efectuat cuvenitele rectificări, prin folosirea unor supratipare tipografice sau manuale!

Unul din acest sistem de supratipărire îl dăm ca exemplu, cu ocazia deschiderii unor oficii poştale pe litoralul Mării Mediterane în oraşe-porturi ale fostului imperiu otoman de către ţările occidentale, cum a procedat Anglia, Austria, Germania şi altele.

Procedeul a fost foarte simplu, pe întregurile poştale proprii s-au aplicat noi valori poştale în valuta turcă, procedeu de care s-a folosit şi Poşta Română. Avînd în vedere că Poşta Română a mai folosit operaţiuni de supratipărire şi în alte situaţii, le vom pezenta pe tipuri de întreguri poştale.

A. — CĂRŢI POŞTALE

1. — BIROUL POŞTAL DE LA CONSTANTINOPOL (LEVANT).

1. — În luna martie 1896, s-a deschis acest birou poştal, unde pe lîngă mărci poştale s-a supratipărit şi o carte poştală din emisiunea U.P.U. a anului 1894, avînd ca marcă fixă efigia regelui Carol I „emisiunea spic de grîu". Supratiparul s-a aplicat cu tuş violet sau negru, peste marca fixă figurativă.
20 PARAS 20/10 BANI roşu / carton crem

Notă: În luna mai 1896 emisiunea a fost retrasă la protestul guvernului otoman.

2. — OCUPAŢIA GERMANĂ ÎN ŢARA ROMÂNEASCĂ.

În anul 1916, Statul român a intrat în primul război mondial al secolului XX. Ca urmare a ofensivei germane şi a aliaţilor săi, aceştia au reuşit să ocupe Ţara Românească, respectiv: Muntenia, Oltenia şi Dobrogea. În prima perioadă a ocupaţiei, trupele germane nu au intervenit în privinţa circuitului poştal local în ceea ce priveşte folosirea de întreguri poştale. Abia de la data de 24 februarie 1917 s-a hotărît pentru organizarea unui serviciu de poştă necesar populaţiei civile române de orice rang pe întreg teritoriul ocupat. Pentru circulaţia corespondenţei de la trupele speciale stabilite în garnizoane, s-a folosit de Poşta Militară ambulantă proprie, distribuirea scrisorilor efectuîndu-se prin Poşta militară Cezaro-Crăiască (K.u.K. Feldpost).

a) Prima emisiune de cărţi poştale supratipărite a fost pusă în circulaţie la data de 1 iunie 1917, supratiparul s-a aplicat pe o carte poştală (Postkarte) germană din emisiunea anului 1916, cu valoarea nouă poştală înscrisă pe un singur rînd în poziţie orizontală cu caractere de litere gotice, supratipărire efectuată la Berlin. Tot într-o poziţie orizontală s-a mai supratipărit deasupra noi valori poştale, într-o căsuţă de 11,8×6 mm, iniţialele „M.V.i.R." cu tuş negru. Această a doua supratipărire s-a efectuat la o tipografie de Stat din Bucureşti. Efectul poştal în cauză „Postkarte" are un titlu de 23 mm lungime, aflat deasupra liniei despărţitoare de pe mijlocul cărţii poştale.

Pentru identificare mă folosesc de numerotarea dată în catalogul de întreguri poştale Michel ed. 1978.

P 1 10 Bani/10 (Pf.) carmin . . . . . (P 107a)

P 2 10+10 Bani/10+10 (Pf.) carmin, dublă . . . . . (113)

Întrucît se găsesc şi piese detaşate, le facem cuvenita menţiune:

P 2 A Întrebare . . . . . (P 113)

P 2 B Răspuns . . . . . (P 113)

b) Supratipar pe două rînduri, imprimată cu litere gotice, realizare la o tipografie germană din Berlin — luna iulie 1917 cu titlul Postkarte de 23 mm lungime deasupra liniei despărțitoare.

Emisiune compusă din două tipuri:

x) Distanța între cifra „10" și „Bani" . . . . . 3/4 mm
y) Distanța între cifra „10" și „Bani" 1½mm
P 3 10 Bani/ (Pf.) carmin . . . . . (P 107a)
P 4 10+10 Bani/10+10 (Pf) carmin, dublă . . . . (108)
P 4 A Întrebare . . . . . (108)
P 4 B Răspuns . . . . . (108)

Notă: Și cartea poștală dublă se găsește cu cele două distanțe menționate la emisiunea precedentă.

c) Emisiune cu supratipar „RUMENIEN 10 Bani" în loc de M.V.i.R. cu caractere de litere gotice.

1918. Postkarte titlu în lungime de 23 mm deasupra liniei despărțitoare.

P 5 10 Bani/10 (Pf) carmin . . . . . (P 107a)
x) Distanța între „10" și „Bani" . . . . . 3/4 mm
y) Distanța între „10" și „Bani" 1½mm
z) Distanța între „10" și „Bani" . . . . . 3,5 la ¾ mm

În această zonă operațională s-au organizat pe birouri speciale de distribuire a scrisorilor, birouri ce au existat în raza regiunilor: Focșani, Galați, Buzău ...

Supratiparul constă dintr-un cadru liniar de 13×9,5 mm cu următorul text interior „Gultig 9 Armée". Supratiparul a fost executat la o tipografie de stat din București.

1918. martie, cu Postkarte în lungime de 23 mm, deasupra liniei despărțitoare.

P 1 10 (Pf) carmin . . . . . (P 107a)
P 2 10+10 (Pf) carmin, dublă . . . . . (108)
P 2 A Întrebare . . . . . (108)
P 2 B Răspuns . . . . . (P 108)

1918. Idem. Cu titlul Postkarte de 28 mm lungime deasupra liniei despărțitoare.

P 3 10 (Pf) carmin . . . . . (P 99)

Notă: a) La P 1 — P 3 se găsesc exemplare, care au numai un singur punct pe litera „u" din Gultig.

b) Se găsesc piese circulate, ce au fost expediate de persoane particulare ce locuiau în regiunile mai sus menționate, inclusiv rezerviști, demobilizați la locurile natale. De reținut că unele din trupele germane, fiind cantonate pe la cetățeni români, s-a putut obține și folosi astfel de întreguri poștale de către localnici.

c) Poșta germană și-a încetat exploatarea în România, în luna noiembrie 1918.

3. — SUPRATIPAR LA CLUJ ȘI TIMIȘOARA

La data de 1 decembrie 1918, Transilvania și Banatul s-au unit cu România. Pînă la introducerea emisiunilor poștale românești, au avut putere de circulație și unele dintre întregurile poștale maghiare după ce au fost supratipărite, cu o nouă titulatură, valoare poștală și stemă, supratipar executat cu tuș negru, la o tipografie din Cluj „Uj Vilag".

10 Bani negru / 10 filleri roz / carton crem.

Notă: Supratiparul este: România — CARTE POSTALĂ — 10 Bani și stema României, aplicat peste stema maghiară, texte și marcă fixă.

b) Idem, cu supratipar manual executat de Direcția de Poștă din Timișoara. Stema aplicată este de un format mai mic.

10 Bani / 10 filleri roz, carton crem.

c) Carte poștală militară — ambulanță, din emisiunea anului 1918, cu supratipar ROMANIA — CARTA POSTAKA și stema mică executat la tipografia „Uj Vilag" din Cluj.

10 Bani negru/ 1 filler.

(urmare în nr. 12)

Dumitru C. BIALA

ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA PRIMELOR BIROURI SUCURSALE DIN BUCUREȘTI (1/13 august 1865 — 11/23 februarie 1866) (I)

VASILE M. POPESCU
Doctor în economie

În Revista „Filatelia" nr. 10/1975, cunoscutul cercetător și filatelist, domnul ing. Kiriac Dragomir, a publicat un valoros studiu cu privire la PRIMELE „BIROURI SUCURSALE" din România. Bazîndu-se pe un bogat material documentar aflat în Arhivele Statului București, autorul are meritul de a elabora un studiu inedit referitor la înființarea în anul 1865 în orașul București a 4 birouri sucursale, în afară de Bioul Poștal Central existent.

Dată fiind importanța celor 4 birouri sucursale în scurta perioadă cît au funcționat, cît și numărul foarte redus de piese filatelice rămase de la unele dintre acestea, în prezentul studiu se prezintă — folosindu-se documentele de arhivă ale vremii – unele aspecte mai ample privind organizarea, funcționarea, reorganizarea, documentele referitoare la primirea și vînzarea timbrelor poștale CUZA, frecvența scrisorilor expediate cît și la desființarea birourilor sucursale, — toate acestea constituind o modestă contribuție la adîncirea unor probleme analizate în articolul sus-menționat.

Se știe că sub domnitorul Alexandru Ioan Cuza Poșta română a cunoscut o dezvoltare nemaicunoscută pînă atunci. Astfel, la 1 Mai 1862 ia ființă poșta de scrisori în Principatele Unite, în regie de stat, sub o conducere unică, — Direcția Generală a Poștelor din București.

Un pas important, hotărîtor pentru propășirea poștei române, a fost întrunirea Serviciului telegrafic cu acel poștal într-o singură administrație sub denumirea de Direcția Generală a Telegrafelor și Poștelor, pendinte de Ministerul de Interne. Acest fapt a fost legiferat prin Jurnalul Consiliului de Miniștri din 29 august 1864 semnat de Mihail Kogălniceanu, președintele Consiliului de Miniștri și ministru de interne, document sancționat prin decretul Domnesc nr. 1093/1864.

În funcția de Director general al Telegrafelor și Poștelor a fost numit prin Decretul Domnesc nr. 1094 din 29 august 1864, maiorul adjutant Cezar Librecht, belgian de origine, prieten intim al Domnitorului Cuza încă din 1854, cînd era șeful stației telegrafice din Galați, iar Cuza pîrcălab de Govurlui, aducîndu-i reale servicii domnitorului în dezlănțuirea evenimentelor de atunci.

Unitatea operativă centrală subordonată Direcției Generale a Telegrafelor și a Poștelor a constituit-o Biroul Poștal Central, care avea atribuțiuni de aprovizionare a birourilor poștale din toată țara, cu timbre poștale, ștampile, peceți, cumpene, imprimate, rechizite, mobilier. De asemenea, în subzistența Biroului Poștal Central intrau și căpitanii de poștă care primeau tot strictul necesar în afară de ștampile și peceți. De menționat, totodată, că în mod excepțional, birourile poștale rurale Moștiștea, Negrești, Sabaru și Snagov din județul Ilfov erau subordonate direct Biroului Poștal Central.

1. — Înființarea, organizarea, dotarea și modul de funcționare a birourilor sucursale în București

Pînă în august 1865, Biroul Poștal Central și-a desfășurat activitatea în tot cuprinsul Capitalei, împărțită administrativ în 5 sectoare (arondismente) sectorul nr. 1— Roșu, Sectorul nr. 2— Albastru, Sectorul nr. 3— Negru, Sectorul nr. 4— Galben și Sectorul nr. 5—Verde.

Începînd cu august 1865, pentru prima oară în istoria poștelor române au luat ființă în București, 4 birouri poștale sucursale, funcționînd în subordinea Biroului Poștal Central. Scopul înființării, cu începere de la 1/3 august 1865 a celor 4 birouri sucursale a constat în a servi publicul cît și de a contracara politica de frondă a „monstruoasei coaliții", cunoscîndu-se faptul că poșta și îndeosebi telegraful erau în acea perioadă sub autoritatea Ministerului de Interne, servind deci ca un important instrument informativ de securitate.

Înființarea lor a fost pregătită de hotărîri guvernamentale, sancționate de domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Astfel, prin Jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 3 din 26 iulie 1865 (stil vechi) s-a prevăzut alocarea sumei de 31 400 lei nece-

sară pentru instalare, obiecte și mobilier ce urmau a se face cu înființarea celor 4 birouri sucursale. De asemenea, prin Jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 21 din 28 iulie 1865 (stil vechi) s-a hotărît reducerea cu 50% a taxelor pentru telegramele particulare ce se vor adresa de birourile sucursale „ce sînt a se înființa de la 1 august 1865" pentru interiorul orașului, ele fiind foarte mari în raport cu distanțele foarte scurte și cu serviciul ce se va efectua.

Ca urmare, înființarea celor 4 birouri sucursale din București este atestată prin Ordinul Direcțiunei Generale a Telegrafelor și Poștelor Nr. 4618 din 2 august 1865 (stil nou), transmis Biroului Poștal Central, ce redă[1]: „Domnule Șefu, După anesata în copie instrucție sînt înființate în București patru birouri de Poște sucursale pentru primire de scrisori recomandate și pachete fără valoare.

Aceste birouri urmînd a funcționa de la 1 august a.c. sînteți invitat a le da condicile și formularele necesare, care le veți primi de la Secțiunea Tehnică, raportînd îndată ce ele vor fi puse în stare a funcționa, – iar amploiații ce se vor însărcina ca șefi acestor birouri sînt: D. Off. Iconomu; D. Off. Iliovici; D. Off. Pascali; D. Off. Ioanovici;

Director General, ss / Librecht".

Modificările ulterioare de organizare au dus la desemnarea oficiantului G. C. Poenaru ca șef al biroului sucursal Nr. 2, a oficianților J. Iliovici la Biroul sucursal nr. 3, D. Wardali la Biroul Sucursal nr. 4 și J. Ioanovici la Biroul sucursal nr. 5.

După cîteva zile de la înființarea lor, directorul general Cezar Librecht a emis Ordinul de serviciu nr. 52 *din 11/23 august 1865 sub formă de* „Instrucțiuni pentru înființrea în București a patru birouri de poștă sucursale pe primire", [2]

Conținînd un număr mare de articole, aceste instrucțiuni constituie primul document de o deosebită importanță care prevede reglementări clare privind organizarea, atribuțiile, dotarea și modul de funcționare a birourilor sucursale.

a) Astfel, chiar la art. 1 din Instrucțiuni sînt prevăzute măsurile organizatorice *prin care se precizează: „Spre înlesnirea publicului, se înființează în București patru birouri de poștă sucursale de primire și anume: Nr. 2— Calea Craiovei (azi Calea Rahovei), Nr. 3— Calea Moșilor, Nr. 4 Calea Mogoșoaiei (azi Calea Victoriei) și Nr. 5, Calea Belvedere (azi Domnița Anastasia)".*

Odată cu înființarea ceor 4 birouri sucursale pe arondismente, Biroul telegrafo-Poștal Central, devenit Nr. 1, de Roșu, cu sedinl în str. Biserica Enei, își limitează activitatea operativă din București, suplinind-o cu multiple alte obligații administrative, reclamate între timp de noi birouri telegrafo-poștale, relee de poștă, poșta rurală etc.

Ulterior, la 19 noiembrie 1865 se publică „Nomenclatorul străzilor Capitalei, cu arătarea culorii și suburbiei în care cad și a birourilor telegrafo-poștale de care depind", inclusiv pentru Biroul telegrafo-poștal central nr. 1, astfel: nr. 1 „Roșu", cu sediul în str. Biserica Enei, cuprindea 128 străzi; Biroul sucursal nr. 2 „Albastru" cu sediul în Calea Craiovei (azi Calea Rahovei) cuprindea 157 străzi; Biroul sucursal nr. 3 „Negru" cu sediul în Calea Moșilor cuprindea 135 străzi; Biroul sucursal nr. 4 „Galben" cu sediul în Calea Mogoșoaiei (azi Calea Victoriei) avea 72 străzi; iar Biroul sucursal nr. 5 „Verde" cu sediul în Calea Belvedere (azi Domnița Anastasia) cuprindea 29 străzi.

[1] Arhivele statului București (A.S.B.), fond Direcția Generală a Telegrafelor și Poștelor (D.G.T.P.) Dosar nr. 20/1865 fila 1.

[2] Idem, filele 3, 30 și 31.

(urmare în nr. 12)

DOCUMENTS PHILATÉLIQUES

Revistă trimestrială a Academiei de Filatelie.
Publicație de studii inedite de filatelie, marcofilie și istorie poștală.

Redacția:
7, avenue Beaucour, 75008 PARIS.

CERCUL DE STUDII FILATELICE AL F.F.R.

Acest cerc de studii, condus în prezent de Silviu Dragomir ca președinte și de Vasile Popescu secretar, își desfășoară activitatea la sediul F.F.R. în ultima vineri a fiecărei luni. Este deschis tuturor filateliștilor care vor să facă anumite comunicări filatelice sau vor să-i audieze pe colegii care au de expus rezultate ale studiilor intreprinse.

Inalta ținută a conferințelor, selecționarea lor cu grijă pentru a îmbrăca toate domeniile filateliei, precum și ambianța plăcută în care se desfășoară întrunirile respective, fac din cercul de studii filatelice al F.F.R. o adevărată *academie filatelică* pusă la dispoziția tuturor celor ce doresc să aprofundeze această pasiune și — în mod cu totul remarcabil — contribuie la elucidarea acelora dintre problemele apărute în aria filatelică și care nu ar putea să fie rezolvate de către o singură persoană, sau de către un astfel de grup restrîns. Drept urmare, multe din problemele ce se ivesc la acest cerc de studii sînt concretizate în articole care fie că încunoștiințează întreaga masă de filateliști asupra problemelor inedite ce au apărut, fie că cere sprijinul tuturor colecționarilor pentru a contribui cu date din colecțiile proprii la elucidarea unor probleme ajunse în impas din cauza penuriei de material cercetat.

Asemenea cazuri tipice au avut loc și cu prilejul ședinței cercului din 26 octombrie 1990, cînd au fost făcute următoarele comunicări.

„Poșta aeriană în România: 1916–1918 și 1923–1927" de Dl. ing. Călin Marinescu a fost o conferință exhaustivă, tratînd ordonat, metodic și extrem de bine documentat problema expusă în titlu. Cum materialul în cauză este o chintesență a tot ceea ce se știe pînă în prezent asupra respectivei probleme, conferința va apărea (probabil) în paginile revistei „Filatelia".

„Concesiunea C.F.P.P." de Dl. ing. Kiriac Dragomir a fost o comunicare privitoare la două ștampile feroviare: C.F.P.P. CÂMPINA (30 iulie 1881) și C.F.P.P. PREDEALU (16 aprilie 1892), descoperite de

(continuare în pag. 8)

Silviu DRAGOMIR

Opinii personale

Întrebări ce își așteaptă răspunsul

Emiterea colițelor nedantelate este o afacere necinstită, necinste care a fost ridicată la rang de politică filatelică a Statului. De fapt Statul s-a erijat în primul filatelist! Oare și în continuare va fi tot așa?? Sper că nu. Dacă nici acum nu am în colecție emisiunile Walt Disney mai are rost să colecționez „Romînia cronologic"? Eu zic că nu.

In 1985 am propus ca la aniversarea emisiunii „Vulturi" să se emită un timbru comemorativ. Am primit răspuns că nu se poate; chipul regelui era de vină?

Schimbul filatelic cu străinătatea are și el situații foarte interesante. Am scris la destul de mulți filteliști din diferitele țări. Rezultatul aproape zero. De altfel la Oficiul poștal 10 din Oradea a fost depistată o poștăriță care „jumulea" scrisorile. Inainte de 22 Decembrie nu am avut voie să corespondez filatelic cu străinătatea fiind ofițer; azi am voie dar Poșta nu-și face datoria. O scrisoare din U.R.S.S. — culmea ironiei — am primit-o pur și simplu fără plic iar o scrisoare din Cehoslovacia am primit-o desfăcută prin tăierea marginii, dar, ciudat, nu lipsea nimica!! Se vede treaba că ...

O reglementare democratică a schimbului filatelic cu partenerii străini cînd va fi reglementată? După votarea Constituției?

Mr. Viorel MOGA
Oradea.

(urmare din pag. 7)

cercetătorul Dr. Liviu N. Cristea Revista noastă a preluat acest material spre publicare.

„Supratiparuri neemise, sau simple „făcături"?" de ing. Silviu Dragomir caie le redăm alăturat şi nu au un statut suficient de bine cunoscut. Contrar unor păreri afişate vizibil superfluu, de către persoane care nu au studiat şi nu cunosc problema, anume că aceste supratiparuri ar fi falsuri filatelice, se pare că piesele (redate din colecţia conferenţiarului, dar şi a dr. Valeriu Păunescu din Timişoara) par să fie autentice, bucurindu-se de un cu totul alt statut. Anume supratiparele au fost confecţionate cu prilejul ocupării Budapestei de către armata română (2 august 1919), dar nu au mai apucat să fie emise (oficial puse in circulaţie) datorită evacuării (16 noiembrie 1919). Piesele îşi găsesc un corolar in ştampilografia românească (OFIC.TEL.POST. MILITAR / BUDA-PESTA), in acest din urmă caz, avind de a face cu piese sigur autentice. Invităm şi pe alţi cercetători de istorie postală (română sau maghiară) să semnaleze orice alte date suplimentare la problema pusă în discuţie

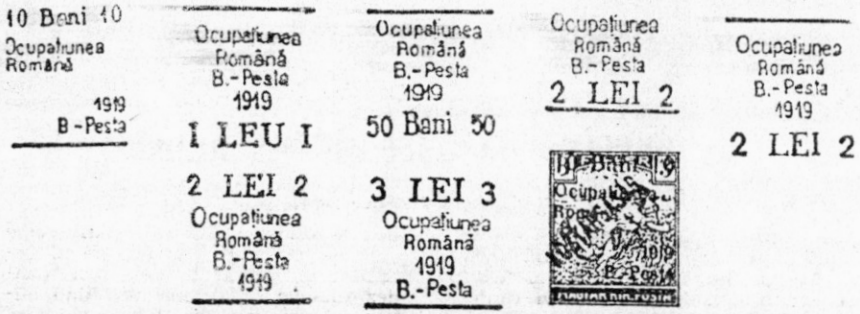

Denumiri greceşti din sec. XVIII—XIX ale unor localităţi de pe teritoriul românesc

In urmă cu circa 25 ani, in perioada romantică a intilnirilor filatelice pe Aleea Trandafirilor din Cişmigiu, un domn in virstă mi-a oferit un plic prefilatelic adresat unei localităţi cu rezonanţă grecească.

Deşi posesorul plicului a incercat să mă convingă că oraşul de destinaţie este pe teritoriul românesc, nu am crezut acest lucru şi nu am achiziţionat plicul.

Uitasem de această intimplare cind, in urmă cu 3—4 ani, am intrat in posesia lucrării

MAGYAR POSTAL LEBETÜZÉSEK
BUDAPESTA 1943
Autor Tërfi Bela.

Citind lucrarea nu mică mi-a fost mirarea să constat că autorul menţionează, pentru o serie de localităţi şi toponimul lor grecesc care, se pare, că a fost utilizat curent intre mijlocul secolului XVIII şi a doua jumătate a secolului XIX.

Dintre denumirile menţionate transcriu, in ordine alfabetică: — Alba Iulia ... CAROPOLIS; — Aiud ... EGYDIOPOLIS; — Braşov ... STEPHANOPOLIS; — Cluj ... CLAUDIOPOLIS; — Deva ... DACOPOLIS; — Făgăraş ... LIGNOPOLIS; — Mediaş ... MEDIOPOLIS; — Odorhei ... AREOPOLIS; Orăştie ... SAXOPOLIS; — Sf. Gheorghe ... GEORGEOPOLIS; — SIBIU ... HERMANOPOLIS; — Teiuş ... SPINOPOLIS; — Tg. Mureş ... AGROPOLIS; — Turda ... SALINOPOLIS; — Zlatna ... AUROPOLIS; — Tg. Secuiesc ... SICULOPOLIS

In lucrarea citată nu se menţionează nici o ştampilă poştală cu denumirea grecească a localităţii.

Din punct de vedere geografic, Transilvania fiind un spaţiu de trecere intre peninsula Balcanică şi Estul Europei, iar comerţul fiind, in acea perioadă, in mare măsură in mina unor negustori greci, nu mi se pare imposibil ca aceştia să fi folosit toponime corespunzătoare limbii lor materne. (POLIS = oraş iar „O" este o particulă de legătură).

Cum o serie de denumiri mi s-au părut sugestive ca SALINOPOLIS (Turda), AUROPOLIS (Zlatna), DACOPOLIS (Deva), etc. am incercat să aflu o serie de amănunte suplimentare.

Din păcate nici unul din istoricii sau geografii bucureşteni cu care am reuşit să iau legătura nu mi-au putut furniza detalii.

In acelaşi timp consider că pentru orice colecţie prefilatelică cu subiect românesc un plic cu o asemenea denumire de localitate poate constitui o piesă de referinţă.

Iată de ce consider că lipsa toponimelor prezentată mai sus poate fi un subiect de discuţie in care specialiştii pot aduce numeroase contribuţii.

Dr. Ing. MARCEL SAPIRA.

PLICUL FILATELIC COMEMORATIV MIHAI EMINESCU

Primul monument al unui om de cultură român ridicat in afara graniţelor ţării noastre este al poetului MIHAI EMINESCU. Monumentul a fost amplasat in grădina publică de la intretăierea străzii Schopenhauer cu piaţa Christoph von Gluk din MÜNCHEN. Cu această ocazie a fost emis un plic filatelic comemorativ.

Plicul prezintă in partea stingă portretul in oval al poetului avind inscripţia comemorativă, şi este francat cu marca ce reprezintă pe filozoful german Arthur Schopenhauer a cărui influenţă s-a oglindit in conceptele filosofice ale lui Eminescu. Plicurile numerotate au fost limitate la un tiraj de 500 exemplare din care 150 poartă marca binecunoscutului monument berlinez Brandenburger Tor, oraş in care a zăbovit şi studiat Mihai Eminescu. Plicul este, fără indoială, o valoroasă piesă pentru tematicienii noştri.

Se poate obţine de la dna. Gabriela Carp, Elektrastr. 26, 8 000 München. Costul unui plic este de 15DM.

0	1	2	3	4	5	6
304	222	**ARLUS**	(250.000)	1	8	6
305	223	**Ziua Economiei**	(1.600.000)	1	3	2
306	224	**Apărarea Patriotică**	(240.000)	5	8	6
306a	—	Idem, în coli de 8	(30.000)	5	250	200
307	225	**CGM**, al doilea congres	(250.000)	3	8	6
307a	—	Idem, în coli de 25	(25.000)	3	400	—
307b	—	Idem, plicuri prima zi (Ed. partic.)		2	—	150

(continuare în nr. 12)

ERATA la „CATALOGARE K. D. '90 (Curierul Filatelie nr. 3)

48.	Emisiunea „BUCUREȘTI I", se va citi:		
48.	**Seria de 5 valori dt. 11**	12.000	400
48a.	5 B. oliv-gălbui (oct. 1876)	800	10
48E.	5 B. albastru-mat, h. gălbuie (apr. 1879)	5.500	5.000
48ER.	idem, h. albă, satinată, lucioasă (1882)	2.200	—
48b.	10 B. albastru (1877)	1.000	20
48c.	idem, albastru-indigo	2.400	60
48d.	idem, ultramarin, t. II (23 sep. 1878)	2.400	60
48e.	idem, albastru mat, t. II (27 mar. 1878)	2.000	20
48f.	15 B. brun-roșcat (19 nov. 1878)	7.500	100
48nd.	perechi nedantelate: 1 1/2, 10 și 15 B	1.500	1.500

La emis. „VULTURI" stema mică, se va înlătura ultimele două rînduri:

53k. 50 B. portocaliu dt. C și 53 m. idem, dt. D.

„SFINXUL"

Proprietar: V. Serghei.
C.P. 513
Oficiul Poștal 22
BUCUREȘTI

PRIMEȘTE COMENZI MANCOLISTA ROMÂNIA ȘI TOATĂ LUMEA. UZATE ȘI NEUZATE DE LA 1900 LA ZI. CUMPĂRĂ F.D.C. și MAXIME RĂSPUNSUL ASIGURAT ÎN 10 ZILE DE LA PRIMIRE.

Curierul Filatelie 11/1991 (Febr.)

CARTOFILIE

„Via Hohe-Rinne"

Poștele locale din România au constituit subiectul unor aprofundate studii. Se pare că poșta locală Păltiniș (Hohe-Rinne) a beneficiat de o atenție deosebită, probabil datorită multiplelor emisiuni și a diferitelor ștampile ale acestei administrații particulare. Pentru ca o scrisoare să ajungă la Păltiniș, trebuia să treacă printr-unul din ultimele oficii poștale de stat și anume via Sibiu (Nagy-Szeben), Cristian (Keresztenysziget), Rășinari sau Orlat. La rîndul lui însă, Hohe-Rinne devine stație intermediară pentru scrisorile care mergeau la Șanta, mică stațiune situată pe riul Șteaza. Astfel pe o serie de scrisori trimise către Șanta, apare scris „via Hohe-Rinne". Spicuiesc cîteva dintre cele mai interesante din colecția mea.

- Alba–Iulia (26 Aug. 901) către Frl. Adele Michaelis, Schanta, bei Groszau, via: Hohe Rinne, Hermanstädter Comitat. Ilustrata poartă ștampilă de Alba Iulia (26 Aug. 901) și de Cristian (27 Aug. 901).
- Cisnădioara, către Emma Michaelis, Schanta, via „Hohe-Rinne" b.P. Groszau, Kereszteny-Sziget, ilustrată cu ștampile de Sibiu (15 Aug. 906) și de Cristian (15 Aug. 906).
- Hațeg, către Luitpold Michaelis, Schanta, „via Hohe-Rinne", Post Grossau), ilustrată cu ștampilă de Hațeg (25 iul. 906), Cristian (26 iul. 906).
- Șeica–Mare, către S. Phleger, Schanta, via Hohe-Rinne, bei Hermannstadt, ilustrată cu ștampilă numai de Șeica–Mare (10 Aug. 909).
- Interlaken (Elveția) (Fig. 1), către Marie Wolf, Șanta, via Hohe Rinne, ilustrată cu 2 ștampile de Interlaken (18 VIII 903), Sibiu (21 Aug. 903), Keresztenysziget (21 Aug. 903), Orlat (21 Aug. 903). Deci această ilustrată pleacă din Elveția în 18 Aug. 1903, trece prin 3 tranzituri (Sibiu, Cristian, Orlat), în aceeași zi (21 August 1903), apoi prin Păltiniș, pentru Santa. Din Alpi pînă în Sibiu, în 3 zile în 1903!

(continuare în pag. 16)

Dr. Flor Strejnicu

C.F. 11/91 - febr.

O STÎNGĂCIE DE MACHETARE CARE FACE VOGĂ

Bunele intenţii care au dus la emiterea mărcii „22 Decembrie — Revoluţia populară" (fig. 1) nu au putut evita o eroare de machetare, care nu a fost încă „denunţată" ca atare (deşi critici ale mărcii au mai fost deja enunţate). Este vorba de poziţia degetelor

mîinii. Încercaţi să faceţi semnul victoriei şi veţi observa cum degetul mare se aşază firesc peste inelar. Aşa cum apare pe marcă, degetul mare stă într-o poziţie nefirească, ce nu poate fi menţinută fără efort. Paradoxal, stîngăcia desenului mi-a fost relevată prima dată de un distins corespondent din Spania. Nu aş fi dat mare importanţă acestei reprezentări, dacă poziţia nefirească a mîinii nu ar fi fost reluată, de graficieni fără simţ critic, pe mai multe ştampile ocazionale. Iar bărbatul din seria Revoluţia, valoarea 3,50 Lei + supratază ţine la fel de incomod mîna (oare cum poate?). Da ceea ce m-a determinat să semnalez eroarea, este faptul că pe recenta mar-

că ceho-slovacă dedicată alegerilor libere (fig. 2) apar nu mai puţin de... 5 mîini, evident inspirate de macheta românească, care, deşi au degetul mare neobişnuit de lung, au încremenit în aceeaşi poziţie nefirească. Dacă importul de revoluţii este dificil de demonstrat, transferul peste graniţe al stîngăciilor de machetare este în acest caz dovedit. Oricum, considerăm că machetatorii sînt datori cu mai mult respect în redarea marilor transformări ale Europei de Est.

dr. Dan DUMITRAŞCU

(urmare din pag. 15)

– Buşteni, către Adele Michaelis, Schanta via Hohe-Rinne, bei Răşinari, Transilvania, ilustrată din vîrful Omul scrisă la 16. VII. 1906, cu o ştampilă nefilatelică din acest vîrf de munte, 2 ştampile de Buşteni, din 18 iul. 906, şi o a treia ştampilă de Cristian (22 iul. 906). Deci dintr-un vîrf de munte al Bucegilor, într-altul al munţilor Cibin, trecînd peste o graniţă vremelnică, în 6 zile.

Ultimele 2 exemple mi se par a deţine record de viteză. În afara acestei remarci, se mai impune o alta şi anume: fiind ilustrate, probabil, nu prezintă semne de violare a corespondenţei.

Acest scurt articol prin care se subliniază o altă valenţă inedită a poştii locale Păltiniş, este scris numai pentru filatelişti şi nu vrea să constituie nici o cît de mică aluzie politică sau la adresa tranzitelor poştale de azi.

„Honni soit qui mal y pense!"

Filatelişti! „CURIERUL FILATELIC" este revista voastră.

GÎNDURILE UNUI FILATELIST OARECARE

Am reluat legăturile de schimburi filatelice cu un vechi prieten italian, căruia i-am trimis un număr de ilustrate maxime calculînd totalul după ceea ce ştim noi aici, în provincie, la paritatea leu=liră italiană aflată din ziar. Nu toţi sîntem în Bucureşti la adăpostul ultimelor cancanuri şi tranzacţii filatelice care nu ţin, şi n-au ţinut niciodată seama de documentele arhaice „la zi" ale Rompres-filatelici.

Spre surprinderea mea, prietenul italian care s-a dovedit a fi şi un om cinstit, mi-a recalculat contul la aproape dublu în favoarea mea, luînd ca bază aceeaşi paritate, dar după precizările bancare italiene. Dacă am fi şi noi informaţi la timp, asemenea lucruri nu s-ar mai întîmpla. Iată deci unde ne duce neinformarea curentă şi corectă şi mai ales locul derizoriu pe care ne-a situat, pînă mai deunăzi, o politică de umilire în afara hotarelor ţării, prin preţurile „avantajoase" cu care s-au transferat străinătăţii stocuri importante de mărci poştale.

Sigur că şi calitatea mărcilor noastre a fost aşa cum a fost în ultimii ani, dar modul cum s-a valorificat mărcile noastre pe plan central a condus la o permanentă degradare a valorii lor şi a obişnuit pe filatelistul străin să ne trateze ca atare. Cît s-o fi cîştigat oare pentru Stat din emisiunile „desene de Walt Disney" care nu mai pot fi asigurate colecţiilor cronologice, căci din fixarea abuzivă a unor preţuri exprbitante la colitele nedantelate, cred, s-a cîştigat! Dar a pierdut filatelia românească, zecile de mii de filatelişti jecmăniţi, şi s-au descurajat, definitiv, potenţialii filatelişti.

Sperăm într-o redresare a calităţii mărcilor noastre aşa cum ni s-a promis în multe interviuri publicate în „Curierul Filatelic", sperăm într-o informare cinstită, curentă, la zi, a bursei filatelice.

Gheorghe GÎLEA
Predeal

CITITORII FAC PROPUNERI

Emisiunile poştale – în special în epoca modernă – reflectă, în mare măsură, realitatea istorică din viaţa unei ţări. De aceea un catalog filatelic trebuie să includă toate seriile apărute indiferent de regimul politic de guvernare. Numai în acest fel el va fi un instrument de ordonare şi clasificare a acestor emisiuni ci nu un factor de propagandă subversivă aşa cum, din nenorocire, a fost situaţia din ultimii 50 de ani din filatelia noastră. Nu se poate eluda o perioadă din istoria unei ţări – oricum ar fi fost ea – aceasta fiind o negare a unei realităţi obiective. Aceste puncte de vedere ar trebui să ghideze pe autorii unui viitor catalog filatelic românesc.

Mihai AVACUM
Galaţi

CONGRESUL A.I.J.P.

Asociaţia internaţională a ziariştilor filatelişti îşi va ţine Congresul anul acesta la 11 mai 1991 în localitatea Würzburg (Germania). Punctul cel mai important al ordinei de zi îl va constitui, fără îndoială, alegerea vicepreşedintelui şi a trezorierului care, anul acesta locurile vor reveni delegaţilor ţărilor din estul Europei.

EXPOZIŢIA „TRILATERALA WÜBA '91"

În perioada 9—12 mai 1991 se va deschide la Würzburg expoziţia internaţională filatelică „Wüba '91" la care vor participa expozanţi din Austria, Germania şi Elveţia.

SUPRATIPARE APLICATE PE ÎNTREGURI POŞTALE ROMÂNEŞTI

(continuare din nr. 11)

4. — OCUPAŢIA ROMÂNĂ ÎN POCUŢIA.

La data de 24 mai 1919, armata ucraineană a părăsit regiunea Pocuţia din Galiţia austriacă, care apoi după două zile a fost ocupată de Armata Română.

Datorită acestor stări de fapt, nu a mai existat un trafic poştal particular organizat. Operaţiunile poştale respective se efectuau la început numai pentru autorităţi de către poştă, prin Oficiul Tel. Poştal Militar al Diviziei a VIII-a, situaţie care s-a menţinut pînă la data de 12 iunie 1919, dată cînd a sosit ca reprezentant al autorităţii superioare pentru Oficiile poştale Maiorul Turbatu, cu scopul de punere în mişcare a traficului poştal din Pocuţia.

Avînd în vedere că ocupaţia a fost provizorie, s-a renunţat la ideea de a se folosi emisiuni de efecte poştale româneşti existente, sau punerea în circulaţie a unor emisiuni noi de ocupaţie. În concluzie, s-a hotărît a se folosi efectele poştale ale fostei poşte austriece, pe care să se aplice un supratipar. Ca urmare acestei hotăriri, pe efectele poştale strînse, s-a aplicat un supratipar cu iniţialele C.M.T. (Comandamentul Militar Teritorial, supratipar ce s-a aplicat la Oficiul Poştal românesc de la Cernăuţi—Bucovina.

Cu această operaţiune, Mr. Turbatu a însărcinat a fi efectuată de un fost funcţionar poştal local anume Jan Czermawski chiar din Kolomyja capitala regiunei Pocuţia, cu care a stabilit un mod de organizare a unui serviciu de poştă normală particulară.

După supratipărire, efectele poştale au fost aduse la Kolomyja pe data de 24 iunie 1919 şi distribuite prin oficiile poştale locale. Supratiparul C.M.T. şi noua valoare poştală, incluse într-un cadru liniar, cu colţurile rotunjite. Pe lîngă mărci poştale sau supratipărit şi 1 000 cărţi poştale simple şi duble, care s-au distribuit pe bază de tabel la oficiile poştale de pe raza regiuni Pocuţia, tabel ce se află publicat în revista Filatelia pentru toţi cu nr. 37/1935. Redăm în continuare această distribuire.

a)	La Oficiul Kolomyja	.600 c.p.
b)	La Oficiul Lanczyn	100 c.p.
c)	La Oficiul Horodenka	100 c.p.
d)	La Oficiul Delatyn	100 c.p.
e)	La Oficiul Smatyn	100 c.p.

Celelalte Oficii poştale din Pocuţia s-au aprovizionat, de la Oficiul Poştal Kolomyja. Cartea poştală supratipărită provenea din emisiunea austriacă a anului 1918.

40 Heleri/10 heleri vişiniu/carton galben
40+40 Heleri/10+10 heleri vişiniu/carton galben.

Cercetătorul Ion Bogdan într-un articol din Revista Societăţii Filatelice Române nr. 2/1941, face următoarea precizare: pe lîngă timbre poştale, s-au supratipărit şi un număr destul de însemnat de cărţi poştale, anume cele de 10 heleri roz-vişiniu, cu coroana Habsburgilor, Yvert Nr. 146. Aceste cărţi poştale s-au distribuit în pachete de 20 bucăţi, înfăşurate cu o bandă cu lăţimea de cca. 18 mm. Peste bandă s-a mai lipit o etichetă albă cu text tipărit în negru „20 stück". Pe banda albă s-a mai aplicat cu tuş violet o ştampilă cu numele I. Fuchs, probabil numele funcţionarului de la depozitul central care garanta exactitatea cuprinsului bandei, adică 20 cărţi poştale.

La data de 20 august 1919, trupele române s-au retras şi administraţia teritorială în Pocuţia a fost preluată de armata ucraineană. Cu această ocazie, efectele poştale supratipărite au fost retrase şi pe bază de proces verbal s-au predat la Oficiul Poştal din Cernăuţi, împreună şi cu ştampilele C.M.T.

Ulterior după terminarea ocupaţiei române, s-a format în oraşul Cernăuţi un consorţiu speculativ, care a cumpărat o cantitate de mărci austria neuzate, ce au fost supratipărite cu ştampila C.M.T., efecte ce au fost duse la Viena împreună cu ştampilele în vederea autenticităţii mărcilor oferite spre vînzare. După efectuarea supratiparelor suplimentare, ştampilele C.M.T. au fost distruse în asistenţa unui notar public. Ca urmare a acestei situaţii, au apărut ulterior pe piaţă şi alte cărţi poştale în plus faţă de cele din tabelul mai sus menţionat. Deci nu este exclus că aşa cum s-au supratipărit ulterior şi alte mărci poştale austriece să se fi procedat şi pentru cărţi poştale în plus. Aceste cărţi poştale pentru a fi cunoscute de colecţionari, le redăm, după următoarele cataloage internaţionale de întreguri poştale: Michel ed. 1878 pag. 545; Dr. Aascher ed. 1977 — pag. 315 şi Dr. A. P. Crodel ed. 1928 pag. 972.

Aceste cataloage semnalează următoarele cărţi poştale că au fost supratipărite:

1919. Cărţi de poştă militară ambulantă, din Austria cu supratipar „C.M.T." într-o casetă.

P 1 40 heleri negru, gri

1919. Cărţi poştale din Austria cu acelaşi supratipar, avînd numărul de catalog în paranteze.

P 2 40 h/8 H verde, ... galben	*(P 235a)*
P 3 40 h/8 H verde, gri	*(P 235b)*
P 4 40 h/10 H vişiniu, gălbui	*(P 231)*
P 5 40 h/10 H vişiniu, gălbui	*(P 233a)*
P 6 40 h/8 H dublă A, verde, gălbui	*(P 236a)*

NOTĂ: În fosta colecţie a cercetătorului Pompiliu Voiculeţ Lemeny am văzut o carte poştală simplă, care avea supratipărită iniţialele „C.M.T." şi valoarea de 40 heleri, într-un cadru liniar pe un fond alb în partea din dreapta sus. Nu am găsit-o semnalată în nici un fel de material filatelic asemenea realizare. Să fie o încercare, să fie un fals, timpul va decide.

Despre această emisiune, mai figurează un material în Revista Filatelia pentru toţi cu nr. 39—40/1935 al cercetătorului Ode Ghe. Boehm din Vatra Dornei, dar tratarea priveşte mai mult mărcile poştale şi mai puţin despre întregurile poştale.

5. — ZONA DE OCUPAŢIE ROMÂNĂ ÎN UNGARIA

1919. Emisiune provizorie. Este vorba despre o carte poştală maghiară cu marcă fixă de 10 fileri de culoare roşie, peste care s-a supratipărit textul „ZONA DE OCUPAŢIE ROMÂNĂ PTT şi monograma regelui Ferdinand" toate într-un cadru liniar oval. Acest întreg poştal a circulat numai în zona oraşului Debreţin din Ungaria. Catalogul Aascher consideră această emisiune o producţie fantezistă.

6. — SUPRATIPAR „8 IUNIE 1930".

În luna iunie 1930, regele Carol II a revenit în ţară. Pînă la emiterea de noi efecte poştale cu efigia sa, au fost folosite efectele existente cu efigia regelui Mihai I, pe care s-au aplicat un supratipar cu tuş negru avînd textul „8 IUNIE 1930".

a) 2 LEI verde/carton crem
b) 2+2 LEI verde, dublă, carton alb.

7. — EMISIUNE NECIRCULATĂ, SUPRATIPĂRITĂ CU O NOUĂ VALOARE

În anul 1943 s-a realizat o carte poştală dublă cu valoarea poştală de 9+9 LEI, care nu a mai fost pusă în circulaţie, carte poştală care ulterior s-a supratipărit cu tuş negru, avînd de astă dată o nouă valoare poştală mai redusă.

a) 4,50+4,50 L/9+9 lei, roşu, carton galben.
a) 4,50 l întrebare
b) 4,50 l răspuns

8. — SUPRATIPAR GRATUIT

1943. Fiind cerinţe mai mari din partea militarilor pentru a corespunde cu familia, pe lîngă cărţile poştale militare, s-au folosit şi cărţi poştale civile ce au fost supratipărite cu textul în tuş negru „GRATUIT" şi două bare. Datorită şi evenimentelor de la acea dată, s-a ales şi supratipărit o carte poştală din emisiunea Monumente istorice.

GRATUIT/6,50 LEI albastru/carton galben.

(Continuare în Nr. 13)

Dumitru C. BIALA

b) a primi spre expediere grupuri şi pachete, după regulile şi tarifele existente;
c) a prelevа taxa pentru scrisorile încărcate cu porto;
d) a primi şi expedia în cuprinsul arondismentului lor, telegrame ce li se vor trimite de Staţia telegrafică centrală".

Pentru îndeplinirea acestor sarcini prin ordinul de serviciu sus menţionat se prevede că din 21 împărţitori de scrisori existenţi la Biroul Poştal Central se vor da câte trei fiecărui birou cursal, rămînînd 9 la Biroul Poştal Central împreună cu cei pentru serviciul împărţirii grupurilor, operaţie care se va efectua ca şi pînă acum de Biroul Poştal Central; de asemenea, din cei 19 împărţitori de depeşe se vor mai transfera fiecărui birou sucursal cîte unul.

În fiecare dimineaţă, Biroul Poştal Central, prin concursul şi relaţiile ce vor da de purtătorii de scrisori, va împărţi toate scrisorile sosite, pe arondismente după „Nomenclatorul străzilor Capitalei din 19 noiembrie 1865. Acele scrisori care nu se vor putea aranja în modul arătat mai sus, vor rămîne a se cerceta în aceeaşi zi de către împărţitorii Biroului Poştal Central, iar a doua zi se trimiteau la Biroul sucursal nr. 2, care, la rîndul său, în caz că nu va găsi pe adresant, o va înapoia la Biroul Poştal Central, care o va trimite la Biroul sucursal nr. 3, şi aşa mai departe, pînă ce se va putea înmîna adresantului.

Manipulaţia cu primirea de grupuri şi expedierea lor la Biroul Poştal Central se efectua în conformitate cu regulile existente şi cu Ordinul de serviciu nr. 52.

În vederea expedierii, Biroul sucursal va preda grupurile la conductori, după care le va pune în geanta de piele, bine legată şi învelită, pentru a nu se strica sigiliile; geanta închisă atît cu cheia cît şi cu un sigiliu, se primeşte şi se pune de către conductori în cariolă şi o transportă personal la Biroul Poştal Central. Aici, cu o a doua cheie, deschizîndu-se, se procedează la predare.

La rîndul său, Staţia telegrafică va trimite prin împărţitorii săi numai telegrame ce vor fi în arondismentul său, iar cele ce vor cădea în celelalte arondismente şi vor avea indicate strada sau mahalaua le va transmite prin fir biroului sucursal competent, care le va remite adresanţilor.

(urmare în nr. 14)

Gruparea de francatură mecanică „FRAM"

Gruparea de francatură mecanică „FRAM" a fost constituită la 17 noiembrie 1984, la Sibiu cu prilejul primului simpozion şi a primei expoziţii republicane, de acest profil, organizată de filiala A.F.R. Sibiu.

La 9 mai 1985, apărea primul număr al „Documentarului FRAM" — publicaţia grupării, care a avut o apariţie neregulată, doar 9 numere pînă la 17 iunie 1988. De realizarea acestor numere s-a ocupat regretatul Virgil Stoia, unul din pionierii francaturii mecanice din ţara noastră.

În toamna anului trecut, din iniţiativa unor pasionaţi colecţionari de amprente ale maşinilor de francare automată, s-a propus „renaşterea" grupării FRAM şi inclusiv reluarea editării buletinului acesteia.

În urma consultării celor peste 70 de filatelişti care alcătuiau această grupare, au răspuns „prezent" pînă la această dată aproape 40 din 17 judeţe ale ţării şi municipiul Bucureşti. Faţă de această situaţie, comitetul provizoriu de conducere a grupării a trecut la editarea trimestrială a Documentarului FRAM din care a apărut numărul 1 (10) pe anul 1991.

La realizarea acestui număr şi-au adus contribuţia prin apreciate colaborări, cunoscuţi filatelişti din ţară ca Ion Opriş — Sibiu, Dan Dumitraşcu — Cluj Napoca, Răzvan Popescu — Tîrgovişte, Cristian Pavel — Bucureşti.

În speranţa că în viitorul apropiat, tot mai mulţi filatelişti vor adera la gruparea FRAM, facem cunoscut că în perioada 15 — 20 septembrie 1991, la Sibiu, cu sprijinul Asociaţiei filateliştilor din acest judeţ, se va organiza o expoziţie filatelică interjudeţeană de francatură mecanică şi un simpozion axat pe probleme specifice acestei ramuri a filateliei.

Precizăm că „Documentarul FRAM" se distribuie numai membrilor grupării şi că cei ce doresc să devină membrii acesteia pot trimite cererile de aderiune pe adresa: Pintican Liviu, str. Cooperatorilor nr. 12, 3385 Mediaş, judeţul Sibiu.

ing. Liviu PINTICAN

C. Fil. 13/91. apr.

SUPRATIPARE APLICATE PE ÎNTREGURI POŞTALE ROMÂNEŞTI

(Continuare din nr. 12)

În anul 1944 Direcţia Centrală a teritoriului eliberat al Ardealului de Nord, pînă la venirea autorităţilor poştale româneşti, la Odorheiu s-a supratipărit o carte poştală maghiară din emisiunea anului 1944 (Catalog de întreguri poştale Dr. Simady Bela).

50 fileri/18 fileri, tiraj 2580 ex. Nr. 159

Notă: Timpul de circulaţie 30 decembrie 1944 — mai 1945.

În prima parte a anului 1945, la Oradea au fost supratipărite două cărţi poştale maghiare, cu o nouă valoare poştală, piese redate în catalogul de întreguri poştale al Dr. Simady Bela ed. 1983. Supratiparul are următorul text: LEVELEZO-LAP 60 fileri CARTE POŞTALĂ într-un cadru liniar oval. În paranteze sînt redate numărul de ordine din sus-amintitul catalog.

60 filleri/18 filleri ..... (158)

60 filleri/18 filleri ..... (159)

1948. Ca urmare a abdicării regelui Mihai I, Poşta Română a procedat la supratipărirea a unor cărţi poştale militare cu iniţialele R.P.R., întreguri ce fuseseră emise după actul de stabilizare monetară din luna august 1947.

a) R.P.R./2 LEI roşu, carton galben, aplicat peste portretul regelui Mihai I.

b) R.P.R. şi trei bare/ peste portretul regelui Mihai I şi stema veche a ţării/ 2 LEI roşu, carton galben.

c) Ştampilă cu cerc dublu din cauciuc cu care s-a supratipărit cartea poştală militară, menţionată la pct. 10 de mai sus. De astă dată iniţialele R.P.R. se aflau în cadrul cercului şi s-a aplicat pe vechea stemă a ţării.

Notă: a) Astfel de cărţi poştale s-au folosit de către Legiunea de jandarmi din Tg. Mureş, şi ştampila aplicată a fost de culoare roz.

b) Există şi ştampile aplicate cu tuş negru, cu dată de plecare tot din Tg. Mureş (5.IV.1948).

d) Supratipar R.P.R. s-a mai aplicat şi pe cartea poştală militară cu valoarea poştală de 4 000 lei din anul 1947, avînd ca marcă fixă efigia Regelui Mihai I. Piesa studiată era obliterată la plecare de Oficiul Poştal din Tg. Mureş, cu data de 2.VII.1948.

R.P.R./4 000 LEI roşu.

În anul 1900, mărindu-se tariful poştal pentru o carte poştală închisă cu circuit intern, Poşta Română a luat măsura ca pînă la punerea în circulaţie a unei emisiuni cu valoare poştală de 10 Bani, să supratipărească o carte poştală închisă din emisiunea anului precedent, pe care a aplicat o nouă valoare poştală de 5 bani în culoarea verde şi tot similară emisiunei „spic de grîu". Noua marcă a fost supratipărită de astă dată în partea din stînga sus a cărţii poştale.

5+5 BANI verde/ carton gri.

Notă: Pe plan mondial, sîntem un exemplu cu acest sistem de supratipărire.

1901. Emisiune ajutătoare, cu supratipar roşu pe trei rînduri, ca urmare a reducerii tarifului pentru corenpondenţa internă şi internaţională, stabilindu-se un preţ poştal unic al imprimatului. Valoarea supratipărită pe acest tip de întreg poştal, reprezenta de fapt valoarea de cost a imprimatului respectiv.

a) 5 CINCI Bani/25 BANI albastru, carton alb

b) Idem, mandat internaţional.

Notă: La aplicarea supratiparului de culoare roşie peste marca fixă nu în toate cazurile centrarea a fost perfectă, astfel că se găsesc exemplare cu supratiparul deplasat în diferite poziţii.

(Continuare în nr. 14)

Dumitru C. BIALA

SIBIUL şi emisiunile Cluj — Oradea

Una din emisiunile Poştei Române de care Sibiul este puternic legat este, fără îndoială, Cluj — Oradea.

Iată numai citeva exemple:

I) — Emisiunea Cluj a fost realizată în perioada 23 mai — 26 iunie 1919, iar emisiunea Oradea în perioada 9 sept. — 25 oct. 1919. Emisiunile poartă, prin tradiţie, numele oraşelor în care s-a realizat supratiparul.

Perioada tulbure, de după primul război mondial, în care au fost realizate aceste două emisiuni a făcut ca, în special în afara graniţelor României, emisiunile să fie considerate, în cel mai bun caz, poşte-locale şi nu de puţine ori „iniţiative particulare" — neoficiale sau chiar „fanteziste".

Cataloagele filatelice de largă circulaţie au privit şi ele cu neîncredere aceste emisiuni.

În această situaţie firma SENF s-a adresat D-lui VICTOR PAVLOV, directorul Poştelor din Sibiu căruia i-a cerut lămuriri în legătură cu situaţia oficială a acestei emisiuni.

Răspunsul, redactat în franceză are următorul conţinut:

D-lor SENF-FRÈRES — Leipzig.

Ca răspuns la scrisoarea Dv. din 15/VI-a/1921 privind originea timbrelor supratipărite la Cluj am onoarea a vă informa următoarele:

1) Timbrele supratipărite la care vă referiţi au fost în mod oficial emise de Direcţia Generală a Poştelor şi Telegrafului din România şi circumstanţele respective au fost publicate în Gazeta Oficială nr. 3/1920, organ oficial, pe care vi-l anexăm.

2) Gazeta Oficială a enumerat 46 tipuri şi tirajele lor. Este posibil ca în această publicaţie să nu fi fost trecute toate tipurile emise precum şi varietăţile ca spre exemplu 40 BANI-ZITA cu valoarea deasupra monogramei precum şi „Secerătorii" de 10 BANI roşu, etc. Noi avem cunoştinţă de o declaraţie care se ocupă de o chestiune asemănătoare redactată de Direcţia Poştelor şi Telegrafului din Oradea-Mare şi care a apărut în revista „DER BANATER PHILATELIST" nr. 5 din sept. 1920, declaraţie din care Dv. puteţi obţine amănunte detaliate.

3) Direcţia Poştală a editat aceste timbre pentru a fi folosite în tot Regatul, adică atît pentru traficul intern general cît şi pentru cel internaţional. Gazeta Oficială nu menţionează nici o restricţie în această privinţă. Mărcile acestor emisiuni sînt încă în circulaţie.

Natural că aceste timbre au servit în special în Transilvania şi în teritoriile reunite din vest, unde în special în perioada 1919—1920 s-a semnalat o mare lipsă de timbre.

Primiţi Domnilor salutările mele cordiale.

Sibiu la 26 iunie 1921.

POPAIOV — Directorul Poştelor din Sibiu.

Se apreciază că această scrisoare semi-oficială a pus bazele recunoaşterii internaţionale a emisiunilor Cluj-Oradea.

II) Este cunoscut faptul că emisiunea Cluj are o eroare spectaculoasă la valoarea de 2 BANI „Secerători" şi anume marca nr. 42 din coală poartă supratiparul ANI în loc de BANI.

După remedierea defecţiunii, care a produs această eroare, pe parcursul supratipăririi s-a constatat după un timp căderea literei „B" din altă casetă şi anume din caseta nr. 33 (rîndul 4, coloana a 3-a), tiraj 400 buc.

Pentru a deosebi, în limbajul curent, cele două erori acestea au fost denumite după oraşul în care au fost descoperite: HANI-poz. 42 (tiraj 2100 buc.) şi KANI poziţia 33.

„HANI" este compus din „H" de la HERMANSTADT — SIBIU urmat de „ANI", eroarea propriu-zisă. („K" vine de la KLAUSENBURG-Cluj).

III) Cea mai amănunţită analiză a emisiunilor Cluj-Oradea a fost făcută de Dr. Adalbert Béla Szalay, care în anul 1935 locuia în Sibiu pe str. Tribunei nr. 17, în lucrarea, în limba germană „HÖHERE PHILATELIE die FILATELIE der ZUKUNFT" apărută tot la Sibiu în 1935. Lucrarea a fost încununată cu Marele Premiu la expoziţia din 1934 de la Berlin şi cu medalia de argint la Expoziţia Universală din New-York din 1936.

Dr. Szalay a fost şi cel mai cunoscut expert al emisiunilor Cluj-Oradea. Atît de cunoscut încît i s-a falsificat şi parafa cu care marca exemplarele originale ale acestor emisiuni.

Toate cele de mai sus leagă strîns emisiunile Cluj-Oradea de oraşul Sibiu.

Dr. Ing. MARCEL SAPIRA

ORGANIZAREA ŞI FUNCŢIONAREA PRIMELOR BIROURI SUCURSALE DIN BUCUREŞTI (1/13 august 1856 — 11/12 februarie 1866) (III)

(Continuare din nr. 12)

Vasile M. POPESCU
Doctor în economie

La fiecare 10 zile, birourile sucursale vor vărsa la Biroul Poştal Central banii prelevaţi. La sfîrşitul fiecărei luni, birourile sucursale vor încheia conturile lor şi le vor trimite Biroului Poştal Central, care le va anexa la conturile sale pe luna respectivă şi le va înainta Direcţiei Generale a Telegrafelor şi Poştelor.

Fiecare birou sucursal va înregistra în condica respectivă orice primire de scrisori recomandate sau de pachete, sub nr. curent cu specificarea zilei în care s-a primit. De asemenea, orice venit se va trece în jurnalul casei, în fiecare zi cu arătarea sumei de unde provin: din vînzarea mărcilor poştale sau din franco pachetelor (art. 9).

2. Înfiinţarea staţiilor telegrafice

În acelaşi timp cu înfiinţarea birourilor poştale sucursale, la sediul lor se instalează şi **staţiile telegrafice.** Documentul de bază este **Ordinul de serviciu** nr. 79/1865 semnat de Cezar Librecht, care prevede următoarele 4): „Pe baza Deciziunii Consiliului de Miniştri am ordonat Domnului Intendent şi Şef Tehnic a lega imediat toate birourile sucursale prin fire electrice şi a aşeza la fiecare **birou aparatele necesare** spre a putea transmite prin acele fire corespondenţe, atît în interiorul Capitalei cît şi la toate localităţile din ţară şi străinătate".

Prin acelaşi document se stabilesc pentru birourile sucursale din Capitală mai multe sarcini, astfel:

— să primească şi să expedieze oricare depeşă ce se va prezenta, respectîndu-se legile, regulamentele, convenţiile, instrucţiunile şi ordinele în vigoare;

— să taxeze cu 2 lei şi 10 parale orice depeşă destinată în interiorul Capitalei, care nu va conţine mai mult de 20 cuvinte, şi cu 1 leu şi 5 parale pentru fiecare serie ce depăşeşte 10 cuvinte;

— să taxeze orice depeşă cu destinaţia la oricare localitate din ţară şi străinătate cu serviciu telegrafic, după regulamentul de taxe şi tarife internaţionale;

— să transmită orice depeşă destinată în interiorul Capitalei la biroul sucursalei la care era adresată;

— să transmită depeşe destinate pentru interiorul ţării şi străinătate la Staţia telegrafică centrală, care le va expedia la destinaţia lor;

— să înregistreze zilnic în jurnalul casei taxele încasate în acea zi pe corespondenţele telegrafice şi să verse la finele fiecărei luni banii adunaţi la casa Staţiei telegrafice centrale, căreia îi vor trimite şi toate depeşele împreună cu orice acte justificative şi sumele chitanţelor eliberate spre a putea controla şi anexa la conturile sale pe acea lună, ce se înaintează Direcţiei Generale a Telegrafelor şi Poştelor.

3. — Reorganizarea birourilor sucursale (1/13 noiembrie 1865)

Activitatea susţinută a birourilor sucursale a necesitat o extindere a atribuţiilor. Astfel, după 3 luni de la înfiinţarea lor se emite **Ordinul de serviciu nr. 106/1865,** care prevede „Noi îndatoriri ale birourilor sucursale din Bucureşti"[5] şi anume: De la 1/13 noiembrie 1865 birourile sucursale din Bucureşti, pe lîngă îndatoririle prevăzute prin Ordinele de serviciu nr. 52 şi 79, vor avea şi următoarele sarcini:

a) a împărţi scrisorile sosite, fiecare în arondismentul său, după cum vor fi trimise de Biroul Poştal Central (Menţionăm că toate scrisorile cu destinaţia Bucureşti soseau la Biroul Poştal Central, de unde se recartau pe cele 5 birouri poştale existente).

---

[4] A.S.B. fond D.G.T.P., B.T.P. nr. 20 din 18 sept. 1865 fila 161.
[5] Buletinul Telegrafo-Poştal nr. 24 din 14 noiembrie 1865, fila 196.

C.F.

JAMBOREEA – SIBIU 14/91. - mai

Parcurgînd istoricul filateliei noastre găsim SIBIUL în titlul unei emisiuni comemorative a jamboreei care a avut loc în acest oraş.

Emisiunea ridică o serie de probleme din care prima este de ordin lingvistic, legat de cuvîntul „JAMBOREE".

Nu veţi găsi acest cuvînt nici în Dicţionarul Explicativ (DEX) şi nici în Micul Dicţionar Enciclopedic (MDE).

În schimb dicţionarul LAROUSSE clarifică lucrurile.

Jamboree, cuvînt de origine indiană, semnifică o „reuniune internaţională a SCOUT-ilor".

SCOUT este o organizaţie creată în 1909 de generalul englez BADEN-POWELL, avînd ca scop „dezvoltarea calităţilor fizice şi morale ale tinerilor, băieţi şi fete.

În românește SCOUT se traduce prin „cercetaşi".

În CMPR 1974 şi CMPR 1984 emisiunea este prezentată sub denumirea „Jamboreea naţională Sibiu" — denumire ce nu poate fi acceptată fiind din punct de vedere logic, un NONSENS.

Dr. G. P. de Macarovici în CTPR — 1945 şi cataloagele CMPR 1959 şi 1964 denumesc emisiunea „Jamboreea cercetăşească Sibiu". Nici o asemenea denumire nu poate fi acceptată căci logic este un pleonasm.

În sfîrşit, C. Nămoloiu şi G. Noşca în CTPR — 1938, denumesc emisiunea „Jamboreea naţională cercetăşească" ceea ce este şi un nonsens şi un pleonasm.

După ce ne-am luptat pe tărîm lingvistic cu denumirea emisiunii care evocă oraşul Sibiu să ne luptăm acum şi cu tirajul ei.

Pînă la CMPR — 1984 toate cataloagele mai sus citate, menţionau direct sau subînţeles 150 000 serii (mai puţin G. P. de Macarovici, care indică 200 000 serii).

CMPR — 1984 — vine cu o precizare importantă „Tiraj iniţial 200 000 serii din care s-au distrus ca necorespunzătoare 102 588 buc. de 6+6 lei, rămînînd astfel un tiraj de 97 412 serii complete din care cu ocazia jamboreei de la Mamaia s-au supratipărit 50 000 serii, rămînînd pentru această emisiune numai tirajul de 47 412 serii complete".

Cum regretatul Corneliu Spineanu, autorul catalogului CMPR — 1984, a fost în posesia a numeroase documente DGPTT (vezi numeroasele date precise la care emisiunile au fost retrase) eu admit, cel puţin în ceea ce priveşte valoarea de 6 lei, varianta sa.

De-a lungul anilor am văzut, în numeroase clasoare, cu zecile chiar, primele trei valori ale seriei, foarte rar pe a patra (2+2 lei) şi numai cu totul excepţional valorile deparaiate de 3+3 lei şi 6+6 lei, pe care mulţi le căutau ca să-şi completeze seriile.

Rămîne nedezlegată soarta celor peste 100 000 „serii scurte" şi modul în care au ajuns ele în circuitul filatelic. Spun în circuitul filatelic, deoarece aşa cum se poate trage concluzia din cele de mai sus, publicul nu s-a arătat prea interesat să le utilizeze poştal, datorită desigur supratarxelor.

Pentru specialişti este necesar să arăt că toate mărcile, cu excepţia valorii de 2+2 lei, pot fi întîlnite curent cu filigranul „CC" culcat pe stînga şi mai rar cu filigranul culcat pe dreapta. Dar, din păcate, nu pot face o apreciere obiectivă a rarităţii acestui „filigran CC pe dreapta".

Seria are o eroare şi o varietate, ambele majore.

Eroarea se găseşte pe valoarea de 25+25 bani, pe marca din colţul din stînga jos, şi constă dintr-o linie oblică, de culoare, înaintea valorii. În colecţia mea am această eroare atît cu filigranul pe dreapta cît şi pe stînga şi nu am văzut un asemenea colţ de coală fără eroare.

Varietatea, una din cele mai spectaculoase din filatelia noastră, este o pereche nedantelată la mijloc, vertical, din valoarea de 6+6 lei.

(continuare în pagina 18)

Dr. ing. Marcel SAPIRA

SUPRATIPARE APLICATE PE ÎNTREGURI POŞTALE ROMÂNEŞTI

(urmare din nr. 13)

D. — ÎNŞTIINŢARE DE PRIMIRE

1. — Model de întreg poştal, prin care se confirma de destinatar o trimitere poştală, respectiv: scrisoare, colet, mandat sau o telegramă. În anul 1959 acest model de întreg poştal a fost supratipărit cu tuş negru peste marca fixă, anulîndu-se astfel valoarea de circulaţie poştală, respectiv „Stema Tip IV".

a) Grătar / 30 BANI albastru, carton alb.

b) Supratipar schimbat, de astă dată sub formă de amprentă în aceiaşi culoare de negru, aplicat tot peste marca fixă, respectiv „stema RPR tip IV".

a) Amprenta format 25×32 mm./40 BANI violet, carton alb cu ilustraţii pe verso.

b) Amprentă format 28×31,5 mm/40 BANI violet, carton alb cu ilustraţii pe verso.

E. — BENZI PENTRU ZIARE ŞI REVISTE PERIODICE

În anul 1899 ca urmare a reducerii tarifelor poştale ce se percepeau cu ocazia expedierii unor ziare şi reviste periodice, benzile poştale folosite cu marcă fixă imprimată de 1 1/2 BANI din emisiunea „spic de grîu" s-au supratipărit cu o nouă valoare de culoare roşie, mai redusă.

a) 1 BAN/1 1/2 BANI negru, hîrtie alb-gălbuie cu scame albastre.

Notă: Culoarea mărcii fixe se întîlneşte în variate nuanţe a culorii de negru.

F. — TIMBRE DE FRANCARE

În perioada anilor 1948/52 s-a introdus acest nou model de întreg poştal, avînd ca titlu TIMBRU DE FRANCARE, folosit pentru expedierea coletelor de ziare şi reviste periodice.

Faţă de trecut cînd se folosea o bandă pentru o expediţie unicat, de astă dată timbrul de francare se aplica pe coletul poştal cu mai multe exemplare, taxa poştală echivala per total cantitatea coletului cu ziare sau reviste periodice.

Din piesele ce deţin, redau în continuare cîteva exemple, ce sînt supratipărite cu noi valori poştale de circulaţie.

a) 08 00 LEI/Lei 8 negru, hîrtie albastră.

b) 04 00/LEI/Lei 12 negru, hîrtie gri.

c) 04 00 LEI/Lei 12 negru, hîrtie crem.

Notă: Ar putea fi şi alte valori, rog deţinătorii să le semnaleze din timp.

G. — ACTE DE PROCEDURĂ

Acest model de întreg poştal a fost folosit de aparatul Ministerului de Justiţie. Şi la acest tip de întreg poştal întîlnim piese supratipărite, operaţiune survenită în urma schimbării unor tarife poştale.

1. — Un prim exemplu îl avem în anul 1935 cînd s-a aplicat o nouă valoare poştală cu tuş negru peste marca fixă cu efigia regelui Carol al II-lea şi a vechiului preţ de vînzare.

9 + 1 negru / 25 LEI lila, hîrtie gălbuie şi 10 + 1=11 peste preţul vechi.

2. — Idem în anul 1940.

13+1L negru / 25 LEI lila, hîrtie alb cenuşie şi 12+2 peste preţul vechi.

3. — Supratipar R.P.R. pe marca fixă cu efigia regelui Mihai I şi trei bare peste stema veche a ţării, ca urmare a abdicării acestuia la 30 decembrie 1947.

R.P.R. negru / 47 LEI lila, hîrtie gălbuie.

H. — ACTE DE PROCEDURĂ CU CITAŢIE

1. — Supratipar din anul 1939, aplicat cu tuş negru peste marca fixă cu efigia regelui Carol al II-lea.

9 + 1 / 25 LEI lila, hîrtie gălbuie.

2. — Idem, anul 1940 cu o nouă valoare poştală.

14 + 1/25 LEI lila, hîrtie gălbuie.

(urmare în nr. 15)

Dumitru C. BIALA

C.F. 15/91. iun

O CARTE POŞTALĂ MAI PUŢIN CUNOSCUTĂ

După cum se cunoaşte, de-a lungul timpului, în scop de binefacere s-au emis şi diferite efecte poştale, fondurile strînse fiind folosite în vederea realizării celor propuse.

Deţin în colecţia mea o carte poştală mai puţin cunoscută, care pînă în prezent nu a mai fost semnalată, aceasta şi ca urmare a tirajului relativ redus, a faptului că a circulat numai 6 luni, exemplare puţine rămase, deoarece presupun că după expirarea termenului de 6 luni, cele nevîndute au fost retrase de pe piaţă şi distruse.

Această carte poştală a fost emisă de către „Casa de credit, economie şi ajutor al întregului personal P.T.T." pentru strîngerea de fonduri în vederea construirii unui sanatoriu al funcţionarilor P.T.T. avînd valoarea de 10 lei.

Prin autorizaţia „Ministerului Sănătăţei şi a Ocrotirilor Sociale" dată cu adresa nr. 40315 din 04.11.1925 şi urmată de adresa nr. 44163 din 02.12.1925, circulaţia acestor cărţi poştale a fost aprobată numai 6 luni, pînă la data de 01. iulie 1926, acest lucru fiind vizat şi de prefectul poliţiei capitalei din acea vreme — general Nicoleanu, cărţile poştale fiind înseriate. Deci au fost puse în circulaţie la data de 01.01.1926.

Cartea poştală are dimensiunile de 140/90 m.m., este confecţionată dintr-un carton mai poros iar textele şi desenele sînt tipărite în nuanţe ale culorii maro, pe verso numărul de înregistrare fiind tipărit cu negru.

Pe faţă, cartea poştală se prezintă astfel:

În colţul din stînga, sus, este desenată goarna poştală, iar alături înscris anul 1925, în colţul opus este desenată o staţie de telegraf P.T.T. şi înscris anul 1926. Sub acestea pe un singur rînd este înscris „CASA DE CREDIT, ECONOMIE ŞI AJUTOR A ÎNTREGULUI PERSONAL P.T.T".

Încadrată de un chenar cu motiv popular, imaginea reprezintă vechiul palat al poştelor şi telegrafelor (din Bucureşti), fiind menţionat acest lucru deasupra desenului clădirii.

În stînga şi dreapta imaginii, încadrate de acelaşi chenar sînt înscrise diverse texte publicitare de genul: „PROTEJAŢI FUNCŢIONARII P.T.T.", „SĂNĂTATEA DUCE LA ENERGIE ŞI PUTERE DE MUNCĂ", „MUNCA PERSONALULUI TELEGRAFOPOŞTAL COLABOREAZĂ LA CULTURA ŞI ECONOMIA NAŢIONALĂ CARE SE RĂSFRÎNGE ASUPRA ORICĂRUI CETĂŢEAN" etc.

În partea de jos, în dreapta şi stînga este înscris „P.T.T. / 10 LEI / LEI 10 LEI / LEI 10 / P.T.T." iar la mijloc, sub imagine, încadrată de două cercuri în care, pe fond alb, este înscrisă valoarea de 10 lei şi două pătrate cu desen stilizat, pe patru rînduri este textul „PUNEŢI O CĂRĂMIDĂ LA CLĂDIREA CE CASA = / IŞI PROPUNE A CONSTRUI PENTRU UN SA / NATORIU FUNCŢIONARILOR / P.T.T.".

Pe verso, în colţul din stînga sus, este stema regatului, iar în colţul opus este desenat chenarul ce indică locul unde se va aplica timbrul.

Între acestea, la mijloc este înscris pe două rînduri „ROMÂNIA / CARTE POŞTALĂ" cu litere mari, stilizate. Sub inscripţia „Carte poştală" este tipărit numărul de înregistrare cu tuş negru — 416341.

Pe marginea stîngă, vertical este înscris „Reproducerea interzisă". Spaţiul rămas este împărţit de două linii verticale, în stînga este menţionat spaţiul pentru corespondenţă iar în dreapta, pentru adresa destinatarului.

În partea de jos sînt menţionate următoarele: „ACEASTĂ CARTE POŞTALĂ VA CIRCULA ÎN CUPRINSUL ÎNTREGII ŢĂRI TIMP DE ŞEASE LUNI / ADICĂ PÎNĂ LA 1 IULIE 1926 CONFORM AUTORIZAŢIUNEI MINISTERULUI SĂNĂTĂŢEI ŞI AL / OCROTIRILOR SOCIALE, DATĂ CU ADRESA No. 40315 DIN 4.11.1925 URMATĂ DE No. 44163, 2.12. 1925 / VĂZUT DE NOI, PREFECTUL POLIŢIEI CAPITALEI / GENERAL NICOLEANU".

Invit colecţionarii ce deţin asemenea c.p. să facă completări, cu date şi informaţii, prin aceasta aducîndu-ne o contribuţie la dezvoltarea filateliei şi a ramurilor acesteia atît de vitregite în ţara noastră.

GHEORGHE POP
SOCIETATEA FILATELIŞTILOR GORJENI „C. BRÂNCUŞI"
TG.—JIU

Un plic cu mărci ale emisiunii 1869 — Favoriţi

Cu prilejul celei de a 200-ea licitaţii a casei SCHWANKE und SOHN din Hamburg, între mai multe scrisori româneşti se oferă şi plicul adresat la Constantinopol cu o francatură multi-coloră. Pornit de la Brăila în ziua de 19/12 1869 plicul a sosit cu bine la 24/12 în capitala de atunci a Turciei.

Pe plic francatura de 40 de Bani — căci aceasta era taxa cu Turcia — este compusă din trei mărci: Valorile de 5 plus 10 plus 25 de Bani. Coloritul bogat de galben-portocaliu al valorii de 5 Bani între marca albastră de 10 Bani şi marca bi-coloră (de albastru pentru efigie şi galben pentru cadru) al valorii de 25 de Bani, transformă plicul într-o piesă filatelică deosebită. Valoarea de catalog a celor trei mărci se ridică la DM 200 — (Cat. Michel), dar cota estimativă a scrisorii la licitaţia din Hamburg este de DM 1 500 —, o mică diferenţă, semnificativă, care se datoreşte în parte şi atenţiei din ce în ce mai mare acordată scrisorilor în comparaţie cu mărcile detaşate.

Este un plic incontestabil spectaculos, după cum sînt orice scrisori cu francaturi multi-colore.

R. P.

SUPRATIPARE APLICATE PE ÎNTREGURI POŞTALE ROMÂNEŞTI

(urmare din nr. 14)

I. FORMULARE PENTRU TELEGRAMĂ

1982. Ca urmare a majorării costului şi a acestui formular poştal, i s-a aplicat sub marca fixă (stema R.S.R.) o nouă valoare poştală, în culoarea albastru.
0,25 LEI/10 BANI negru, hîrtie albă velină.

J. PLICURI

1. 1941. Plic realizat din hîrtie albă velină cu instrucţiuni P.T.T. imprimate în interior pe un fond albastru închis.

Noua valoare s-a supratipărit cu o ştampilă din cauciuc, aplicată deasupra preţului vechi de vînzare. Plicul în cauză are ca marcă fixă, o marcă imprimată cu efigia regelui Mihai I.
10 LEI negru/ 8 LEI.

2. 40 de ani de la luptele muncitorilor ceferişti şi petrolişti.

Pe un număr limitat de plicuri din această emisiune s-a supratipărit deasupra ilustraţiilor textul: EXPOZIŢIA FILATELICĂ „16 FEBRUARIE '74" AFR FILIALA BUCUREŞTI. Supratipar tuş roşu.
Cod 1156/73 C. MICLOŞY, GRIVIŢA ÎN 1933.
Cod 1157/73 Grup de trei muncitori stilizaţi, steag roşu şi anul 1933.
Cod 1160/73 GHEZA VIDA SIRENA 1933.
Notă: Există cîteva exemplare de probă, cu supratipar de culoare neagră.

(continuare în pag. 16)

Dumitru C. BIALA

SUPRATIPARE APLICATE PE ÎNTREGURI POȘTALE ROMÂNEȘTI

(continuare din pag. 3)

3. 100 de ani de la inaugurarea liniei de cale ferată Buzău — Mărășești 1881 — 1981.

Emisiune formată din două plicuri, la care s-au greșit textele imprimate sub ilustrații. Constatîndu-se această imprimare greșită, plicurile în cauză au fost retrase și anulat textul greșit cu o bandă de culoare albastră, imprimîndu-se sub bandă textul corect, de astă dată cu un tuș de culoare albastră mai închisă. Pe plicurile pe care s-a aplicat banda albastră cu o nuanță mai deschisă, se poate citi textul greșit imprimat.

Plicurile în cauză sînt:

Cod 0328/81 Imagine din 1910 a stației Rimnicu Sărat (în realitate stația Buzău).

Cod 0329/81 Imagine din 1905 a stației Buzău (în realitate stația Rimnicu Sărat).

4. Expoziția republicană de întreguri poștale Timișoara 22 — 29 mai 1983.

Pe două plicuri dintr-o emisiune a anului 1982 cu imagini din Timișoara, s-a supratipărit textul din titlu, deasupra ilustrațiilor respective. Plicurile supratipărite sînt:

Cod 0173/82 TIMIȘOARA: Bastionul.

Cod 0174/82 TIMIȘOARA: Bulevardul 30 Decembrie.

5. A XIII-a competiție de marș al poștașilor din țările socialiste — Istambul 1984. 13-ème course de marche entre preposes des services postaux balkaniques, Istambul, 1984.

Inscripția de pe plic cu text românesc fiind greșită, plicul a fost retras și textul în cauză a fost acoperit cu o bandă de culoare ultramarin-violet închis, pe care s-a imprimat textul corect de: A XIII-A COMPETIȚIE DE MARȘ A POȘTAȘILOR DIN ȚĂRILE BALCANICE.

Cod 0126/84 2 LEI (2,45 lei) albastru.

6. Zona de ocupație Română de la Debrețin.

Catalogul de întreguri poștale Michel ed. 1978 la pag. 765 semnalează această emisiune astfel:

1919. Emisiune provizorie, cu supratipar ZONA DE OCUPAȚIE ROMÂNĂ PTT 1919 FF într-un cadru liniar oval în poziție orizontală, folosit la Debrețin, aplicat pe U 18 din Ungaria,

15 filleri gri violet.

Catalogul Dr. Simady Bela ed. 1983, prezintă această emisiune astfel:

În perioada noiembrie 1919 — martie 1920 au circulat la Debrețin următoarele plicuri supratipărite cu textul din titlul de mai sus.

10 filleri (plicul catalog Simady nr. 34a)

15 filleri (plicul catalog Simady nr. 41a)

15 filleri (plicul catalog Simady nr. 41b)

Verificate datele din paranteze, corespund în ambele cataloage cu numerele date.

(urmare în nr. 16)

„PEACE AND FRIENDSHIP"

International Exchange and Correspondence Club

Apartado de Correos, 28

E-08840 VILADECANS, Barcelona, SPAIN — ESPAÑA

Expoziții filatelice

MAXIMAFILIE

La Casa Armatei din municipiul Cluj-Napoca în data de 9 Mai a avut loc vernisajul expoziției de maximafilie dedicată zilei Independenței de Stat a României și victoriei asupra fascismului.

Un colectiv de filateliști inimoși sub conducerea domnului colonel (rez.) CSOMOS ALEXANDRU a montat expoziția, iar juriul a cărui președinte a fost d-nul Dr. PITEA PETRU a evidențiat în mod deosebit unele exponate așa cum au fost:

1. „MONUMENTE ÎN PIATRĂ ȘI BRONZ" aparținînd domnului IONESCU STELIAN — medalie de argint;

2. „ASPECTE ALE ARTEI MILITARE ROMÂNEȘTI" — exponat al domnului Lt. colonel, VICTOR SURDU — medalie de argint;

3. „MEMORIA VOIEVOZILOR" a domnului IONESCU STELIAN — medalie de bronz;

4. „OAMENI DE SEAMĂ ROMÂNI" — a Lt. colonel VICTOR SURDU — medalie de argint;

5. „ASPECTE DIN ISTORIA AVIAȚIEI ROMÂNE" — aparține d-nului NEAMTIU NICOLAE — medalie de bronz.

Comitetul de organizare, a cărui președinte a fost d-nul Lt. colonel VICTOR SURDU, a realizat o diplomă și șase (6) ștampile care au fost machetate de domnul arhitect NICOLAE HOSU.

Expoziția a fost deschisă publicului în perioada 9—16.05.1991.

La vernisajul expoziției au fost invitați veterani de război, cu corul, pregătit de dînșii care au prezentat 3 piese corale dedicate eroilor evenimentelor sărbătorite și recitatori din cadrul Cenaclului literar NICOLAE TĂUTU.

Cuvîntul de deschidere la vernisajul expoziției a fost rostit de d-nul col. (rez.) STĂNCULEASA ION, președintele Filialei Cluj a Asociației Veteranilor.

Președintele juriului, Dr. PETRU PITEA, a prezentat procesul verbal al juriului și palmaresul, fiind înmînate diplome expozanților, membrilor juriului, colaboratorilor și machetatorului.

Lt. col. Victor SURDU

„COPIII ȘI FILATELIA"

În perioada 24—27 octombrie 1991, în organizarea Cercului filatelic „PRIETENII FILATELIEI" din cadrul Clubului elevilor și copiilor din VĂLENII DE MUNTE, jud. Prahova, va avea loc expoziția filatelică internațională cu tema: „COPIII ȘI FILATELIA".

Participarea la expoziție este deschisă oricărui elev avînd vîrsta între 12 și 18 ani. Tematica este generală. Sînt invitați expozanți din Republica Moldova, Bulgaria, Franța, Elveția, Polonia și Italia.

Înscrierile se fac pînă la data de 31 august 1991 pe adresa Clubului Elevilor și Copiilor. Căsuța Poștală nr. 12, VĂLENII DE MUNTE, cod 2100.

Salutăm această curajoasă inițiativă și felicităm pe inimoșii săi organizatori în persoana d-lui. prof. Romeo CONSTANTINESCU, președintele Cercului filatelic și dl. George Mihăescu, coordonatorul tehnic al Cercului.

În numerele viitoare vom reveni asupra acestei expoziții, prezentînd cititorilor și alte amănunte.

⁂

„MEMORIAL GEORGE MATHEESCU-SINAIA"

În cursul acestei luni se desfășoară la Sinaia expoziția interjudețeană „Oameni de seamă ai culturii și științei românești și universale", manifestare ce sărbătorește pe marele filatelist român George Matheescu, cunoscut și pe plan internațional.

Asupra desfășurării acestei importante expoziții prahovene, vom reveni în numărul viitor.

⁂

TÎRGUL FILATELIC SINAIA

Așa cum am mai anunțat, spre sfîrșitul acestei luni s-a desfășurat a VI-a ediție a TÎRGULUI FILATELIC — Sinaia, urmată de o licitație filatelică.

Avînd în vedere importanța acestor manifestări filatelice, redacția revistei noastre va publica, în numărul de pe luna iulie, aspectele cele mai semnificative ale acestui Tîrg și a licitației.

C.Fil. 16/1991

1	2	3	4	5
961	**Campionatul mondial de fotbal**	6	25	12
962	**Idem, colită dantelată**	1	40	30
963	**Idem, colită nedantelată**	1	800	600
964	**C.A.E.R.** — a 25-a aniversare	1	4	2
965	**Euromax** — București	1	12	3
966	**Pentru apărarea păcii** — 25 ani	1	6	3
967	**Hunedoara**	1	4	2
968	**Uzuale** — personalități	5	15	10
969	**Anul mondial al populației**	1	10	3
970	**30 de ani alături de aliați**	2	6	4
971	**Stockholmia '74** — exp. internaț. de fil.	1	25	15
972	**Ocrotirea naturii** — flori	6	25	12
973	**Arheologia**	6	25	12
974	**Sibiu** — ziua mărcii poștale românești	1	6	3
975	**Națională '74** — expoz. filatelică	1	15	8
976	**Congresul al XI-lea al P.C.R.**	2	5	4
977	**Comitetul olimpic român** — 60 de ani	1	5	3
978	**Skylab** — bloc de 4 dantelat	1	40	30
979	**Idem, colită nedantelată**	1	600	400
980	**Dr. Albert Schweitzer** — 100 de ani de la n.	1	3	2
	1975			
981	**Jocurile mondiale univ. de handbal**	3	12	9
982	**Ion Andreescu**	6	25	12
983	**10 ani de la proclamarea R.S.R.**	1	3	2
984	**Ștefan cel Mare** — 500 ani de la băt. Vaslui	1	5	3
985	**Anul internațional al femeii**	1	4	2
986	**Michelangelo Buonarroti** — 500 ani de la n.	1	8	3
987	**Espana '75** — exp. internaț. filatelică	1	20	15
988	**Codificarea poștală în România**	1	4	2
989	**Expo '75** — Okinawa	1	6	3
990	**Colaborarea cultural-economică**	2	15	4
990a	Idem, bloc de 5 serii		90	24
991	**M. Eminescu** — 125 ani de la naștere	1	5	3
992	**Convenția internațională a metrului** — 100	1	4	2
993	**Alba Iulia** — 2.000 ani de la atestare	1	4	2
994	**Arphila '75** — exp. internaț. filatelică	1	25	20
995	**Ana Ipătescu** — 100 ani de la moarte	1	4	2
996	**Anul european al ocrotirii monumentelor**	6	25	12
997	**Idem, colită dantelată**	1	35	25
998	**Idem, colită nedantelată** — Lupoaica	1	3.000	2.000

Se consideră că această colită nedantelată (dar, nu numai) beneficiază de un preț speculativ, deoarece tirajul ei (38.500 buc.) este mai mare ca al altora cu un tiraj mai restrins (ex. „Munca în comunicații", 1948, poz. 327, 36.000 exemplare) și care sînt evaluate la circa 2—300 lei.

999	**Cosmonautică**	2	10	4
999a	Idem, bloc de 2 serii		30	15
1000	**Prima unire politică a Țărilor Române**	3	10	6
1001	**Idem, colită nedantelată**	1	175	150
1002	**Helsinki** — conferința europeană	4	30	15
1002a	Idem, bloc de 4 dantelat		50	25
1003	**Idem, colită nedantelată** — tiraj 38.500	1	2.000	1.500
1004	**Flori de cîmp**	6	25	12
1005	**Riccione** — tîrgul internaț. de filatelie	1	10	6
1006	**Uzuale** — reguli de circulație	1	4	2

(continuare în nr. 17)

PRIMELE EMISIUNI ÎN LIMBA ROMÂNĂ

În aceste zile filateliștii basarabeni au sărbătorit un mare eveniment: la 23 iunie s-a pus în circulație poștală prima serie de timbre a Moldovei Suverane. Emisiunea este formată din trei valori cu nominalul de 7, 13 și 30 copeici. Seria are drept generic inscripția: „Un an de la aprobarea Declarației cu privire la suveranitatea Moldovei".

Valorile emisiunii sînt nedantelate și negumate. Explicația este simplă; la ora actuală în Republică baza poligrafică nu permite efectuarea acestor operațiuni.

Prima emisiune, spre deosebire de emisiunile apărute în Republicile baltice, sînt multicolore. Marca de 7 copeici necesară corespondenței simple reproduce stema de Stat a Moldovei. Același desen însă în alte culori îl are timbrul de 13 copeici destinat francării corespondenței recomandate în interiorul URSS-ului. Marca de 30 copeici reproduce tricolorul drapelului de Stat al Republicii Moldova și este destinată corespondenței recomandate externe. Timbrelor li s-au dat numerele de catalog 1—3. Tirajul total este de 300 mii exemplare, tipărite în coli mari a cîte 50 bucăți, și 16 000 mii exemplare de coli mici, acestea conținînd fiecare cîte 16 timbre și 4 vigniete, situate pe colțuri și fiecare dintre ele avînd inscripția: „Primele timbre ale Moldovei Suverane", *inscripție redactată în limbile franceză, engleză, germană și rusă, iar coala este ornamentată cu trei linii ce simbolizează tricolorul și inscripția: „1990 — 23 iunie — 1991", inscripție*

(continuare în pag. 16)

Constantin CIOBANU
Chișinău

C.F. 16/91. - nil

CONGRESUL MARILOR BARAJE

Din datele statistice existente, rezultă că la finele anului 1980 numărul marilor baraje (barajele care au înălțimi mai mari de 15 m) depășea cifra de 34 798. Dacă ținem seama că la începutul sec. al XX-lea existau numai 1 022 de mari baraje, se ajunge la concluzia că în secolul nostru asistăm la o veritabilă „explozie" în domeniul construcției acestui tip de construcții.

Diversitatea problemelor de proiectare, execuție și exploatare a barajelor, responsabilitatea deosebită pe care trebuie să și-o asume specialiștii în acest domeniu au condus la ideea că numai un permanent schimb de opinii între ei la nivel mondial poate asigura un progres și o securitate sporită în promovarea construcțiilor de baraje care au implicații sociale dintre cele mai complexe pe mari suprafețe ale globului.

Urmare a acestei necesități, a luat ființă la 6 iulie 1928 la Paris „Comisia Internațională a Marilor Baraje". Printre membrii fondatori ai comisiei întîlnim, alături de Franța, S.U.A., Anglia, Italia, Suedia și România. La nivel de țară activează comitete naționale ale marilor baraje.

Această activitate a fost reflectată în filatelie prin emisiuni realizate de unele administrații poștale din țările gazdă ale unor congrese ale Comisiei Internaționale a Marilor Baraje așa cum rezultă din tabelul de mai jos.

La sediul Comisiei de la Paris se folosește o francatură mecanică interesantă. Partea publicitară a acesteia conține emblema comisiei: un cerc în interiorul căruia se află o secțiune a unui baraj în arc, alături de abrevițiunile „CIGB" și „ICOLD" respectiv „Commission Internationale des Grands Barrages" și „International Commission on Large Dams".

În acest an congresul ajuns la cea de a 17-a ediție și a avut loc la Viena în luna iunie. Sîntem convinși că Poșta Austriacă va emite o marcă cu acest prilej cu atit mai mult cu cit și pînă în prezent avem citeva mărci cu baraje din această țară și anume: Limberg (Yv. nr. 849); Mosser și Drossen (Yv. nr. 942); Ybbs-Persenbeurg (Yv. nr. 943) și Zemm (Yv. nr. 1220).

Congresul și anul	Țara	Nr. mărcii cf. Cat. Yv.	Denumirea barajului	Date tehnice ale barajului	
				Înălțime în m.	Tipul
IX — 1967	Turcia	1 844	simbolic;		
XI — 1973	Spania	1 784	Izanjiar	122	Greutate
XII — 1976	Mexic	407	Calles	67	Arc
XIII — 1979	India	599	Hirakud	59	Pămînt
XV — 1985	Elveția	1 222	Grande Dixence	285	Greutate

Ing. Ioan B. ȘAHINIAN (A.I.J.P.)

PRIMELE EMISIUNI ÎN LIMBA ROMÂNĂ

(continuare din pag. 15)

ce amintește prima aniversare a proclamării suveranității Moldovei.

Tot la 23 iunie s-a pus în circulație plicul nr. 1 și cartea poștală nr. 1, ambele fiind emise de Ministerul informaticei, informațiilor și telecomunicațiilor. Plicul apărut are un tiraj de 1 500 de exemplare avînd trei nuanțe color, iar cartea poștală are un tiraj de 53 000 exemplare. Atît plicul cît și cartea poștală au ca ilustrată Stema de Stat și inscripția: „1990—23 iunie—1991" (Fig. nr. 1).

În ziua emiterii acestor efecte poștale s-a aplicat ștampila oficială: „Prima zi a emisiunii" (Fig. 2), iar la Oficiul poștal Chișinău — 12 s-a aplicat și ștampila tip „Recomandat" ce conține stema Republicii Moldova (Fig. nr. 3). În fine la Oficiul Poștal Chișinău — 12 s-a mai aplicat pentru obliterarea corespondenței din ziua de 20 iunie ștampila comemorativă „Centenarul Mihail Kogălniceanu" (Fig. 4).

O PRECIZARE

Distinsul filatelist și cercetător al Istoriei poștale românești, dl. dr. ing. Marcel SAPIRA, publică în „CURIERUL FILATELIC" nr. 14, pag. 6 un documentat articol privind „JAMBOREEA—SIBIU". Domnia Sa afirmă că acest cuvînt nu figurează în dicționarele românești cercetate cum ar fi Dicionarul Explicativ (DEX) sau Micul Dicționar Enciclopedic (MDE).

Pentru corecta informare a cititorilor facem precizarea că acest cuvînt este un neologism și deci trebuie căutat în Dicționarul de neologisme redactat de Florin Marcu și Constantin Maneca ediția a III-a, Editura Academiei, București 1978, pag. 604, unde vom găsi cuvîntul **„jamboree** s.f. (în trecut) reuniune făcută în tabără a unor organizații de cercetași (din mai multe țări). [fr. engl. jamboree.]"

Președintele Asociației filateliștilor
Prof. Gh. HENDREA
din jud. Alba

DOUĂ ERORI

Dl. prof. Arpad Dombi din Făgăraș ne semnalează două erori a căror poziție în coală a reușit să o stabilească pentru emisiunea „Expoziția mondială canină Brno 1990". Astfel la valoarea de 3 lei „Dobermann — lipsă partea de jos stînga din Ă — România, citeva părînd 4 de tipar, rîndul 4 coloana 3, marca a 18-a. La valoarea de 3,50 lei „Dog german" litera Ă din cuvîntul România, partea stîngă de jos apare mult curbată spre stînga, aceasta la coala 1, rîndul 2. În poziția respectivă eroarea apare o dată la 3 sau 4 coli, dar cu regularitate.

EXPOZIȚIA „EXPOTURISPO — '91" — BRAȘOV

Asociația Filateliștilor din Brașov organizează a VI-a ediție a expoziției cu tema sport-turism. Se admit exponate de aerofilatelie, întreguri poștale, ilustrate, maxime, marcofilie și literatură cu temele sport, olimpiade, turism.

Expoziția este preconizată a se organiza între 16—20 octombrie 1991.

Comitetul de organizare: 2200 Brașov, C.P. 1154 Asociația Filateliștilor din Brașov.

RECIPISĂ PENTRU OBIECTE ÎNREGISTRATE

Referitor la semnalarea „Extras din catalogul de întreguri poștale românești" semnată de cercetătorul Dumitru C. Biala („Curierul Filatelic", nr. 14 — mai 1991) comunic următoarele:

În studiul „Evoluția tarifelor poștale și a taxelor pentru obiectele de corespondență internă 1858—1988" publicat în volumul „Studii și cercetări filatelice — Simpozionul 130 de ani de la primele mărci poștale românești și 30 de ani de la înființarea AFR", București, 1988, la pagina 50 am arătat că „...o taxă de recipisă pentru orice obiect înregistrat a fost înființată la 1 august 1937 și a durat pînă la 1 aprilie 1939, avînd valoarea de 1 lei...".

Consider că întregul poștal reprodus avînd inscripția „CHITANȚA" și timbru fix de „[illegible] LEU" este tocmai un eseu pregătit pentru perceperea „taxei de recipisă".

Presupunerea că e vorba de un eseu și nu de o recipisă propriu-zisă provine din faptul că dacă acesta ar fi fost pus în circulație ar fi fost mai „răspîndit" și semnalat mai demult.

Ing. Călin MARINESCU
București

DE LA GRUPAREA "CRUCEA ROȘIE-MEDICINĂ"

Gruparea de filatelie tematică „Crucea Roșie-Medicină" ne face cunoscută transferarea sediului de la Asociația filateliștilor Neamț, la Asociația filateliștilor Cluj. Gruparea își păstrează caracterul nelucrativ și informativ.

Vechii membri sînt rugați să-și actualizeze apartenența la Grupare, iar noii doritori să se înscrie adresîndu-se la Dr. Dan Dumitrașcu, str. Dragalina 2—5, Cluj 3400 (telefon 95/18 66 15).

TÎRGUL FILATELIC BRAȘOV

În urma succesului de anul trecut și a solicitării unui mare număr de filateliști din numeroase județe ale țării, și în acest an, între 19—20 octombrie se va organiza TÎRGUL FILATELIC BRAȘOV impreună cu o licitație. Ofertele se pot transmite Asociației Filateliștilor din Brașov pînă la data de 15 august 1991.

M. 17-18/1991

CURIERUL FILATELIC

«LE COURRIER PHILATELIQUE»
"PHILATELIC MESSENGER"
„DER BRIEFMARKEN KURIER"

DIRECTOR-EDITOR AUREL ANTON

Prim-redactor Ion Opriș — Șef secție informații: Cezar Vasilescu

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
SIBIU 2400 ROMÂNIA
B-dul Vasile Milea
Bl. XI A; SC. B/23
Telefon 924/4 88 59
Téléphone à l'étranger: 0040/24/4 88 59
Autorizația Prefecturii Sibiu Nr. 895/1990
Inmatriculat la Oficiul Registrului Comerțului jud. Sibiu, sub nr. F 32/47 din 1991., vol. I.

COLABORATORI PERMANENȚI
Dr. Liviu N. Cristea – Londra
Kiriac Dragomir
Mircea Braga — Silviu Dragomir
Ioan Dejugan — Nicolae Salade
Dan Grecu — Horia Tipurită
Dorina Gordan — Ioan Trimbițaș
Eduard Mosciki — Gheorghe Tulban

Apare lunar — Cont Filiala C.E.C. Sibiu Nr. 8813

ÎN ATENȚIA CITITORILOR

Pentru o mai bună operativitate privind difuzarea revistei către cititori, *«Curierul Filatelic»* se poate procura, începînd cu data de 28 ale fiecărei luni, de la reprezentanții noștri care pot fi contactați în zilele de schimb filatelic de la Asociațiile filatelice din fiecare oraș.

AGNITA: Dl. Nicolae Orghidean
ALBA IULIA: Dl. prof. Gh. Hendrea
ALEXANDRIA: Dl. Marcel Scarlat
ARAD: Dl. Silviu Hedeșan
BACAU: Dl. prof. Mihai Semenov
BAIA MARE: Dl. Ion Macavei
BISTRITA NASAUD: Dl. Mircea Calu
BÎRLAD: Dl. dr. Nicu Botezatu
BOTOȘANI: Dl. prof. Ștefan Nicolau și Vasile Arnăutu
BRAȘOV Domnii Nicolae Bogdan și Marius Andrușca
BUCUREȘTI: Dl. Cezar Vasilescu
BUZAU: Dl. Isofache Dragomir
CARANSEBEȘ: Dl. Octavian Crainic
CĂLĂRAȘI: Dl. Ivanov Samoil
CÎMPIA TURZII: Dl. ing. Lazăr Dezideriu
CÎMPULUNG MOLDOVENESC: Dl. Codrat Puha
CLUJ NAPOCA: Domnii Lt. col. Victor Surdu și Petre Mureșan
CARACAL: Dl. ing. Ion Marin
CONSTANȚA: Dl. Virgil Moroianu
CRAIOVA: Dl. ing. Cristian Andrei Scăiceanu
DEJ: Dl. dr. Emilian Pavel
DEVA: Doamna Erzilia Fara
DROBETA—TURNU SEVERIN: Dl. Nicolae N. Păunel
DUMBRĂVENI: Dl. Ștefan Czaran
FĂGĂRAȘ: Dl. prof. Dombi Arpad
GALAȚI: Dl. Petrache Moraru
GIURGIU: Dl. Nicolae Niculae
IAȘI: Dl. Aurel Maxim
LUGOJ: Dl. Constan. N.
MEDIAȘ: Dl. Iosif Szederjezy
ORADEA: Dl. Ștefan Racz
ORAVIȚA: Dl. Ion Aicacoboaiei
PIATRA NEAMȚ: Dl. prof. Sergiu Găbureac
PITEȘTI: Dl. Nic. Părăianu
PLOIEȘTI: Dl. Ștefan Zaharia
PREDEAL: Dl. Gheorghe Gîlea
RÎMNICU VÎLCEA: Dl. prof. Gh. Pițigoi și ing. Ioan B. Sahinian
ROȘIORI DE VEDE: Dl. prof. Gabriel Jalova Racoviță
SINAIA: Dl. Ion Chivoiu
SINNICOLAU MARE: Dl. Emil Blazi
SFÎNTU GHEORGHE: Dl. Laszlo Varga
SLATINA: Dl. ing. Virgil Sălcianu
SUCEAVA: Dl. ing. Leonard Marcu
TIMIȘOARA: Dl. Anghel Ivan
TIRGU JIU: Dl. Cornel Alexandrescu
TÎRGU MUREȘ: Dl. Nerva Tîrnăveanu
TULCEA: Dl. dr. Nicolae Tulcea-Georgescu
TURDA: Dl. Petru Suciu
VATRA DORNEI: Doamna Geta Purice
VĂLENII DE MUNTE: Dl. George Mihăescu
ZALĂU: Dl. Gheorghe Prodan

Poșta română în Transilvania

Necercetată pînă acum în întreaga sa complexitate, activitatea poștei (militare și civile) române din Transilvania după Unirea din 1918 prezintă aspecte dintre cele mai interesante (și neașteptate!). În acest context, semnalăm acum varietatea ștampilelor de cenzură, insistînd aici asupra a trei tipuri. Astfel, la Alba Iulia, s-a folosit o ștampilă liniară fără chenar, cu textul pe două rînduri: „CENZURA ROMÂNĂ/ALBA IULIA". Am întîlnit-o pe un plic a-

CENZURA ROMANA
ALBA IULIA

vînd antetul tipărit al firmei Weiss Bernát din Alba Iulia, expediat în martie 1919 (marca: Ungaria 1918 — Z. 214; ștampila de plecare ungurască: Gyulafehérvár) la Mediaș (fără ștampilă de sosire). Un alt tip, asemănător cu primul, dar cu ordinea în text inversată: „BRAȘOV/CENZURAT și fără

BRAȘOV
CENZURAT

mențiunea „română", îl posed pe o c.p. ilustrată expediată la 11 aprilie 1920 din Brașov (marca: România 1919 — CMPR '74, 353); ștampila de plecare ungurească: Brassó) la Cisnădie (fără ștampilă de sosire). În sfîrșit, o interesantă ștampilă a fost folosită la Cluj: dublu cerc (în exterior, dublă liniatură, prima îngroșată), diam. 3 cm, între cercuri avînd inscripția „CENZURA ROMÂNĂ — CLUJ", iar în centru însemnele sub formă de fracție cu linie despărțitoare „S. II/16" (probabil indicativul cen-

zorului sau al unității de cenzură). Ștampila se afla aplicată pe o c.p. ilustrată expdiată la 19 aprilie 1920 din Cernăuți la Cluj (fără ștampilă de sosire; semnificativă această absență a ștampilării corespondenței la sosire). Pe ilustrată nu s-a păstrat decît „Timbrul de ajutor" 5 B. verde (CMPR'74 — T.A. 25), obliterat cu ștampila austriacă CERNOWITZ. Însemnarea de față este și o sugestie pentru adîncirea cercetării filatelice a activității poștei române din Transilvania în peroada 1918—1921.

Mircea BRAGA

Din nou despre emisiunea C.M.T.

Cititorii revistei FILATELIA (Nr. 6—409 + Nr. 7—410/1990 la rubrica „Pagini redescoperite ale Filateliei Românești" au luat cunoștință de lucrarea d-lui. Marcel Șapira asupra emisiunii C.M.T. — adică emisiunea supratipărită de Comandamentul Militar Teritorial al Diviziei a 8-a Române, cu sediul la Cernăuți, pentru serviciile poștale din Pocuția, aflată sub ocupație timp de circa 3 luni de zile. Arma română nu a pus în circulație mărci românești, existente în perioada Mai — August 1919, ci a ordonat supratipărirea unor mărci austriece. Asupra mărcilor, supra-tiparului, circulației poștale din acea perioadă, relatează în amănunt articolele din Filatelia. Materialul cu totul nou, după aproape 70 de ani, a apărut în revista DER UKRAINE-PHILATELIST, No. 12 /Dezember 1987, într-o comunicare a Ing. Zbigniew Mikulski. Acest cercetător relatează că a achiziționat, cu ani în urmă, colecția Ucraina, ce aparținuse fostului rege Carol II-lea, și că în această colecție nu lipsea decît o marcă a Ucrainei, și anume valoarea de 10 Kr. Feldpost (cunoscută în numai 2 exemplare).

În schimb colecția cuprindea toate mărcile ocupației militare române și — ceea ce este cu totul nou — o serie de 5 valori, nesemnalate în trecut, a unei a doua emisiuni pregătite de autoritățile române, care n-a mai fost pusă în circulație.

Supratiparul noii serii este diferit, precum se poate vedea din ilustrația alăturată.

Interesant ar fi ca cercetări, în dosarele Diviziei a 8-a sau a autorităților Comandamentului Militar (deci Ministerul Armatei) să poată confirma sau infirma autenticitatea noului supratipar. În legătură cu această emisiune C.M.T., au apărut tot felul de falsuri și singurul indiciu de autenticitate a noii serii, pare să fie prezența ei, în fosta colecție regală.

R. P.

65 ani de la primele linii aeriene interne (1926—1991)

Inaugurarea primei linii internaționale aeriene Paris—București—Constantinopol la 12 noiembrie 1922 de către Compania Franco-Română de Navigație Aeriană (C.F.R.N.A.), a însemnat pentru țara noastră începutul traficului aerian cu străinătatea, aerodromul Băneasa devenind primul aeroport internațional al țării. Dezvoltarea serviciului poștal aerian internațional a condus, ca încă din vara anului 1925, Direcția Aviației Civile să se preocupe și de înființarea unei linii aeriene naționale pentru transportul de marfă, călători și poștă pe distanța București—Galați. Primele încercări dus-întors pe această distanță s-au făcut la 28 septembrie 1925, cu o durată de numai cîteva zile. Încercări cu mai mult succes s-au făcut în anul 1926, cu ocazia marelui miting aerian din 24 Iunie, prilej cu care s-au inaugurat două linii aeriene: București—Iași și București—Chișinău, ambele cu tranzit prin Galați, redeschizîndu-se astfel și traficul aerian București—Galați.

În cei peste 45 ani de regim comunist, aerofilatelic nu s-a putut scrie decît numai despre linia București—Galați—Iași. Azi putem vorbi și cu referire la linia București—Chișinău linie ce s-a redeschis pe data de 24 iunie 1991. Astfel, în ziua de 24 iunie 1926, urmau să decoleze din București în tranzit prin Galați spre Iași și Chișinău, un număr de nouă avioane.

Din presa vremii aflăm că datorită unei furtuni puternice, însoțită de o ploaie torențială, din cele nouă avioane au decolat de pe aeroportul Băneasa numai cinci, care au ajuns cu bine la Galați. Din cauza terenului impracticabil, avioanele nu au putut să-și reia zborul din Galați decît numai în ziua de 26 iunie 1926. Din această cauză corespondența a fost predată cu întîrziere, ștampila pentru Iași și Chișinău purtînd data de sosire 27 iunie 1926. Traficul aerian poștal pe aceste rute a funcționat puțin timp, dar experiența căpătată a fost folosită mai tîrziu. Deschiderea ambelor linii a prezentat totodată și transportul primelor corespondențe aeriene interne în țara noastră*. Aceste prime corespondențe aeropoștale sînt greu de găsit, deoarece la inaugurarea acestor linii, au fost expediate după cum menționează presa vremii, aproape 100 de scrisori. Corespondența expediată în

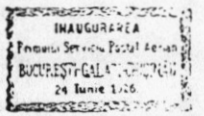

ziua de 24 iunie 1926, a fost francată cu mărci poștale cu efigia Ferdinand (bust mic) din valorile în curs și obliterată la Of. poștal central din Calea Victoriei, cu o ștampilă de poștă aeriană de loc și dată, rotundă dublu cerc, cu Ø31/21,5 mm, avînd inscripția pe coroană „BUCUREȘTI—AVION" (Fig. 1). În afară de această ștampilă rotundă, aplicată pe corespondența ambelor rute, fiecare plic mai poartă

ing. Mihail POPOVICI (A.I.J.P.)

(continuare în pag. 6)

*) Pentru inaugurarea primei linii internaționale aeriene Paris—București—Constantinopol, C.F.R.N.A. a organizat în țara noastră aerodromul Băneasa, iar la Gai în apropiere de Arad oraș situat pe linia transcontinentală aeriană unde cursa C.F.R.N.A. făcea escală circa ½ oră (v. Filatelia 4/1984), s-a construit un hangar cu cele necesare asistenței avioanelor, în escala între București și Budepesta și retur, orașul Arad fiind considerat ca aeroport de tranzit.

C. Fil. 17-18 / 1991

Din istoria filateliei româneşti

În numărul de pe luna iulie a.c. al revistei „Curierul Filatelic" s-a relatat despre desfăşurarea unei impresionante comemorări la mormîntul marelui pionier al filateliei române, **George Matheescu — Sinaia**, comemorare datorită iniţiativei unui alt titan al filateliei noastre contemporane, cercetătorul ing. KIRIAC DRAGOMIR.

Lecturînd presa filatelică românească de acum aproape 60 de ani („Filatelia pentru toţi" Bucureşti anul I; nr. 6; iunie 1932) am găsit alte interesante date privind viaţa filatelică a lui George Matheescu — Sinaia.

În iunie 1932, Cercul Filatelic din Ploieşti lansează un patetic „APEL CĂTRE FILATELIŞTI" din care spicuim: „ ... **A venit vremea ca în fiecare centru de populaţie, să ne constituim în asociaţie, căci din zi în zi se accentuează greutăţile ce se întîmpină acolo unde nu sînt organizaţii. Străinătatea, de zeci de ani, — nu organizată — ci foarte puternic consolidată, impune direcţii în filatelie şi asupra multora, filateliştii Români ar avea de obiectat. Se ştie că, mărcile noastre poştale, deşi sunt printre cele mai importante din lume, sînt desconsiderate, sistematic, de majoritatea filateliştilor străini. Cauza este, după cum credeţi că ştiţi, totala noastră lipsă de organizare... Nu şovăiţi nici o clipă; urmaţi exemplu nostru, — din Prahova — şi grabnic constituiţi-vă în asociaţie. Căci, după cum ştiu este că: „Unirea face puterea", apoi în filatelie unirea este totul, căci a lucra izolat, înseamnă a fi un pionier pierdut ei..." (N. A. S-a respectat întocmai transcrierea pasajelor).**

Apelul Comitetului de iniţiativă este semnat de: **Gh. Matheescu, Prim membru de onoare**; ing. Cristian Georgescu, Preşedinte; T. G. Comănescu, Secretar.

Aurel **ANTON**
(A.I.J.P.)

Din „culisele" unor corespondenţe particulare

Singura scrisoare, din 27 septembrie 1981, pe care am primit-o din Moldova cu conţinut critic la adresa revistei FILATELIA şi a POŞTEI a fost de la dl. Ing. Radu P. Grămescu din Iaşi, str. Decebal, nr. 29, sc. A, et. I, ap. 6. Puţin nemulţumit de atitudinea revistei concretizată într-un memoriu personal din care citez concluzia „revista Filatelia să fie obligată să informeze corect filateliştii". I se părea dinsului că acestea nu sînt informaţii corecte şi tonul este împăciuitorist. Privitor la Poşta Română scrie că A.F.R.-ul să fie eliberat de tutela D.G.P.Tc. şi mai departe „să se reducă preţurile emisiunilor filatelice deoarece au început să fie inaccesibile copiilor, transformîndu-se treptat filatelia într-un accesoriu al unei elite".

Constat că observaţiile dl. Ing. Grămescu, făcute înainte cu 10 ani, sînt şi astăzi valabile. Persistă neînţelegeri între F.F.R. şi Poştă despre care, de data aceasta, filateliştii sînt informaţi prin revistele Filatelia şi Curierul filatelic. Este un pas important al presei filatelice libere şi mai ales îndemnul la dialog constructiv. Mi-a plăcut exprimarea corespondentului meu din Iaşi despre existenţa unei „elite" în filatelia românească, create prin accesibilitatea la colecţionarea tuturor emisiunilor, deci inclusiv a coliţelor nedantelate distribuite la preţuri inaccesibile copiilor şi cu mari restricţii. A fost, este şi se pare că va mai fi o problemă a filateliei româneşti „coliţele nedantelate". Mă întreb însă, pînă cînd?

Ion **OPRIŞ**

Cenzura corespondenţei civile din Transilvania de către unităţi militare române (1918—1919)

Procesul complex al instalării administraţiei româneşti în Transilvania şi în celelalte teritorii unite după dezmembrarea Imperiului Austro-Ungar, a generat la fel de complexe aspecte de istorie poştală, care merită să fie studiate mai mult decît pînă acum.

Ţinînd cont că administraţia civilă a sosit în urma diviziilor române de pe frontul transilvan, studiul însemnelor poştale din perioada aceasta de tranziţie trebuie făcut în aceeaşi ordine. De aceea capitolul cenzurii române din Transilvania trebuie completat cu cenzura corespondenţei asigurată de către unităţile militare române.

Să vedem mai întîi care sînt cele mai timpurii date semnalate pentru cenzura oficiilor fixe, din oraşe. Astfel în literatură (1), (5) apar: — 29 dec. 1918 — Cluj: dată care trebuie privită cu circumspecţie, deoarece trupele române au intrat în Cluj doar la 24.12. 1918; (şi confecţionarea unei ştampile în numai 4 zile ar fi un record remarcabil pentru noi...) — ian. 1919: Dej şi Deva.

În restul oraşelor, datele iniţiale sînt din martie (citeva), aprilie 1919, (majoritatea), şi ulterioare (cele din vestul Ardealului, Crişana şi Banat).

Ar fi nevoie de date şi semnalări suplimentare pentru a se confirma sau nu datele timpurii (dec '18 — feb '19) de folosire a ştampilelor de cenzură stabilite, din oraşe.

Piesele existente, cunoscute, atestă faptul că în perioada dec '18 — feb '19, cenzura corespondenţei civile a fost asigurată în majoritate de unităţi militare. Să vedem care au fost acestea:

Remobilizarea din nov. 1918 a găsit în Moldova, apte de a trece Carpaţii în Transilvania, doar 2 Divizii (Divizia 1 Vînători şi Div. 7 Infanterie). A 3-a (Div. 8 Infanterie) a fost trimisă în Bucovina, iar celelalte 4 Divizii apte de luptă erau detaşate în Basarabia (Div. 9 şi 10 Inf., Div. 1 şi 2 Cav.)

Divizia 7 Inf., concentrată la Piatra Neamţ, trece munţii începînd cu 16 nov. 1918, acţionează pe direcţia Borsec, Tg. Mureş, Cluj, deci în partea de nord a Transilvaniei. Cenzura acestei unităţi din Ardeal nu este cunoscută încă.

Divizia 1 Vînători, concentrată pe Valea Trotuşului, a acţionat în sudul Transilvaniei, pe văile Tîrnavelor şi a Mureşului. Se cunosc relativ multe corespondenţe, circulate în sau prin teritoriul controlat de divizie, care au fost cenzurate la acest nivel. Pentru a putea afla, măcar aproximativ, zona în care a fost cenzurată o corespondenţă la un moment dat, voi da în continuare graficul înaintării Diviziei 1 Vînători:

16 nov. 1918 — avangarda diviziei trece munţii prin pasul Ghimeş şi ocupă Miercurea Ciuc (20 nov.). Apoi grosul diviziei ocupă văile superioare ale Oltului şi Mureşului (zona Harghitei).

7 dec. 1918 — Reg. 6 vînători ocupă Braşovul.

dec.—ian. '19 — Divizia se instalează în zona Alba Iulia — Teiuş — Aiud, cu statul-major la Sighişoara (fiecare regiment ocupa zona unui oraş). Pînă la 22.01.1919 întreaga armată română avansează pînă la linia de demarcaţie din faţa Munţilor Apuseni (stabilită de Aliaţi).

ian—mart. '19 — divizia pe aceleaşi poziţii (pe Tîrnave pînă la Mureş). Din 23 mart. — trupele maghiare evacuează teritoriul pînă la noua linie de demarcaţie Satu Mare — Oradea — Arad, exclusiv oraşele), pînă la 16 aprilie deci, Divizia este pe poziţii în zona Brad—Deva, din 16 apr. ofensiva armatei române: Div. 1 Vînători înaintează pe valea Mureşului, ocupă Radna apoi acţionează pe direcţia Mişca—Chişineu-Criş spre Békéscsaba.

25/26 apr. — Div. 1 Vîn. ocupă Békéscsaba (ulterior unităţi subordonate ocupă localităţi din zonă: Bg. 1 Vînători ocupă Orosháza la 29 apr., apoi Szentes—Mindszent—Hódmezövásárhely la 30 apr.).

mai—iulie 1919 — Divizia 1 Vîn. se găseşte în rezervă la Békéscsaba; 20—26 iulie participă la bătălia de pe Tisa; 29/30 iul. trece Tisa peste podul de la Tiszabö, spre Budapesta; 4 august Div. 1 Vîn. intră în Budapesta, unde va rămîne pînă în 16 nov. 1919; 22 nov. trece înapoi peste Tisa. Pînă la 30.03. 1920 toate trupele române se întorc în ţară.

Alte mari unităţi române trimise în Transilvania au fost: în dec. 1918, Divizia 2 Vînători (zona Sibiu—Orăştie—Deva—Petroşani) şi Div. 6 Infanterie

(continuare în pag. 8)

Dr. Dan GRECU
Deva

În completarea știrilor publicate în numărul 16/iulie 1991 privitoare la organizarea acestor importante manifestări filatelice brașovene, oferim cititorilor noștri alte amănunte.

Duminică 20 octombrie se va desfășura un schimb filatelic prin licitație. Această licitație se organizează pentru timbre filatelice ștampilate, neștampilate, diverse piese filatelice (FDC, plicuri cu ștampile ocazionale, francaturi rare etc) ilustrate maxime, întreguri poștale, francatură mecanică, cartofilie, cu valoare individuală de peste 500 lei. Organizatorii vor întocmi un catalog cu piesele oferite spre licitație.

La expoziția filatelică se vor acorda diplome și medalii de aur, vermeil mare, vermeil etc, pînă la diploma de participare. La tineret distincția cea mai mare va fi vermeil-ul.

Nicolae BOGDAN

Cenzura corespondenței civile din Transilvania de către unități militare române (1918—1919)

(continuare din pag. 7)

(zona Brașov). Ulterior se vor crea treptat noi divizii, din recruți ardeleni: Div. 16, 18, 20, 21 Ardelene.

Interesant de urmărit dacă și în ce măsură cenzura acestor unități apare pe corespondența civilă.

Revenind la Divizia I Vînători, să vedem care sînt ștampilele de cenzură: — pe o C.P. provenind de la garnizoane regimente, de ex. — pentru a asigura o arie mai întinsă geografic de cenzurare).

Ștampila fără număr apare pe o corespondență Aiud — Sf. Gheorghe (mart. '19) și spre Săliștea Sibiu.

Ștampila „No. 3" apare pe o C.P. Békéscsaba — Sibiu (iun. 1919), iar ștampila „No. 4" pe o ilustrată Miercurea Ciuc — Budapesta (mart. 1919).

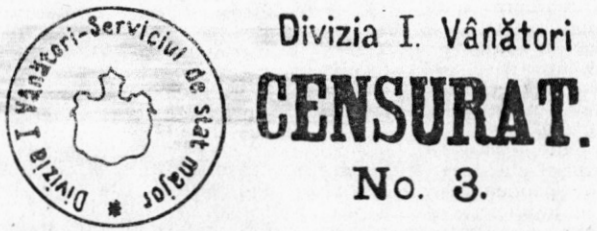

oficiul de cenzură aflat în Sighișoara, ian. 1919, se întîlnește sigiliul statului-major al diviziei, de care aparținea și numitul oficiu. Ștampila de cenzură propriu-zisă are inscripția „Divizia I. Vânători / CENSURAT", dimensiuni 49×19 mm. În unele cazuri apare dedesubt „No. X", astfel încît lățimea ajunge la 27 mm. Întîlnite numerele 3 și 4, în mod logic trebuie să existe și 1 și 2, astfel încît există cel puțin 5 ștampile de cenzură diferite ale diviziei (interesant de stabilit dacă toate acestea se foloseau în același oficiu, de cenzori diferiți, sau erau distribuite la mai multe oficii de cenzură — la nivel de

Au fost indicate doar datele cele mai timpurii întîlnite pentru fiecare tip de ștampilă.

Bibliografie:

(1) — Teleguț-Thielk: Postzensuren in Rumänien, Kiel 1987.

(2) — Gen. G. A. Dabija: Armata Română în Războiul mondial, vol. IV 1937.

(3) — C. Kirițescu: Istoria războiului pentru întregirea României, vol. II, 1989.

(4) — Istoria militară a poporului român, vol. V, 1988.

(5) — S. Dragomir — Military Censor Markings, Romanian Philatelic Studies, No. 3/1982, 1/1983.

În lipsa unei liste de prețuri

După cum bine cunoaștem, nu a mai fost întocmită o listă oficială de prețuri a emisiunilor de mărci poștale românești din anul 1980, spre insatisfacția filateliștilor români. Și nu numai.

Avînd loc în acești ani și liberalizarea prețurilor, putem afirma că, oricum, o listă oficială de prețuri, chiar dacă ar fi apărut cu 1—2 ani în urmă, astăzi nu ar fi fost actuală. Credem însă că acest lucru oricum nu a făcut parte din logica celor care aveau obligația să ne țină la curent cu evoluția prețurilor emisiunilor de mărci poștale românești.

Ce face în această situație filatelistul român?

Caută, ca și înainte, în cataloagele străine și întreabă în stînga și în dreapta cîți lei face francul francez, marca germană sau francul elvețian. Și constată că rămîne mai neștiutor în fața diferențelor ce rezultă de la o sursă la alta.

Unii specialiști scriu articole pe această temă din care cel mai adesea se desprinde ideea că marca filatelică are valoarea cu atît mai mare cu cît cererea ei pe piața filatelică este mai mare, lucru adevărat și, în general, cunoscut.

Filatelistul român însă, nu știe cu cît să achiziționeze și cît anume să solicite pe mărcile pe care le dorește, respectiv pe care le poate oferi. Sau dacă schimbul este echitabil.

În ultimul timp în revistele „Curierul Filatelic" și „Buletinul informativ" au apărut liste cu prețurile emisiunilor poștale românești ale căror autori sînt, în prima revistă, reputații filateliști Kiriac și Silviu Dragomir, iar în cea de a doua, un colectiv alcătuit din membrii Societății Comerciale „Zimbrul Carpatin" S.R.L.

Remarcînd inițiativa lăudabilă a autorilor de a umple un gol existent de peste un deceniu în literatura noastră filatelică, considerăm totodată că prețurile acordate emisiunilor de mărci poștale românești nu reprezintă decît niște simple aprecieri, mai mult sau mai puțin justificate; filateliștii continuă să rămînă în așteptarea listei oficiale care, pînă în anul 1980, era periodic editată de „Rompresfilatelia".

Avem însă, suficiente motive pentru a afirma că autorii, îndeosebi cei care au întocmit lista de prețuri publicată în „BULETINUL INFORMATIV", nu au efectuat o analiză în profunzime a prețurilor acordate fiecărei emisiuni. (Cea a D-lui Silviu Dragomir nefiind finalizată, nu ne putem încă pronunța). Astfel, fără să fie nevoie de prea mult studiu, rezultă după o lectură atentă a listei de prețuri absența multor criterii indispensabile muncii (gestul de migăloase) de stabilire a prețurilor emisiunilor de mărci poștale: al tirajului, comparației, tematicii, realizării artistice și, nu în ultimul rînd, al cererii și ofertei și al raporturilor dintre monede. Întîlnim prețuri exorbitante acordate colițelor nedantelate și unor emisiuni ca de exemplu „Walt Disney", unor erori, blocuri de 4 și supratiparuri, prețuri foarte mici acordate blocurilor colaborărilor culturale intereuropene, deși multe din ele rivalizează cu emisiuni bine cotate pe plan mondial și, uimitor, prețuri foarte mari acordate colițelor „dedicate" diferitelor **comemorări / aniversări / congrese** ale fostului partid totalitar și organizațiilor derivate, deși tirajul și realizarea grafică nu îndreptățesc aceasta. A acționat și pura inspirație în alegerea coeficienților de creștere a prețurilor mărcilor obliterate față de cele neobliterate în raport de prețurile stabilite prin ultima listă oficială din anul 1980. La un moment dat întîlnim și cîteva prețuri zecimale (la cinci-șase emisiuni) care stîrnesc mirarea vis-à-vis de utilizarea în exclusivitate a prețurilor fără zecimale. După transcrierea eratei, ne vedem obligați să corectăm multe alte greșeli ca de exemplu: lipsa numerelor curente 231, 591, 817, 1 237, acordarea eronată a prețurilor la emisiunile de la numerele 304, 402, 471, 1 235 (a-

(continuare în pag. 10)

Ing. Valeriu AVRAMESCU
Constanța

Articolele publicate în această rubrică reprezintă *in exclusivitate*, punctele de vedere ale autorilor.

C.F. 17-18/91.
aug-sept.

PRIMA CARTE POŞTALĂ BASARABEANĂ

Ministerul informaticii, informaţiilor şi telecomunicaţiilor din Republica Moldova, a emis *la data de 23 iunie 1991* CARTEA POŞTALĂ nr.1 cu un tiraj de 5 300 exemplare. Machetator G. Bronza

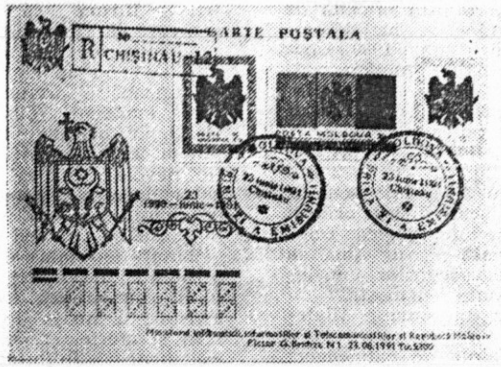

Gest umanitar

Asociaţia Filateliştilor din Braşov, prin Dispoziţia de plată nr. 13 din 2 august 1991, a virat în contul B.C.R. Braşov suma de 10.000 lei drept contribuţie pentru sinistraţii din Moldova. Un gest care nu mai are nevoie de nici un comentariu, gest care dovedeşte, o dată în plus că filateliştii braşoveni, cetăţenii Braşovului în general, se situează constant în prima linie atunci cînd este nevoie să se rezolve probleme grave ce apar în ţară.

Mulţumim corespondentului nostru pentru Braşov, dl. Nicolae Bogdan, pentru rapiditatea cu care ne-a transmis această îmbucurătoare ştire.

În lipsa unei liste de preţuri

(continuare din pag. 9)

ceasta din urmă cotată la 700 lei, faţă de preţul de vînzare cu care s-a achiziţionat recent, 90 lei), omiterea înscrierii anului 1935 după numărul din listă 335 ş.a.

Menţiunea făcută în „erată" că au fost strecurate cîteva greşeli inerente, datorită derulării cu foarte mare rapiditate a operaţiunilor pentru editare nu are acoperire întrucît noi, filateliştii (răbdători din născare), putem să mai aşteptăm încă 5—6 zile la anii scurşi pînă acum pentru a se îndrepta aceste erori. Cu această ocazie putea fi corectat şi preţul de vînzare al revistei, de 100 lei. Considerăm că a fost speculată nerăbdarea filateliştilor români de a se afla cît mai grabnic în posesia unei liste de preţuri actuale, obligaţi să achite o asemenea sumă de bani cu mult peste cea a publicaţiilor ce conţin mai multe pagini, articole de primă mărime, planşe şi ilustraţii (eventual color) şi realizate cu mult mai multă muncă intelectuală, editorială şi cu mult mai mari consumuri de materiale.

Nu cumva graba cu care a fost scoasă pe piaţă respectiva „revistă" (?), este graba pe care multe societăţi comerciale o manifestă pentru obţinerea de profituri rapide în dauna calităţii? Credem că da!

CATALOGARE „S.D. '91"

(continuare din nr. 16)

Nr. crt.	Denumirea emisiunii	Nr. val.	EVALUARE Neobl.	(pct.) Oblit.
1	2	3	4	5
1007	**Craiova** — 1750 de ani de la prima menţ.	3	10	6
1008	**Scoarţe româneşti**	6	20	12
1009	**Autovehicule româneşti**	6	20	12
1010	**Ziua mărcii poştale româneşti**	2	10	6
1011	**Themabelga '75** — Exp. Mond. de Fil. Tem.	1	20	15
	1976			
1012	**Olimpiada de iarnă** — Innsbruck	6	25	15
1013	**Idem, coliţă dantelată**	1	50	30
1014	**Idem, coliţă nedantelată** (tiraj 21.900)	1	1.000	600
1015	**Bicentenarul revoluţiei americane**	6	25	15
1015a	Idem, cu vignetă	6	40	25
1016	**Idem, coliţă dantelată**	1	40	25
1017	**Constantin Brâncuşi** — 100 ani de la n.	3	15	8
1018	**Aniversări** — I	4	12	8
1019	**Arheologie** — Daco-romană	6	25	15

Evaluările din lista noastră serială fiind redate prin puncte, în urma repetatelor liberalizări de preţuri se vor face recalculările de rigoare la transformarea în lei a respectivelor puncte. Menţionăm că dacă la începerea publicării prezentei liste un punct putea să fie evaluat la 0,6—0,8 lei, în prezent el trebuie echivalat la circa 1,0—1,2 lei. Atragem atenţia cititorilor noştri că realizatorii acestei liste de preţuri nu au nici un fel de interese comerciale în evaluările afişate, spre deosebire de listele INFO-FIL (deja publicate) şi OSETCM + Rompresfilatelia (în curs de publicare).

1020	**Idem, coliţă dantelată**	1	20	15
1021	**Idem, coliţă nedantelată** (tiraj 80.000)	1	200	150
1022	**Colaborarea cultutal-economică**	2	15	10
1022a	Idem, bloc de 4	2	80	50
1023	**Centenarul Crucii Roşii**	4	15	10
1024	**Jocurile olimpice de la Montreal**	6	25	15
1025	**Idem, coliţă dantelată**	1	45	25
1026	**Idem, coliţă nedantelată** (tiraj 21.900)	1	1.000	600
1027	**Spiru Haret** — 125 ani de la naştere	1	5	3
1028	**Uzuale** — Stema republicii în policromie	1	5	3
1029	**50 ani de la prima linie aeriană internă**	6	25	15
1030	**Buzău** — 1600 ani de la atestare	1	5	3
1031	**Expoziţia filatelică „C. Brâncuşi"**	1	15	10
1032	**Vînătoarea**	6	25	15
1033	**Expoziţia fil. mondială „Italia '76"**	1	10	5
1034	**Medalii olimpice** — Montreal	7	30	20
1035	**Idem, coliţă dantelată**	1	35	20
1036	**Idem, coliţă nedantelată** (tiraj 25.000)	1	1.000	600
1037	**Reproduceri de artă** (Flori — St. Luchian)	6	20	12
1038	**Ziua mărcii poştale româneşti**	1	8	4
1039	**Uzuale** (Stemele judeţelor I)	15	35	30
	1977			
1040	**Reproduceri de artă** (N. Grigorescu)	6	30	15
1041	**Cheia** — Staţia de telecomunicaţii spaţ.	1	3	2

ASOCIAŢIA FILATELIŞTILOR DIN JUD. CLUJ

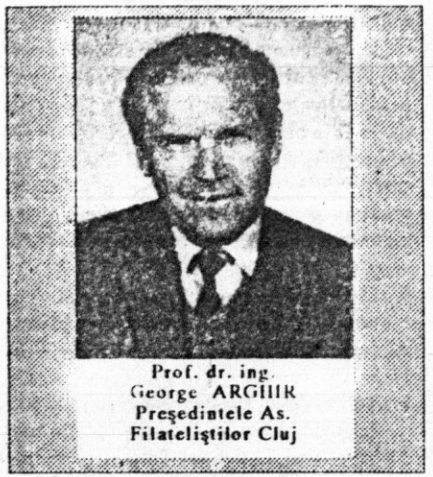

Prof. dr. ing. George ARGHIR Preşedintele As. Filateliştilor Cluj

În societatea clujeană se înfiinţează la 1 iunie 1921, după modelul englez, „Clubul Elite", în care erau admişi membrii numai cei ce practicau un sport nobil; filatelia fiind considerată sport nobil. Preponderent era tenisul ceea ce a dus la schimbarea denumirii Clubului în „Tenis Club Cluj" cu 350 membrii.

Secţia filatelică apare menţionată în Procesul Verbal al Clubului din 10 decembrie 1930, rezultînd că are un preşedinte şi un comitet de conducere (secretar, expert şi doi membrii). Şedinţele Secţiei aveau loc în fiecare vineri, în localul Clubului, la care erau admişi numai membri. Pentru ca cineva să devină membru activ trebuia să fie filatelist, major, să aibe o conduită corectă în societate, să nu fi suferit condamnări penale.

Activitatea Secţiei filatelice consta în informări filatelice, consultarea bibliotecii filatelice (bogată în cataloage internaţionale) şi schimburi de timbre. Se estimează că în perioada 1930 — 1940 secţia de filatelie avea 450 membrii. Secţia asigura membrilor seriile de mărci poştale noi apărute.

Prima expoziţie filatelică s-a organizat de Secţia filatelică între 24 decembrie 1933 şi 4 ianuarie 1934 în clădirea Clubului, Calea Victoriei 10, pe 100 panouri amplasate în 4 camere. Au expus atît filateliştii clujeni dar şi bucureşteni ca şi din alte oraşe ale ţării. A fost o reuşită, posibil prima din Ardeal.

Primul magazin filatelic clujean, „Casa de Timbre" s-a deschis pe str. Memorandului nr.2 în anul 1935 de fostul preşedinte al Secţiei filatelice. (Regulamentul nu permitea comercializarea timbrelor la Club). Magazinul era frecventat de circa 300 filatelişti. Ultima şedinţă a Secţiei filatelice, înaintea celui de al doilea război mondial, s-a ţinut la 31 martie 1940 în sala „CARITAS" din str. I. G. Duca (azi Republicii) nr. 7.

După al doilea război mondial, în 14 februarie 1948, un număr de 8 studenţi printre care Vasile Potcoavă şi Valeriu Neaga înfiinţează „Cercul Filatelic U.N.S.R." Cluj la care este ales preşedinte Liviu Lazăr, secretar Valeriu Neaga şi casier Petru Derevenco.

În 1949 se înfiinţează Asociaţia Filatelică avînd ca preşedinte pe Vasile Potcoavă-vechi filatelist sibian. Asociaţia devine în 1958 filială a Asociaţiei Filateliştilor din România, avînd ca preşedinte pe Vasile Potcoavă urmat de dr. Titus Crişan, Ioan Constantinescu şi Ioan Jecan. Din 1958 s-au organizat expoziţii filatelice locale, interjudeţene, naţionale şi internaţionale.

În forma sa actuală, Asociaţia Filateliştilor din judeţul Cluj s-a constituit la 8 Noiembrie 1990 şi a fost înregistrată la Judecătoria Municipiului Cluj-Napoca la data de 14 Decembrie 1990 sub nr. 471/1990.

Statutul Asociaţiei stipulează că: **„Asociaţia are scop reunirea benevolă a tuturor filateliştilor din jud. Cluj, maturi şi tineri, într-o organizaţie unică, care să creeze mediul adecvat desfăşurării în bune condiţiuni a tuturor activităţilor legate de această pasiune".** Asociaţia este afiliată la F.F.R. şi numără 1400 membrii cu cotizaţia la zi din care 200 sînt tineri. Comitetul director este compus din: Preşedinte — Prof. univ. dr. ing. George Arghir, vicepreşedinte — Prof. univ. dr. chimist Ionel Haiduc, rectorul Universităţii din Cluj Napoca, Conf. univ. dr. fizică Doru Taloş — organizator, Lt. Colonel Victor Surdu — responsabilul Grupării de maximafilie, dr. Dan Dumitraşcu responsabilul Grupării „Medfila" iar ca secretar dl. Constantin Pardanschi. Membrii Comitetului Director sînt: lt. col. (r) Alexandru Csömös — responsabil cu expoziţiile, Iuliu Szilagy, Ludovic Kraila, Nicolae Pintea,

(Continuarea în pag. 10)

Curier Filatelic 31-32/92.

GESTURI SEMNIFICATIVE

Recent am primit din partea dlui Mircea CALU, preşedintele Asociaţiei Filateliştilor din jud. Bistriţa Năsăud şi reprezentantul revistei noastre pentru această zonă, un impresionant mesaj telefonic prin care anunţa că, ţinînd cont de actuala criză economică din ţară, criză ce afectează şi revista noastră, a hotărît să renunţe la ori şi ce fel de remuneraţii băneşti ce i se cuvine atît pentru materialele redacţionale ce le publică cît şi pentru difuzarea revistei. Cu mult timp urmă, dl. Nerva TÎRNĂVEANU, preşedintele Asociaţiei Filateliştilor din jud. Mureş a renunţat la comisionul ce i se cuvenea din valoarea revistelor vîndute filateliştilor mureşeni. Dl. Gheorghe GÎLEA, redactorul paginei „Curierul Filatelic-Magazin" ca şi dl. ing. V. LIPOVAN din Constanţa, primul un remarcabil autor de careuri rebusistice iar secundul un apreciat autor de materiale inedite privind cartofilia, publică cu regularitate în revista noastră materiale de o deosebită valoare, fără a pretinde nici o sumă de bani.

Aceste gesturi, cărora sîntem siguri că li se vor alătura şi altele ne ajută enorm în lupta ce o ducem în primul rînd cu creşterea aberantă a preţurilor hîrtiei de tipar. Un exemplu: hîrtia pentru ediţii tip B/50 care ne costa 170 Lei kg, acuma cîteva săptămîni avea preţul de 180 Lei kg iar zilele acestea am cumpărat-o, direct din fabrică, cu ... 232 Lei kg.!?!?!

În perspectivă:

SOCIETATEA COMERCIALĂ FILATELICĂ

Pe baza mandatului acordat de Congresul al II-lea al F.F.R., Biroul executiv al F.F.R. a analizat posibilitatea constituirii unei societăţi comerciale (societate cu răspundere limitată sau societate pe acţiuni) cu profil filatelic care să cuprindă şi activitatea revistei Federaţiei. Se preconizează ca Asociaţiile, Societăţile şi Cluburile filatelice să fie incluse ca membrii ai preconizatei Societăţi comerciale, respectiv a participării acestora cu o anumită cotă-parte din capitalul ce se va constitui.

În ipoteza înfiinţării unei Societăţi pe acţiuni, s-a propus ca suma minimă să fie de 5000 Lei, iar la sfîrşitul anului de activitate, 80% din totalul dividentelor să fie repartizate titularilor de acţiuni în raport de valoarea acţiunilor deţinute iar 20% să rămînă în cadrul F.F.R.-ului pentru acoperirea cheltuielilor necesitate de buna funcţionare a acesteia.

Revista noastră îmbrăţişează această idee şi consideră că la cumpărarea de acţiuni ar putea participa şi filateliştii din întreaga ţară care, în acest fel, ar putea să-şi valorifice plusul de economii într-un sector care are tangenţă cu hobby-ul lor.

ESSEURI ÎN PREMIERĂ?

De curînd am intrat în posesia fotocopiilor proiectelor de mărci poştale machetate de Biro Laszló, artist în arte aplicative şi graficianul Mattis János, fiul cunoscutului pictor braşovean, Mattia Teutsch János.

Machetele acestor esseuri au fost realizate în anul 1946 În acea perioadă cei doi artişti domiciliau în localitatea Sfîntu Gheorghe. Artistul Biró László era un cunoscut filatelist şi era angajatul Uzinelor textile în calitate de proiectant de materiale textile iar Mattis era muzeograf la Muzeul jud. din Sf. Gheorghe. Ambii sînt decedaţi. Nereuşind să aflu şi alte detalii privind împrejurările în care s-au realizat aceste esseuri, cei care cunosc şi alte amănunte sînt rugaţi să ne scrie.

József Almos
Sf. Gheorghe

ASOCIAŢIA FILATELIŞTILOR DIN JUD. CLUJ (Urmare de la pag. 6)

Vasile Cebotaru. Este demn de semnalat faptul că toţi membrii Comitetului Director sînt nişte entuziaşti filatelişti care depun zeci de ore de activităţi benevole în această nobilă pasiune ce se numeşte FILATELIA.

Din punct de vedere organizatoric, Asociaţia este împărţită în CERCURI FILATELICE: „Lmil Racoviţă" — Cluj Napoca, Cercul Militar — Cluj Napoca, Cercul filatelic „Bobîlna" din Dej, şi Cercurile filatelice din Gherla, Turda şi Cîmpia Turzii.

Asociaţia are propriul ei imobil situat în Piaţa Victoriei nr. 8 dotat cu numeroase obiecte de inventar, bibliotecă filatelică bogată în numeroase cărţi, reviste şi cataloage. Şedinţele de schimb se ţin dumineca la Casa Universitarilor.

Asociaţia noastră este una din marile unităţi organizatorice din ţară datorită şi muncii de colecţionare- respectiv de expunere a unor importante exponate la numeroase expoziţii de diferite ranguri din ţară şi străinătate. Fără a avea pretenţia că lista este completă, amintim dintre aceştia pe: **Lt. Col. Victor Surdu** un erudit maximafilist cu peste 800 de realizări personale şi încă 400 implicat indirect, **Ing. Stelian Ionescu, Prof. Dr. Ştefan Csürös,** autorul exponatului „Ecosistemele patriei", o adevărată lucrare ştiinţifică, **Zoltan More** — exponatul „Staţiuni polare în Artica" şi „Fauna polară", **Prof. Dr. Petru Pitea** (exponatul „Turnuri", **Prof. Dr. Radu Georgia** autoarea exponatului „File de cronică", **Ştefan Szekely** cu un apreciat exponat despre zborurile polare, **Ludovic Kralla,** autor a numeroase exponate dintre care se detaşează „75 ani U.P.U", Centenar U.P.U., „Evoluţia locomotivelor", **Elisabeta Perlik** („Păsări din lume"), **Valeria Csömös** participantă frecventă la clasa de tineret cu exponatul „Harta în filatelie". Dar activitatea membrilor noştri nu se rezumă doar la realizarea de exponate filatelice şi participarea la expoziţii. **Dl. Erös Laszlo** este un foarte cunoscut autor a numeroase articole şi cărţi de filatelie, iar dl. **Eduard Ionescu,** ca să dăm doar cîteva exemple, este un erudit colecţionar cartofilic cu tema poduri.

Prof. Dr. Ing. George Arghir.

CIRCULAŢIA MĂRCILOR „PORTO" CA MĂRCI „FRANCO"

ÎN ANUL 1989 (Urmarea de la pag. 5)

poştale din Botoşani. De asemenea Dl. L. N. Cristea a mai comunicat o piesă expediată de Comunitatea evreiască din Cluj-Napoca în noiembrie 1989, francată cu trei mărci PORTO de 50 bani şi cu ştampila „Cluj-Napoca Tranzit".

Oficiile poştale cunoscute pînă acum, care au primit şi admis astfel de corespondenţă, au fost cele de tranzit din Bucureşti, Iaşi şi Dorohoi.

Perioada cunoscută în care au fost folosite mărcile PORTO pentru francarea corespondenţei este 7 sept. — 16 dec. 1989, urmînd ca aceste date să fie modificate în funcţie de descoperirile ulterioare a noi piese.

Pentru francare mărcile PORTO s-au folosit atît întregi, cît şi detaşate, fie partea stîngă, fie partea dreaptă, în unele cazuri tarifui fiind completat prin lipirea de mărci poştale obişnuite. Faptul că s-au folosit şi mărci PORTO detaşate dă naştere la două ipoteze: fie că au fost vîndute de către oficianţii poştali la preţ dublu, fie că au fost folosite prin detaşare în defavoarea poştei. Se mai pune întrebarea dacă aceste mărci au fost vîndute curierilor întreprinderilor şi instituţiilor sau au fost aplicate numai de către unii oficianţi poştali la oficiile lor.

Nu s-a putut determina încă dacă există şi corespondenţă particulară francată cu mărci PORTO în anul 1989.

Mărcile PORTO folosite fac parte din seria din 1982 formată din şase valori pe hîrtie fără filigran: 25 b., 50 b., 1 leu, 2 lei, 3 lei şi 4 lei. Piesele analizate în tabel au fost francate cu mărci din valorile de 50 b., 1 leu, 3 lei şi 4 lei, deci cu excepţia a 25 b. şi 2 lei. S-ar putea ca şi mărcile cu aceste valori să fi fost folosite, dar nu s-au semnalat astfel de piese deocamdată. — În fig. 1 şi 2 sînt prezentate două din cele 14 plicuri analizate în tabel.

Numărul plicurilor francate cu mărci PORTO cunoscute pînă în prezent este foarte mic deoarece plicurile corespondenţei întreprinderilor şi instituţiilor sînt fie distruse imediat, fie predate pentru revalorificarea hîrtiei, deci tot distruse.

Iată că şi în zilele noastre pot apare piese interesante şi rare, chiar dacă nu sînt încă „perle" ale filateliei, şi pe care le-am putea obţine fără investiţii deosebite ci doar printr-o intensă muncă de căutare şi cercetare.

La 16 octombrie 1989 a fost pusă în circulaţie emisiunea de mărci uzuale „Obiecte de uz gospodăresc la ţară" retipărită pe hîrtie cu filigran RSR (Almanah filatelic '90, pag. 159), care treptat, a acoperit necesităţile poştale.

Avînd în vedere folosirea mărcilor PORTO din emisiunea „1982" pentru francarea curentă a corespondenţei este necesară catalogarea lor în anul 1989 ca mărci FRANCO la „Capitolul I — mărcile poştale ale României" al unei viitoare ediţii a Catalogului Mărcilor Poştale Româneşti.

Acesta fiind singurul caz cunoscut din istoria poştală românească cînd mărcile PORTO au fost folosite ca mărci FRANCO, toţi cei care mai cunosc astfel de piese sau informaţii despre circulaţia lor sînt rugaţi să le comunice autorului acestui articol.

*
* *

PLAFONUL SCHIMBULUI FILATELIC INTERNATIONAL PRIN F.F.R.

Biroul Executiv al F.F.R. a hotărît ridicarea plafonului la 20.000 Lei pentru cei care fac schimb filatelic prin forul nostru filatelic. Poşta a fost încunoştinţată de această hotărire, care, fără îndoială că vine în sprijinul filateliştilor români şi ţin cont de actuala conjunctură economică.

Din istoria Poştei Soroca - Basarabia 1877 - 1917

Vladimir BABICI
Chişinău

După cum se ştie, unul dintre războaiele dintre Rusia şi Turcia s-a terminat prin încheierea tratatului de pace de la Bucureşti din 16 mai 1812. Prin acest tratat se consfinţeşte cedarea către Rusia a întregii provincii Basarabia, rîul Prut pînă la gurile Dunării devenind astfel frontieră nefirească pentru ambele imperii. Din acel moment Basarabia a intrat în componenţa imperiului rus.

În lucrarea lui P.N. Botişcov intitulată "Basarabia - descriere istorică" tipărită în 1892, la pagina 134 găsim următoarea remarcă: "În aşa fel, pămîntul care a fost dintotdeauna rusesc, trecut cîndva la Moldova şi Valahia şi acaparat de turci, a revenit din nou Rusiei. **Deşi aici locuia puţină populaţie rusă aborigenă** (sublinierea redacţiei), în schimb în timpul războaielor purtate în permanenţă acest pămînt a fost stropit cu sîngele celor mai destoinici fii ai Rusiei..."

Numărul populaţiei Basarabiei creşte repede. Din statisticile incluse în lucrarea "Date a Comitetului de statistică din Basarabia" - Chişinău 1867 paginile 61-64, în 1812 Basarabia avea o populaţie de 240 mii de oameni iar în 1855 număra 450 de mii de locuitori. Astfel apare necesitatea înfăptuirii unei reţele poştale permanente. În Basarabia lucrau 13 unităţi primare poştale şi 10 secţii a Poştei de Stat care distribuia corespondenţa pe 10 rute cu ajutorul a 58 de oficii poştale. Distribuirea corespondenţei particulare în satele îndepărtate ale Basarabiei se făcea prin agenţii speciali ai Departamentului de Poliţie cît şi prin împuterniciţii satelor ceea ce crea mari dificultăţi în organizarea poştelor judeţene. La început poşta judeţeană pentru distribuirea corespondenţei particulare şi oficiale în Basarabia a fost organizată numai în 3 din cele 7 judeţe şi anume în Orhei, Soroca şi Iaşi (Bălţi). Judeţul Soroca avea o arie de acoperit cu distribuirea corespondenţei ce se întindea pe 540 mii verste (unitate de măsură din vechea Rusie) şi cuprindea 12 comune, avînd centrele la Otaci, Arioneşti, Bădiceni, Vadul lui Rascu, Văscăuţi, Climăuţi, Cotiugeni, Înăduşita, Ocolina, Pepeni, Tîrnova, Floreşti (s-a respectat denumirea localităţilor aşa cum erau înscrise în documentele oficiale din sec. XIX-lea).

Pe teritoriul judeţului Soroca locuiau mai mult de 100 mii de oameni care erau deserviţi de 6 oficii poştale aflate în oraşul Soroca, comuna Otaci şi satul Floreşti.

Activitatea acestor 3 oficii poştale în perioada 1861-1862 a avut următorul volum. (Date extrase din "Date a Comitetului de Statistică din Basarabia", pag. 61-64.)

Oficiul poştal	Scrisori trimise		Scrisori primite		Scrisori particulare trimise		Plicuri vîndute		Mărci poştale vîndute	
	1861	1862	1861	1862	1861	1862	1861	1862	1861	1862
Soroca	**8349**	**8862**	**7459**	**8118**	**6526**	**7088**	**1550**	**1573**	**5355**	**6008**
Otaci	**4823**	**4510**	**2600**	**2660**	**2991**	**2862**	**-**	**-**	**2744**	**2657**
Căinarii Vechi	**212**	**182**	**196**	**-**	**212**	**182**	**-**	**-**	**669**	**254**

Primele date privitoare la transporturile de corespindenţă pentru anul 1874 arată că au fost trimise gratuit (scrisori oficiale, de Stat) 11.902 şi 802 particulare. În 1878 numărul acestora creşte, respectiv 20.032 şi 1336.

Organizarea poştei judeţene Soroca s-a realizat mai tîrziu în 1877 cînd prin Hotărîrea din 20 octombrie 1877 se arată: "Adunarea de judeţ din 12 octombrie 1877 a hotărît ca după modelul poştei judeţene din Orhei să se organizeze în judeţul Soroca circulaţia corespondenţei particulare. Instrucţiunile, mărcile poştale,

- continuare în pag. 3 -

Curierul Filatelic, Anul III, nr. 36, martie, 1993

Din istoria Poştei Soroca - Basarabia 1877 - 1917

formele de blanchete, formularele de cereri etc. au fost făcute în jud. Soroca şi tipărite la tipografia din Odesa. Apoi au fost trimise în judeţ pînă la deschiderea poştei judeţene". (Arhiva Naţională a Rep. Moldova, fondul 65, cartea I, dosarul 301, pagina 9.) La 29 martie 1879 s-a hotărît: "De a începe lucrul poştei din data de 5 aprilie în două direcţii - sud şi nord, de a aduce la cunoştinţa tuturor distribuitorilor poştali că din 5 aprilie corespondenţa destinată judeţului Soroca, să se aducă în oraşul Soroca, în localul unde se află poşta judeţeană" (Arhiva naţională a Rep. Moldova, cartea I, pag. 89).

În ceea ce priveşte mobilierul, s-a păstrat listele de lucruri primite pentru poştă datată 27 martie 1879 care consemna: un dulap mare cu ladă de culoare galbenă, o masă mare cu ladă interior, o masă cu sertare, un pat cu trei perne laterale, 12 saci de piele pentru transportarea corespondenţei, 5 genţi mici de piele, 4 mantale de postav gri, 4 mantale din postav de cămilă, 4 prelate de muşama, o ştampilă cu cifre şi litere imprimate, ştampila pentru pachete, o cutie cu vopsea şi periuţe, o pereche de foarfece, 13 cîntare, o lăditţă poştală de lemn, 2 cărţi pentru înscrierea corespondenţei" (Ibid, cartea I, pag. 90).

Primul director de Poştă (aşa numitul maistru poştal) a fost nobilul N. Crîjanovski avînd un salariu de 400 ruble pe an. Ca factori au funcţionat: cetăţeanul de onoare G. Dubinski, mijlocaşul P. Botezatu, I. Duvanov şi ţăranul N. Văleanu cu un salariu de 150 ruble pe an.

Circulaţia poştei în cele două direcţii (nord-sud) a început la 5 aprilie 1879. De două ori pe săptămînă, joia şi lunea, corespondenţa era expediată din Soroca. În direcţia Nord parcurgea 181 verste trecînd prin 10 localităţi: Bădiceni, Teleşeuca, Arioneşti, Otaci, Climăuţi, Corbu, Taul, Tîrnova, Bricevo, Mendic, Suri, Înăduşita, Petreni, Izvoare, Căinarii Vechi, Ocolina. În direcţia Sud parcurgea 190 verste trecînd prin: Solonet, Telemeceţi, Văscăuţi, Cuciureşti, Raşcu, Cobîlnea, Cotiujeni, Tărbuţcani, Ciutuleşti, Pepeni, Dragoneşti, Ghera Căinarilor. Floreşti, Izvoare, Căinarii Vechi, Ocolina. În satul Izvoare poştaşii ambelor direcţii se întîlneau şi se întorceau peste 3 zile de la plecarea din Soroca.

Regulile pentru distribuirea corespondenţei prevedea la pct. 14: "Toată corespondenţa trimisă trebue transportată cu grije de poştaş care la ora exactă, pe ruta indicată, o va preda, luînd în schimb altă corespondenţă". Aceleaşi instrucţiuni la pct. 15 prevedeau: "Poşta adusă imediat se distribuie fiind trimisă şi luînd de la adresat plata de 3 copeici pentru corespondenţă particulară, corespondenţa oficială fiind distribuită gratis şi urmînd să fie înscrisă în Cartea pentru distribuire". Punctul 16 prevedea: "Lăditţele poştale sau geanta trebue să fie încuiate iar lacătul să aibe mai multe chei una din ele aflîndu-se la distribuitor". Punctul 17 prevedea: "În timpul nopţii şi hrănirea cailor lada se lasă în clădirea Poştei sub paza plutonierului din localitate", iar pct. 18 "interzicea categoric primirea scrisorilor particulare fără mărci poştale. În cazul nerespectării de către poştaş a acestei instrucţiuni, şeful e dator să anunţe organele de poliţie" (vezi "Cartea de hotărîri a primăriei Soroca din 1869, pînă în 1910, pag. 709).

(Va urma)

În urma unei convorbiri telefonice avute cu Secretariatul A.F.R. ni s-a făcut cunoscut că lucrările Congresului ce trebuiau să se ţină în această lună, s-au amînat pentru datele de 24-25 Aprilie 1993.

Din "culisele" unor corespondenţe particulare

Dl. Valentin Berezovschi din Craiova trimite redacţiei, prin bunăvoinţa d-lui. Gh. Văduva reprezentantul nostru pentru Filiaşi-Gorj, o scrisoare datată Bucureşti 3.10.76 pe care a primit-o de la Generalul C. SMIRNOV, pe atunci preşedinte al A.F.R. Extrag cîteva fraze care le consider de interes a fi cunoscute şi eventual incluse într-o viitoare istorie a filateliei româneşti. Citez: "Cunoasc toate intenţiile lui Schiopîrlan de a pune mîna pe Asociaţie sub pretextul de "a îndruma" activitatea noastră, deasemenea şi manevrele electorale (!?) ce le-a iniţiat". Şi mai departe: "Pînă acum nu s-a reuşit nicăieri ca să conducă alegerile sau să aleagă vreun preşedinte poştaş"... "Uitasem să vă spun că Schiopîrlan a declarat că nu ţine ca să aibe un poştaş preşedinte, nicăieri". "Eu nu prea am încredere în asigurările sale". Şi mai departe continuă: "În alte ordine de idei vă întreb nu s-ar putea ca directorul Liceului Andrei să pună o vorbă pe lîngă fratele dînsului în sensul ca Asociaţia noastră să treacă sub îndrumarea Comitetului de Cultură şi Educaţie Socialistă?"

Mă opresc aici cu citatele pentru a face cîteva comentarii. Mai întîi remarc existenţa unui conflict, de acum pe faţă, între Poştă şi fostul A.F.R. S-a încercat şi s-a reuşit, cu asentimentul conducerii A.F.R. ca unul din vicepreşedinţii filialelor să fie poştaş. O manevră cu bătaie lungă deoarece la Conferinţa din 1977 s-a realizat decapitarea conducerii A.F.R., iar generalul C. Smirnov a fost supus unei umilinţe jenante fiind "poftit" să părăsească sala deoarece n-a mai fost ales ca membru în Consiliu.

În apărarea generalului s-au ridicat puţine voci; demn de amintit acelea ale delegatului Silichi din Galaţi şi a d-lui Berezovschi din Craiova. Acesta a demascat procedeul nestatutar că un poştaş din Craiova ales în Consiliu A.F.R. s-a înscris în Asociaţia din Craiova doar cu... două zile înainte de Conferinţă. Între susţinătorii acţiunii îl numesc pe dl. A. Constantinescu de la revista "Săptămîna Capitalei" care a ţinut cel mai scurt "discurs": Poşta este egal filatelie, filatelia egal Poştă".

Nu ştiu dacă dl. Schiopîrlan a avut remuşcări că nu şi-a respectat promisiunea că-l va face preşedinte de onoare pe generalul Smirnov, dar ulterior i-a acordat diploma de membru de onoare al A.F.R. şi a participat la înmormîntarea lui. Poate a fost o reparaţie tîrzie, dar a fost şi o consemnez.

Ion OPRIŞ

Cititorii ne semnalează

O EROARE SPECTACULOASĂ

În colecţia mea "România"-uzuale, am descoperit o marcă care prezintă o spectaculoasă eroare care, eu cel puţin nu am cunoştinţa de semnalarea ei pînă în prezent. Este vorba despre supratiparul negru: "TIMBRU DE AJUTOR" aplicat pe o marcă poştală cu valoarea de 10 Bani din emisiunea "Tipografiate Carol I"

Eroarea constă în faptul că lipseşte cuvîntul TIMBRU. (a se vedea reproducerile alăturate).

Prof. Gh. HENDREA
Alba Iulia

Ştampilele cenzurii poştale din Bucureşti, 1941-1945

Bucureştiul a constituit cel mai important centru de cenzură a corespondenţei civile, prin poziţia sa de capitală a României şi prin numărul populaţiei. Aici s-au găsit în perioada 1941-1945 următoarele oficii de cenzură:

- cenzura corespondenţei civile interne, plecate din, sau, mai rar, sosite în Bucureşti, de care va fi vorba în acest articol.
- cenzura română a corespondenţei externe din şi spre România.
- din toamna lui 1944, oficiul cenzurei sovietice pentru corespondenţa externă.

Ştampilele cenzurii interne:

A) De la începutul perioadei de cenzură (iulie), pînă în august 1941, s-au folosit ştampile provizorii fără localizare. O ştampilă, nu neaparat singura, este aceea cu textul în litere mari "CENZURAT" în cadru dreptunghiular de 33/7 mm, aplicată în culoare roşie, care ocazional s-a folosit şi pentru cenzura externă, pînă la intrarea în uz a ştampilelor specifice acesteia.

B) Din sept. 1941, încep să se folosească ştampile specifice, cu structură aparte faţă de cele din restul ţării (dar oarecum asemănătoare celor din Transnistria). Caracteristicile generale sînt:

- textul "CENZURAT BUCUREŞTI" cu litere mari, în etajul superior al ştampilei.
- în etajul inferior este trecută o fracţie care conţine la numărător numărul cenzorului şi la numitor oficiul de cenzură codificat printr-una din literele A,B,C urmate de una din cifrele 1,2,3.
- dimensiunile: a/ lungime totală, b/ lungimea etajului inferior, c/ lăţimea etajului superior, d/ lăţimea totală. În această ordine se va face descrierea dimensiunilor ştampilelor a/b/c/d/ mm, sau în forma simplificată a///d mm pentru dimensiunile externe.
- cadrul este de grosimi variabile, între 1-2 mm (maxim la ştampilele mari, minim la cele mici).

De la prima privire se pot deosebi două tipuri:

1) Tipul mare (fig. 1.) cu dimensiuni generale 57/21/14/27 mm, variaţii posibil de 1 mm, la unele exemplare pînă la 53///24 mm. Acesta a fost tipul iniţial folosit la oficiile A1-A3 şi B1-B3 din sept. 1941 pînă la sfîrşitu, acolo unde nu s-au făcut înlocuiri. Nu există subtipuri (variante).

2) Tipul mic (fig. 2) cu dimensiuni 54/18/9/18 mm, variaţii posibile (+, -) 1 mm, excepţii existente cu 57//// mm. Este o formă mai practică întîlnită din martie 1944 pînă la sfîrşitul perioadei de cenzură. Aceasta s-a folosit cu ocazia înlocuirii ştampilelor tip mare, ca urmare a uzurii, pierderii, distrugerii, etc. Ştampila nouă poartă acelaşi număr cu cea înlocuită, dar cu noile dimensiuni (vezi exemplul cu ne. 299 din fig. 1+2). Aparent toate înlocuirile s-au făcut în anii 1944-45. Există cîteva variante în text,după cum se va vedea.

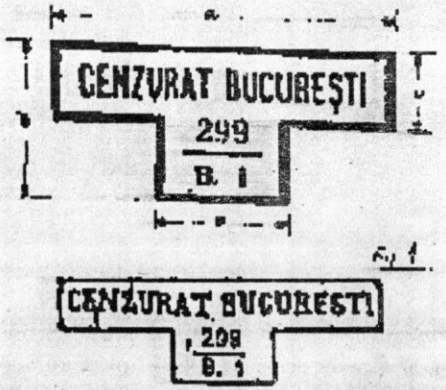

Spre sfîrşitul anului 1945 există ştampile de acest tip, la care în locul grupului literă-cifră de la numitorul fracţiei, se găseşte o singură cifră (de exemplu "1." la ştampila cu numărul 593).

Tabel de variante.

Sînt înregistrate toate variantele cunoscute de autor, chiar cele minore (existenţa sau poziţia punctului în codul oficiului, care practic nu are importanţă, netrebuind să se uite că fiecare ştampilă era executată individual. Aceasta justifică atît

- continuare în pag. 6 -

Ştampilele cenzurii poştale din Bucureşti, 1941-1945

existenţa diferită a punctelor după cifră, cît şi variaţiile indicate de dimensiuni în cadrul aceluiaşi tip).

Litera A:

A1: A.1 - A.1.

A2: A.2 - A.2.

A3: A.3

Litera B:

B1: B.1 - B.1. - B 1.

Subtip: "M.B.I" la numitor, mai 1944, dimensiuni 54///20 mm. (număr 562).

B2: B.2 - B.2.

Subtip: "OF.B.2" la numitor (număr 489), august 1944, 54/18/10/19 mm.

B3: B.3

Litera C: (tip mic)

C1: C.1 - C.1.

C2: C.2

C3: -

Cu titlu absolut orientativ şi provizoriu, se dau cîteva procente, reprezentînd ponderea găsită de autor pentru fiecare oficiu din totalul ştampilelor din Bucureşti văzute pînă acum.

B1 = 40%, B2 = 32%, A1 = 13,3%, A2 = 5,3%, C2 = 4%, C1 = 2,7%, A3 şi B3 = 1,4%

În fine, mai trebuie precizat că fiecare număr reprezintă un cenzor, aceştia au fost numerotaţi în continuare pentru toate oficiile (deci nu există acelaşi număr la mai multe oficii / litere). Numerele se apropie de 700 (673).

În anii 1944-45, s-a folosit şi o ştampilă poştală mecanică la un oficiu poştal din Bucureşti, care prin semnificaţia ei trebuie amintită în încheiere în acest context. Textul ei: "BUCUREŞTI CONTROLAT" pe ştampila de zi şi "TĂCERE DUŞMANUL ASCULTĂ" pe flamă publicitară. Aceasta nu este o ştampilă de cenzură, însă certifică o cenzurare anterioară.

Dan GRECU
Zam, jud. Hunedoara

Cititorii sesizează

Alte vignete "cinci lei pentru şomeri"

În nr. 13 al "C.F."-ului s-a publicat informaţia d-lui profesor (p) **Cornel COSMA** cu privire la emiterea de către municipalitatea sibiană a unei vignete intitulate "Cinci Lei pentru Şomeri" care valorificată forma un fond cu care se venea în sprijinul celor fără loc de muncă afectaţi de criza economică din anul 1932.

Completez această informaţie cu comunicarea existenţei şi a vignetelor cu valoarea de 1 Leu şi 2 Lei pe care le reproduc alăturat.

Acestea erau aplicate pe cererile ce erau adresate Primăriei.

Vignetele de 1 Leu şi 2 Lei au - după cum se vede acelaşi desen ca şi vignetele de 5 Lei semnalată de dl. Cosma.

Gh. BĂLAN
Sibiu

NECONCORDANŢE

Plicul cu ştampila ocazională ce a marcat Centenarul căii ferate Făgăraş - Sibiu ("C.F." Nr. 33) reproduce o locomotivă ce nu a circulat în 1892. În perioada respectivă circulau locomotivele de tip 1B (seria MAV - 238) şi tip C (Cat. III, seria MAV - 335). Din nefericire marca poştală aplicată pe plic reprezintă o locomotivă... a zilelor noastre. În acest fel se anulează concordanţele cerute de filatelie privind: plic reproducere, marcă, ştampila tematică.

Teodor Horia Vissa, Buşteni

Catalogul mărcilor poştale româneşti atipice (volumul 2)

Volumul II al valoroasei lucrări redactată de dr.ing.Marcel SAPIRA, prezintă cititorului varietăţile accidentale de dantelatură, iar faptul că a fost necesar un întreg volum pentru detalierea lor, justifică "bogăţia" acestor piese filatelice. Autorul păstrează intacte aprecierile economice făcute în primul volum, între apariţia celor două volume fiind doar un interval de 3 luni. În acest sens preţurile sînt date şi în acest volum în dolari S.U.A. Pe baza legilor actuale toate tranzacţiile se fac numai în Lei, iar preţurile înscrise în acest catalog se referă la mărcile în perfectă stare. Mărcile cu defecte îşi reduc valoarea cu 30-90%.

Volumul II cuprinde numeroase date foarte necesare înţelegerii noţiunii de marcă atipică autorul dînd competente noţiuni despre varietate, aspecte generale, definiţii, cazuri care nu se încadrează în categoria varietăţilor, falsuri, reconsiderări şi foarte interesant-autorul explică noţiunea asociată varietăţilor şi anume "făcăturile". În peste 40 de pagini, dr.ing. Marcel SAPIRA prezintă varietăţile de dantelatură incomplete, dantelaturi deplasate, dantelaturi multiple,"diverse", varietăţi de dantelatură pe colite şi viniete nedantelate la mijloc.

Faptul că lucrarea este completată şi cu numeroase fotografii care vizual, ajută la înţelegerea descrierilor acestor mărci atipice, măresc valoarea acestui catalog care umple un mare gol în sensul că, în primul rînd pe lîngă descrierea în premieră a unor cazuri de mărci atipice, reuneşte toate, sau aproape toate materialele publicate în revistele de specialitate privind această categorie de marcă filatelică. Iar faptul că şi volumul II este epuizat, vorbeşte de la sine despre necesitatea apariţiei unei asemenea lucrări.

A.A.

Noi emisiuni filatelice româneşti

Administraţia Poştală Română a pus în circulaţie emisiunea "MONUMENTE ISTORICE DISTRUSE" formată din 4 valori cu un nominal total de 80 Lei. Totodată s-a pus în circulaţie şi un plic PRIMA ZI a emisiunii.

Sistemul de imprimare este Tiefdruck, policromic pe hîrtie cromo gumată. Tirajul este de 360.000 seturi complete şi 3200 seturi F.D.C.

Machetarea grafică aparţine arhitectului Gheorghe LEAHU.

POŞTA BULGARĂ ÎN ROMÂNIA

Bulgaria declară război României la 1 septembrie 1916. Pe lîngă armata lui Mackensen, diviziile 1,4 şi o parte din a 6-a, ca şi o parte din divizia de cavalerie, participă la operaţiile de luptă împotriva armatei noastre. Însoţindu-i pe nemţi, la 6 septembrie 1916 bulgarii intră în Bucureşti şi apoi, după nici o lună, ocupă întreaga Dobrogie. O primă acţiune de anvergură şi de satisfacerea unor orgolii reprimate de multă vreme (în afară de însămînţarea Cişmigiului cu ceapă, transformarea celui mai elegant local bucureştean - Casa Capşa - în popotă pentru trupă, demolarea statuilor lui Ovidiu la Constanţa şi a lui Mircea cel Bătrîn la Tulcea) bulgarii organizează o "Poştă de ocupaţie" dotată cu mărci supratipărite şi ştampile bulgăreşti. Asemenea piese (poştale şi nu "făcături" filatelice) sînt extrem de rare în ţara noastră, de-a lungul timpului depistînd doar trei scrisori autentice. Poate că - aşa cum ar fi normal - majoritatea pieselor se află în Bulgaria, acolo unde au fost trimise de trupă. Dacă or fi fost. Deocamdată din ceea ce posed, dintr-un articol al dlui A. Cronin (panslavist), ca şi din documentaţia dlui dr. Iliviu N. Cristea (cea mai mare parte) am întocmit o evidenţă care poate sta la baza demarării unui studiu exhaustiv în ceea ce priveşte Poşta bulgară in România, cu trei secţiuni: Mărci poştale (avînd ca bază CMPR '74, partea dlui K. Dragomir), şapilografie (ceea ce prezint alături) şi organizare poştală (despre care nu ştim absolut nimic în literatura filatelică română). Cu atenţionarea că ştampila de cenzură găsită este cel puţin dubioasă (cifra "6" care este din litera "b" şi cifra "9" care este un "q" refolosit), că localitatea "FITEŞTI" poate fi "PITEŞTI" (dar şi FETEŞTI) şi că datele de folosire sînt cele redate mai jos, v-am rămîne îndatoraţ dacă aţi comunica "Curierului Filatelic", observaţiile dv. în privinţa datelor pe care le posedaţi, ca şi a unor alte eventuale ştampile.

Bulgarische Feldpost
in besetzte Rumänien
Ausgabe 1916—1917

TABEL CU DATELE DE FOLOSIRE A ŞTAMPILELOR

1. BABADAG 14.05.1917-30.06.1917; 2. BRĂILA: 16.08.1917- 21.06.1918; 3. BUCUREŞTI(a): 27.02.1917-06.06.1917; 3. BUCUREŞTI(b): 20.09.1917-10.08.1918; 4. CARA-OMER: 24.05.1917- 22.06.1917; 5. CĂLĂRAŞI: 21.06.1917-26.06.1917; 6. CERNAVODĂ: 19.06.1917-?.09.1917; 7. CONSTANŢA: 08.05.1917-15.06.1918; 8. GIURGIU: 22.03.1917-21.06.1917; 9. HIRSCOVA:21.06.1917-; 10. ISACCEA: 07.01.1917-23.06.1917; 11. MANGALIA: 20.06.1917-; 12. MĂCIN: 22.06.1917-; 13. MEDGIDIA: 25.05.1917-15.07.1917; 14. OLTENIŢA: 26.07.1917-; 15. PITESTO (?): 01.06.1917-; 16. TULCEA: 20.05.1917-20.06.1917.

Ing. Silviu DRAGOMIR

Presa despre "CURIERUL FILATELIC"

Recent am avut o plăcută surpriză să primim la redacţie nr. 60 - Anul IV - 26.02.93 al săptămînalului de opinie, informaţie şi atitudine a municipiului Bîrlad, "PĂRERI TUTOVENE" în care am găsit înserat următoarele: "Prima revistă filatelică independentă apărută după decembrie 1989 la Sibiu sub patronajul domnului Aurel Anton, "CURIERUL FILATELIC", publică în mod regulat informaţii şi materiale privitoare la manifestările filatelice ce au loc la Bîrlad şi care fac cinste societăţii filatelice "TUTOVA". Redacţia publicaţiei "Păreri Tutovene", împreună cu membrii societăţii filatelice "TUTOVA", salută pe această cale revista "CURIERUL FILATELIC" din Sibiu şi-i urează viaţă lungă.

Revista "CURIERUL FILATELIC" are o mare aderenţă în rîndul filateliştilor români şi de peste hotare, fapt ilustrat de numeroase subredacţii înfiinţate în multe oraşe din ţară, inclusiv în municipul nostru subredacţia Bîrlad fiind condusă de dr. Nicu Botezatu".

Ştampile folosite de poşta Bulgară în România

DIN TRANSNISTRIA ÎN CRIMEEA

În nr. 3/11 - 1992 (? Sugerăm editorilor să se alinieze normelor curente de numerotare a apariţiilor), al Buletinului informativ "MEDIFILA", realizat de Gruparea de filatelie tematică Cruce Roşie-Medicină, ing. Călin Marinescu semnează un cuprinzător articol consacrat ştampilelor utilizate în cadrul spitalelor militare româneşti în perioada 1941-1947. Mai mult decât o tentativă de "punere în temă", articolul oferă totodată o "clasificare de principiu" a sigiliilor, în funcţie de tipul spitalului, reproduce patru modele distincte de amprente şi stabileşte funcţionarea în timp a diferitelor spitale din "zona interioară" (câte au putut fi identificate). E de presupus că această zonă se află, dată fiind relativa accesibilitate a materialelor, mai la îndemâna colecţionarilor. Raritatea unor piese, cu precădere a celor din "zona exterioară", mult mai "dificilă", se cuvine, deci, semnalată. O facem şi noi, descriind o astfel de piesă aflată în colecţia noastră.

Este o C.P. simplă, având marca fixă "Duca Vodă" la valoarea de 6 lei (tipar maron). A fost expediată la 30 iunie 1942 din Spitalul de campanie "Cruce Roşie" nr. 382 din localitatea Razdelnaia (Transnistria), având ca destinatar un caporal din Regimentul 3 Călăraşi aflat în Crimeea (aparţinând Oficiului poştal militar nr. 80). C.P. a primit ştampila spitalului de campanie respectiv, aferentă menţiunii "Cenzurat", cu dată şi semnătură, apoi ştampila de zi a oficiului poştal Razdelnaia şi ştampila de zi a Oficiului militar de cartare nr. 2 (toate trei la data de 30 iunie 1942). Întrucât la sosire nu s-a aplicat nici o ştampilă, ne mulţumim cu adnotarea destinatarului ("Primită de mine azi, 4 Iulie 1942"). Precizăm că Razdelnaia este o localitate izolată, aflată în stânga şoselei Tiraspol - Odesa (mai aproape de primul oraş).

Mircea BRAGA

COTELE EMISIUNILOR ROMÂNIA

(După "Yvert & Tellier")

1992.

"Jocurile Olimpice de vară-Barcelona". Discipline olimpice; 8 valori; Cota: 21,00 Fr.

Idem Bloc: Cota: 15,00 Fr.

"Ziua Mondială a Poştei"; 1 valoare; Cota: 1,50 Fr.

"A 500-a aniversare a descoperirii Americii de către Cristofor Columb"; 4 valori; Cota: 12,00 Fr.

"Jocurile olimpice de iarnă de la Albertville"; Cota:100,00 Fr. Idem Bloc; Cota:15,00 Fr.

CIRCULAŢIA MĂRCILOR "PORTO" CA MĂRCI "FRANCO"

Matei DINU
Cluj - Napoca

Aş dori să fac unele completări şi observaţii pe marginea articolului "Circulaţia mărcilor "porto" ca mărci "franco" în anul 1989", publicat de dl. Călin Marinescu în "Curierul filatelic" nr.31/32-1992.

Fiind clujean îmi amintesc de perioada lunilor septembrie-decembrie 1989 cînd, în Cluj, s-a făcut simţită o criză de mărci poştale "franco", atît la oficiile poştale, cît şi la tutungerii şi librării. Într-adevăr, după epuizarea mărcilor poştale uzuale din stoc, s-au folosit mărci "filatelice" la francarea corespondenţei, în special din valorile de 0,50 şi de 1 Leu. La toate oficiile poştale din Cluj s-a primit o circulară prin care se permitea uzul timbrelor "porto" în locul celor "franco". Totodată, din depozitul central, s-au trimis oficiilor poştale din Cluj cantităţi de mărci "porto". S-au primit timbre de acest fel din toate valorile seriei emisă în anul 1982 (25b., 50b., 1L., 2L., 3L., 4L.) dar s-au folosit mai mult cele de 50 de bani, din care existau mai multe. Nu a existat nici o restricţie la vînzarea acestor timbre, nici către intreprinderi, nici către persoanele particulare. La francare s-au utilizat numai mărcile din stînga, cele din partea dreaptă (cu goarna poştală) au fost păstrate la oficiile poştale respective şi ulterior au servit pentru decontare. În circulara primită se specifica clar că aceste timbre "porto" nu pot servi la francarea corespondenţei expediată în străinătate. Corespondenţa externă pe care s-au aplicat astfel de mărci a ajuns accidental în circuitul poştal. **Deci, aceste mărci "porto" s-au aplicat şi pe corespondenţa particulară, nu numai pe cea a intreprinderilor.** Pentru scurt timp, la oficiile PTTR Cluj-Napoca 1 şi 4 a fost în uz şi o maşină automată de francat. Din motive "de decontare", maşina automată de francat existentă la oficiul PTTR Cluj-Napoca 3 nu a fost utilizată. Datorită faptului că mulţi cetăţeni aveau timbre acasă, au rezultat combinaţii de francatură deosebit de interesante: mărci uzuale + mărci "porto" + (eventual) francatura automată.

- continuare în pag. 17 -

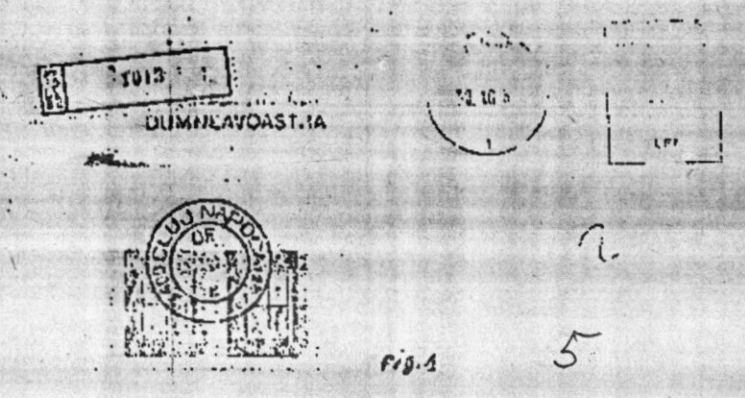

Fig.1

Contribuţii la:

ŞTAMPILOGRAFIA JUD. TELEORMAN (I)

Articolul de faţă prezintă o serie de ştampile folosite în perioada 1853-1920 în judeţul Teleorman şi vine, sperăm, în completarea informaţiilor publicate pînă în prezent legate evident de ştampilele poştale folosite de către localităţile ţării noastre în ultimul veac.

Referirile şi explicaţiile noastre au ca subiect fie ştampile mecanice folosite în comunele sau oraşele judeţului Teleorman în perioada 1853-1900, fie în perioada 1900-1920 aşa că pentru o mai atentă analiză vom urmări şi noi aceste două perioade.

I. 1853-1900

Ştampilă cerc simplu de 32 milimetri cu o margine de un milimetru. În stînga, sus şi în dreapta într-un perimetru de aproximativ 5 milimetri stă scris cu litere chirilice "ROŞI DE VEDE" (Roşiori de Vede azi). Jos este trecut anul folosirii ştampilei, 1859. La mijlocul ştampilei este desenat un vultur cu aripile desfăcute, cu o anvergură de 18 milimetri, cu capul întors spre stînga purtînd în cioc o cruce. Fondul ştampilei este negru de fum.

Ştampilă dublu cerc de 33 milimetri cu cercul interior parţial realizat, doar pe o înălţime de 22 mm în partea superioară a ştampilei, terminat cu o linie dreaptă sub care stă scris cu litere chirilice "SATUL ALBEŞTI".

În spaţiul dintre cele două cercuri care este de 4 mm. este scris textul " JUDEŢUL (cuvîntul este prescurtat sub forma: "JUD") TELEORMAN PLASA (cuvîntul este prescurtat sub forma "PL" urmată de un singur punct) "TÎRGULUI" (Este vorba de tîrgul Roşiori de Vede care polariza comunele vecine). În mijlocul ştampilei se află desenate două oiţe aşezate spate în spate pe o pajişte. Data folosirii ştampilei este 10 august 1863.

Ştampilă dublu cerc de 31 mm cu cercul interior parţial realizat pe o înălţime de 22 mm în partea superioară a ştampilei, terminat cu o linie dreaptă care uneşte ambele capete ale sale. Sub linie, în partea inferioară a ştampilei, este scris cu litere chirilice textul: "SATUL CUCUIEŢI DE JOS" (localitate aflată azi în judeţul Argeş).

În partea superioară a ştampilei, între cele două cercuri, într- un spaţiu de 4 mm, este înscris textul: "JUDEŢUL" (cuvîntul este prescurtat sub forma "JUD") TELEORMAN PLASA (cuvîntul este prescurtat sub forma "PL" urmată de două puncte) TÎRGULUI". În mijlocul ştampilei se află două oiţe-aşezate spate în spate pe o pajişte.

Data folosirii ştampilei este 13 februarie 1859.

(continuare în pag. 11)

(urmare din pag. 10)

Ştampilă dublu cerc de 32 mm cu cercul interior parţial doar în partea superioară a ştampilei pe o înălţime de 22 mm., terminat printr-o linie dreaptă care îi uneşte capetele. Sub această linie, în partea inferioară a ştampilei, este scris cu litere chirilice, numele satului: "SATUL BUCOVUL-ADUNAŢI" (localitatea se află azi în judeţul Argeş).

În partea superioară a ştampilei, între cele două cercuri, într-un spaţiu de 4 mm este scris textul: "JUDEŢUL (cuvîntul este prescurtat sub forma "J" urmată de două puncte) TELEORMAN (cuvînt din care lipseşte ultima literă) PLASA (cuvînt prescurtat prin forma "PL" urmată de două puncte) TELEORMAN".

În centrul ştampilei se află două oiţe aşezate spate în spate pe o pajişte iar deasupra lor o porţiune de cer. Data folosirii ştampilei este 11 februarie 1859.

(Va urma)

Prof. Mircea DRAGNEA

ŞI TOTUŞI, "ŢARĂ FANTOMĂ"!

În legătură cu articolul publicat în nr. 31/32 al "C.F"-ului ca şi a notiţei publicată de dl. Grigore Budura din Giurgiu în nr. 35 al "C.F"-ului în care afirmă că NAGALAND este un Stat real şi că posedă un bloc dantelat emis de către această ţară, aş dori să precizez următoarele.

În lucrarea "Statele lumii dela A-Z" Ed. St. şi Enciclopedică Bucureşti, 1975, reiese clar că Nagaland este unul din statele federale (21 la număr) din India.

Tot în această lucrare găsim că la data de 26.01.1950 India se proclamă republică federală în cadrul commonwealthului. În 1965 stabilimentele franceze Pondicherry, Karikal, Yenen şi Hahe sînt trecute la India. În 1961 sînt eliberate coloniile portugheze Goa, Deman şi Din. Deci în anul 1975, anul editări Dic. Enciclopedic, Nagalandul făcea parte dintre statele federale ale Indiei, deci nu putea fi stat de sine stătător.

În Dic. Enciclopedic privind India nici măcar nu aminteşte de populaţia Naga şi nici de centrul administrativ Kohima. În "Mic Dicţionar enciclopedic" din 1986, se spune clar că Nagalandul este un stat federal în Cadrul Republici Federale India.

Ce trebuie să reţinem este faptul că aceste timbre nu sînt emise în India. Aceste timbre au fost emise în Indonezia odată cu celelalte timbre, reprezentând ţării fantomă cum au fost Selku- Kelatan Maluku-Selatan şi aşa au apărut şi cele din Nagaland. Ele au intrat în ţară în special din Jugoslavia la timpul respectiv. Cred că şi aceste timbre au fost emise de tineretul fanatic olandez care trăia în Insula Java şi vroiau să constituie, un stat al lor în interiorul Republicii Indonezia.

Aceste timbre, au lovit la timpul respectiv, în special în tineretul care în acea perioadă s-a apucat de filatelie.

Ioan MUNTEANU
Constanţa

DIN ISTORIA POŞTEI SOROCA - BASARABIA 1877 - 1917 (II)

Continuând publicarea unor aspecte privind istoria Poştei judeţului Soroca din Nordul Basarabiei, veche provincie a României, ne cerem scuze că la începutul publicării acestui studiu s-a omis să se arate numele traducătoarei acestui interesant material de filatelie istorică: Doamna TANIA DUCA, profesoară din Mitoc Orhei.

Dacă în oraşul Soroca aplicarea instrucţiunilor pentru distribuirea corespondenţei erau controlate de directorul Poştei, în teritoriu, controlul îndeplinirii lor revenea *pisarului* (omul care ştia carte, se afla în slujba Statului) sau de poliţistul din satele respective care erau datori să verifice dacă *"...corespondenţa primită se distribuie, urmând să fie înscrisă în registrul respectiv. Odată cu venirea poştaşului, valiza va fi deschisă faţă de ei, corespondenţa fiind controlată după registru şi numerele scrisorilor se trec în cartea corespondenţei primite"*. (Vezi "Arhiva Naţională a Rep. Moldova, Fondul 69, Cartea I, Dosar 19, pagina 83).

MĂRCILE pentru Posta din jud. Soroca se tipăreau începând din 1878 la tipografia lui A. Sulţe din Odessa. Prima emisiune a fost realizată în Octombrie al aceluiaşi an. Această emisiune a mai fost tipărită în 1879, 1880 şi 1883 având câteva modificări în ceea ce priveşte desenul, culoarea, dantelatura, şi calitatea hârtiei. Despre aceste variaţii citim în "Arhiva naţională a Rep. Moldova, Fondul 68, Cartea 1, Dosarul 19, pagina 201, următoarele: *"Aceste mărci au fost mai întâi tipărite pe foi galbene cu margine neagră, în mijloc având cuvântul "Poşta" care se termină cu două crenguţe, apoi au fost emise o serie de mărci la fel, însă fără crenguţe şi în sfârşit a fost schimbată culoarea: fondul roz, margine roşie, iar apoi în mijloc fiind cetatea ce se afla pe malul Nistrului..."*. Punerea în circulaţie a acestei emisiuni s-a făcut la 5 Aprilie 1879.

În 1885 Poşta judeţului Soroca comandă la tipografia A. Sulţe din Odessa o nouă emisiune. Corespondenţa dintre Tipografie şi Primăria Soroca, este revelatoare: "13 Iulie 1885/Către Primăria jud. Soroca. Vă trimit 7 mo- dele de mărci pentru a alege unul şi a mă anunţa ce număr de

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag.12)

mărci să vă tipăresc...". În 23 Iulie 1885, Primăria Soroca se adresează Tipografiei din Odessa: "...Am ales modelul şi dorim unele corecţii "în mijlocul mărcii să fie stema jud. Soroca (exact ca în marca veche) şi cuvintele "Poşta Judeţeană Soroca" să fie scrise mai mărunt".

In 4 Septembrie 1885, Tipografia din Odessa se adresează Primăriei din Soroca "avem onoarea de a vă trimite 10.000 mărci poştale cu valoarea de 3 Copeici în sumă de 18 ruble şi 50 copeici. Comanda este îndeplinită conform instrucţiunilor primite de la Domniile Voastre" (Vezi Arhiva Naţională a Rep. Moldova Fondul 68, Cartea I, Dosar 19, pagina 201). Acest model de mărci s-a retipărit încă de 3 ori du diferite modificări " privind dantelatura, calitatea hârtiei şi alte diferite deosebiri". (Vezi "Cartea de Hotărîri a Primăriei Soroca din 1869, pagina 182).

Din Ianuarie 1884 Poşta distribuia corespondenţa fără mărci, dar la primirea corespondenţei, adresantul plătea câte 6 copeici de scrisoare.

Mărcile poştale s-au aflat în circulaţie până în 1901. La 28 Septembrie 1900, la o afunare s-a discutat trecerea la o formă mai accesibilă de distribuire a corespondenţei iar la 30 Septembrie 1901 s-a hotărât ca: "...să se păstreze acelaşi personal şi aceeaşi sumă de bani necesară pentru existenţa Poştei de a nu mai lua plată pentru distribuirea corespondenţei particulare şi în loc de două distribuiri pe săptămână să se facă trei" (Vezi "Cartea de Hotărîri a Primăriei Soroca din 1869 până în 1910, pag. 765"). Din acest moment corespondenţa circula fără de mărci, însă în 30 Septembrie 1900 Primăria hotărăşte: *"de a tipări mărci în valoare de 3 copeici pentru cărţi poştale şi în valoare de 5 copeici pentru scrisori închise"* (Vezi Ib. pag. 767).

(Va urma)

Vladimir BABICI
Chişinău

(urmare din pag. 15)

(Systema natureae şi Philosophia botanica). A fost adeptul teoriei fixiste şi creaţioniste a speciilor, dar a admis şi originea speciilor pe cale naturală prin hibridare. Prin contribuţia sa a realizat şi o inteligentă clasificare a ciupercilor. Filatelic este reprezentat prin emisiunile poştale din: **San Marino**: 24.02.1983; **Yvert** 1071; **Suedia**: 02.06.1939; Yvert 275-278; 25.10.1963; Yv. 510-511; 23.05.1978; Yv.1005-1010; **Poşta RDG**: 19.06.1958; Yv.350; Norvegia: Yv.377; **Bulgaria**: 15.02.1958; Yv.917; **România**: 31.05.1958; YV.1573; **Fostul URSS**: 08.01.1958; Yv.2018; **Redonda:** 09.09.1987; Yv.Bf.c7; **Anglia:** 1988; The Linnean Society 4

valori. Deasemenea avem şi ştampile ocazionale la Stockholm la 23.03.1978 şi la 16.06.1978, precum şi ştampila roşie din Anglia din 27.04.1988 Linnean Society 1788-1988. Mai există 2 carnete de timbre din 23.05.1978 şi din 25.10.1963 Scenska Byggnadsmunnen Hammarby: Carl von Linne.

15. CESAR SOBRADO MAESTRO

S-a născut în 1876 la Aquitlas de Campo şi a decedat în Galicia în 1935 (Spania). Profesor la Universitatea din Madrid şi apoi la Santiago, este cunoscut pentru lucrarea **"Observaţii cu privire la structura lichenilor"** şi a avut preocupări în mineralogie, zoologie şi botanică. Este cunoscut şi pentru studiile despre animale şi plante medicinale. Lucrarea **"Sate asupra florei micologice din Galicia"** cuprinde descrierea ştiinţifică a 170 de ciuperci din Galicia (Spania). Filatelic este reprezentat de ştampila specială cu bustul profesorului de la Santiago de Compostela din 28-31-10.1981 realizată cu ocazia celui de al III-lea seminar micologic din Galega.

16. MATEO JOSE BUENAVENTURA ORFILA

S-a născut în 1787 la Mahon şi moare la Paris în 1853. A cunoscut consacrarea cu studiile asupra ştiinţelor naturii la Universitatea din Valencia şi Barcelona. Chemat la Faria, devine cetăţean fancez şi s-a dedicat studiilor despre otrăvurile ciupercilor şi antidoturi. A fondat Grădina botanică şi Muzeul de anatomie patologică din Paris. Regele Ludovic al XVIII-leal-a numit medicul său personal. Filatelic este reprezentat de ştampila specială emisă în Spania la Mahon (Baleari) la 12.03.1953 cu ocazia centenarului naşterii. Deasemenea la 15.07.1987 există o ştampilă emisă cu ocazia bicentenarului naşterii dr. Orfila, autorul tratatului de toxicologie ale ciuperciloe otrăvitoare.

17. Dr. J. ARISTEGUI

Este doctor în medicină cu preocupări şi studii în ramura ciupercilor. Filatelic este reprezentat de o ştampilă specială la Bilbao (Spania) datată 14-18.06.1982 cu ocazia celei de a IX-a expoziţie filatelică a Academiei de ştiinţe medicale.

(Va urma)

Curierul Filatelic, Anul IV, nr. 37, aprilie, 1993

(urmare din pag. 5)

Nu trebuie uitat faptul că în Cluj există filatelişti care au profitat de această perioadă de criză de mărci poştale şi au realizat ei înşişi diferite combinaţii de mărci poştale "franco" şi "porto", pe aceeaşi trimitere poştală. Cu toate că în luna decembrie 1989 oficiile poştale din Cluj au fost aprovizionate cu mărci poştale uzuale, timbrele "porto" au avut în continuare putere de francare şi s-au vîndut publicului şi întreprinderilor pînă la epuizarea stocului existent la fiecare oficiu poştal, dovada fiind faptul că putem întîlni mărci "porto" aplicate pe scrisorişi acceptate de către poştă şi în lunile ianuarie şi februarie 1990, e drept, în număr mai mic. Cu toate că aplicarea unor mărci "porto" pe corespondenţă în locul mărcilor "franco" nu e un lucru obişnuit, e prea mult spus că aceste trimiteri poştale constituie raritäţi. Într-adevăr, sînt piese deosebite, interesante, dar trebuie avut în vedere faptul că dintr-un oraş de mărimea Clujului se expediază zilnic mii de scrisori, mai ales în perioada Sărbătorilor de Iarnă. Personal, nu sînt de acord cu părerea dlui. Călin Marinescu cum că emisiunea "Porto"-1982 să fie trecută într-un viitor catalog la capitolul "Mărci franco". Mai corect ar fi să se facă menţiunea (la capitolul "Mărci porto") că aceste timbre au servit în intervalul septembrie 1989-ianuarie 1990 şi ca timbre "franco", datorită crizei de mărci poştale de la oficiile poştale. Mult mai rare sînt obiectele de corespondenţă care poartă pe ele amprenta "francaturii mecanice", datorită faptului că maşinile automate de francat de la oficiile PTTR Cluj-Napoca şi 4 au funcţionat numai două săptămîni!

Ca o paranteză, aş dori să precizez faptul că în Cluj a mai existat o perioadă de criză de mărci poştale, în aprilie 1991 cînd, datorită majorării tarifelor poştale, pentru expedierea unei scrisori recomandat sau expres în străinătate trebuia aplicat un întreg "covor de timbre" pe plic. Pentru evitarea supraîncărcării plicului cu mărci poştale, s-a primit o dispoziţie prin care se permitea funcţionarilor de la oficiile poştale să încaseze taxa de expediţie în numerar, contra chitanţă.

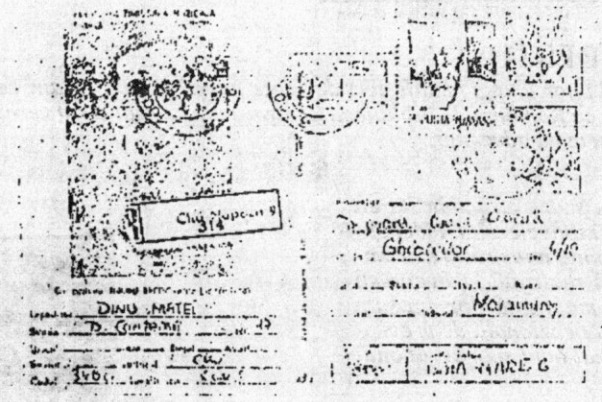

Ţin să mulţumesc şi pe această cale doamnelor diriginte de la oficiile PTTR Cluj-Napoca 1,3 şi 4, ale căror informaţii mi-au fost de un real folos.

DIN ISTORIA POŞTEI

SOROCA-BASARABIA 1877 - 1917 (III)

Din cauză că Poşta a păstrat modelul vechi de mărci în valoare de 3 copeici, Primăria le-a introdus în circulaţie "dorind să vadă acţiunea lor asupra relaţiilor poştale după o lipsă de aproape 10 ani" (Vezi Cartea de Hotărâri a Primăriei Soroca din 1869-1911, pag. 775). Rezultatele au fo st însă negative în sensul că a scăzut numărul de scrisori plătite a scăzut datorită faptului că populaţia care s-a folosit aproape 10 ani de sistemul gratis trimitea înainte scrisori fără mărci, iar Poşta judeţeană continua să distribuie (contra cost bine înţeles) această corespondenţă. În această situaţie Primăria prin hotărârea din 29 septembrie 1910 se pronunţă pentru scoaterea mărcilor din circulaţie încheiindu-se astfel scurta perioadă a folosirii mărcilor din judeţul Soroca.

Primele plicuri cu mărci ale Poştei Soroca au fost emise şi date în folosinţă la data de 5 aprilie 1879. (Vezi Arhiva naţională a Republicii Moldova, fondul 68, Cartea I, Dosar 19, pag. 197). Primul plic avea dimensiunile 150/113 mm şi s-a tipărit la tipografia A. Sulţe din Odesa într-un tiraj de 5000 exemplare. Costul unui plic era de 4 copeici, adică 3 copeici pentru transportare şi o copeică pentru plic (Vezi: Arhiva Naţională a Republicii Moldova, fondul 68, Cartea I, Dosar 19, pag. 197). În anul 1892 s-au mai tipărit o serie de plicuri mai mici ca dimensiunie având o marcă nouă (vezi catalogul lui F. I. Ciucin intitulat Catalogul mărcilor poştale judeţene, 1925, pag. 221 şi 223).

Toată corespondenţa ce trecea prin poşta judeţului Soroca era ştampilată. Prima ştampilă a fost realizată de meşterul B. Rubinştein din Chişinău la data de 22 februarie 1879. Ştampila avea un cerc dublu cu diametrul de 30 mm având textul: "POŞTA JUDEŢEANĂ SOROCA" iar în mijlocul cercului data amplasată pe trei rânduri iar în partea de jos două crengi de brad, (Vezi Arhiva Naţională a Republicii Moldova; Fondul 68; Cartea I; Dosar 19; pag. 79). Culoarea cernelii de ştampilare era culoarea gri, gri-cenuşiu, gri-verzui, mov şi neagră. Primele ştampile recunoscute sunt din satul COTIUGENI datată din 7 aprilie 1879 iar ultima datată din 8 septembrie 1885.

Din 1885 odată cu apariţia noii mărci poştale, Poşta începe să folosească o nouă ştampilă care avea un oval dublu (39/24 mm) şi textul: "POŞTA JUDEŢEANĂ SOROCA", în mijloc data pe un singur rând iar în stânga şi dreapta mijlocului ovalului câte o steluţă cu 6 colţuri. Culoarea cernelii ce s-a

folosit în manipularea acestei ştampile era neagră, gri-închis sau albastră. Personal cunosc că aceste ştampile au fost folosite în localitatea OTACI la data de 31 octombrie 1885. Probabil că din acest an se introduc ştampile şi în sate. Până la apariţia ştampilei, corspondeţa era însemnată cu o cruce. Un al treilea tip de ştampilă avea un oval dublu (40/27 mm) cu textul: "POŞTA JUDEŢEANĂ SOROCA" şi denumirea Poştei săteşti: Arioneşti, Otaci, Bădiceni, Vadraşcu, Văscăuţi, Climăuţi, Cotiugeni, Înăduşita, Ocolna, Pepeni, Târnove, Floreşti. În mijlocul

ştampilei era data pe un rând iar în cele două extremităţi ale ovalului, cele două steluţe în cinci colţuri. Personal cunosc asemenea ştampile pentru localităţile Cotiugeni, Ocolina, Pepeni, Târnova, Floreşti. Prima ştampilă a fost folosită în satul Floreşti la data de 28 iunie 1887. Începând cu luna septembrie 1901 nu s-au mai emis mărci poştale şi deci nu au mai fost folosite nici una din aceste trei tipuri de ştampile. Aceste ştampile au încetat să mai fie folosite în anul 1918.

Autorul acestui studiu exprimă deosebitele sale mulţumiri filatelistului P.I. Staritki din San-Petersburg pentru ajutorul acordat la redactarea materialului de faţă şi va fi bucuros dacă filateliştii din România sau din alte ţări, cunoscători ai istoriei poştale a judeţului Soroca şi-ar expune părerile.

Vladimir BABICI

ŞTAMPILE PUBLICITARE...

NEINSPIRATE

Apariţia ştampilelor poştale a ridicat o problemă conexă nu lipsită de importanţă: locul de aplicare şi semnificaţia obliterării. Pentru a evita orice proces de intenţie privind respectul acordat suveranilor, prima ştampilă din lume era în forma crucii de Malta, pentru a nu ofensa în vreun fel pe regina Victoria, al cărei portret apărea pe prima marcă. Şi mai condescendenţi au fost angajaţii poştei din Sardinia, a căror primă ştampilă înconjura ca o cunună de lauri chipul regelui de pe marcă. În prezent nimeni nu se mai supără să vadă figura vreunui şef de stat, fie el chiar regina Angliei, obliterată cu tuş negru de pe o ştampilă grea sau prost aplicată. Piesele astfel găsite pot fi păstrate ca şi curiozităţi sau ca "piese de conversaţie". Şi eu păstrez un plic timbrat cu o marcă reprezentând pe Ceauşescu purtând pe nas o amprentă puternică de tuş negru. În schimb, astăzi necazurile pot apărea de la ştampilele publicitare, mult mai răspândite şi... pândite de pericolul de a fi aplicate pe trimiterile poştale unde pot să producă gafe.

Exemplificăm cu unele situaţii de aplicare neinspirată a ştampilelor publicitare: În anii cincizeci poşta britanică a lansat un slogan "Are you fully insured?" (Sunteţi pe deplin asiguraţi?). Aplicarea lui pe corespondenţa unui spital din care se comunica bolnavilor data programării la operaţie a fost nefericită şi a produs proteste. În acelaşi deceniu, poşta SUA recomanda "Report obscene mail to your postmaster" (raportaţi corespondenţa obscenă dirigintelui poştal). Uşor de înţeles scandalul iscat de ştampilarea astfel a invitaţilor la nunta ficei unui senator! In Rhodesia, campania antialcoolică s-a concretizat şi prin ştampila "One for the read means one for the grave" (una la drum înseamnă una pentru mormânt) dar care ştampila uzuala cu mormântul lui Sir Cecil Rhodes din Matopa, ceea ce era ireverenţios. Ştampila canadiană "Conserve Canada's Wildlife" din 1957 s-a găsit pe seria de vânătoare şi pescuit. În 1960 Dame Laura Knight a ideat o ştampilă cu o mână care se roagă, pentru Anul Internaţional al Refugiaţilor. Din păcate degetul mare ajungea aplicat chiar pe nasul reginei de pe seria de uzuale. Până a fi retrasă pentru acest motiv, la Halifax dirigintele poştal a avut iniţiativa de a rade degetul buclucaş de pe ştampilă, producând involuntar o raritate marcofilică.

Dr. Dan DUMITRAŞCU

ȘTAMPILE SUPLIMENTARE

În cursul anului 1941, în preajma declanșării celei de a doua conflagrații mondiale, pe corespondențele din România au fost aplicate suplimentar o serie de ștampile având rolul de a atenționa populația asupra unor cerințe (și dorințe) dictate de vremurile respective. Volumul mare de corespondență derulată (care cerea multă prea multă muncă pentru aplicarea acestor ștampile), formatul mare și incomod, ca și îngreunarea descifrării însemnelor adresei afectate prin adăugarea unor amprente suplimentare, au condus la renunțarea în mod treptat a aplicării lor - prea puține rămânând să fie utilizate și în anul următor (1942).

Tușul întrebuințat a fost, în general, negru; iar atunci când s-au folosit alte culori am făcut specificația respectivă. Multe dintre ștampilele cu același text prezintă deosebiri - în detalii - de la o localitate la alta, uneori găsindu-se diferențe chiar în cadrul aceleiași localități. Nu am descifrat o logică anume în distribuirea acestor ștampile și ne este greu să o presupunem, ceea ce ne face să considerăm că aplicarea lor a fost pur aleatorie. Analiza am efectuat-o prin sondarea unui lot de circa 2500 de întreguri purtând ștampile de cenzură, aflat în colecția proprie, rezultand 11 ștampile cu text diferit - dintre care

1/m.40.

DIN ANUL 1941

5 având același obiect: îndemnul populației la subscrierea împrumutului reîntregirii. În foarte multe orașe (38) nu am găsit utilizate asemenea ștampile suplimentare; printre care Bucureștiul, unde aceleași texte au fost introduse în ștampilele mecanice din epocă - intrând, deci, într-o altă categorie ștampilografică.

Sigur că mai pot fi găsite și alte asemenea ștampile. Sigur că mai pot exista diferențe de tuș, gabarit sau în gravarea literelor. Sigur că perioadele de utilizare pot să difere față de cele pe care personal le-am constatat. Este doar un început și vă invităm la cercetări.

-AI SUBSCRIS LA ÎMPRUMUTUL REÎNTREGIRII? (26.10.1941) -Caracal.
-CONTRIBUIȚI ȘI VOI LA REÎNTREGIRE SUBSCRIIND ÎMPRUMUTUL (06.08.1941-11.11.1941) - Arad, Brăila, Deva și Lugoj.
-ÎMPRUMUTUL REINTREGIRII SUBSCRIEȚI TOȚI - (25.08.1941-15.09.1941)- Galați și T.Măgurele.
-SUBSCRIEȚI ROMÂNI LA ÎMPRUMUTUL REÎNTREGIRII (19.08.1941-17.09.1941) - Constanța, P.Neamț, Ploiești și Sighișoara.
-SUBSCRIEȚI TOTI LA ÎMPRUMUTUL REÎNTREGIREI (30.09.1941-13.10.1941) - Craiova și Zlatna.
-CREDE ȘI VEI BIRUI (02.07.1941-07.11.1941) - Adjud, Alexandria, Bacău, Brașov, Caracal, Craiova, P.Neamț, Oravița, Pitești și Sinaia.
-DREPTATEA ÎNVINGE (25.07.1941-08.08.1941) - Bacău, Constanța și Lugoj.
-ÎNCHINĂ MUNCA UNEI ZILE AJUTORULUI DE IARNĂ (01.12.1941-10.06.1942) - Caracal, Cernăuți, Craiova și Târgoviște.
-PĂSTREAZĂ SECRETELE ȚĂRII (04.07.1941-14.07.1941) -Brăila și Craiova.
-ROMANIA A ROMANILOR (01.07.1941-12.08.1941) -București (jud.Ilfov), Caracal, Drăgănești, Huși, Lugoj și Rădăuți.
-UNIREA, MUNCA ȘI TĂCEREA FAC PUTEREA (26.07.1941-12.08.1941) - Brașov și Brăila.

SILVIU DRAGOMIR

MATERIALE FILATELICE ALE FIRMEI GERMANE "PRINZ" LA BUCURESTI

În baza unui contract încheiat recent de către directorul magazinului filatelic "Zimbrul Cartapin" din București, acesta a devenit unicul distribuitor al cunoscutelor materiale filatelice ale firmei germane "PRINZ". Cei interesați pot solicita catalogul acestor produse adresându-se magazinului din București, Căsuța Poștală 37-215 București 72200 sau telefonic la 01/6130609. Este primul magazin filatelic din România care pune în vânzare produsele unei firme străine.

AU FOST UTILIZATE MĂRCI

În acea perioadă tulbure a anilor 1918-1919,- marcată de încetarea ostilităţilor din prima conflagraţie mondială, dar continuată prin activităţi militare zonale ale campaniilor Armatei române în noile provincii, ca şi în Ungaria bolşevizată de Bela Kun - dispunem de o varietate de francaturi care pur şi simplu ne uluiesc. Dacă adăugăm la aceste "melanjuri" şi produsele ingeniozităţii unor filatelişti ai vremii, ajungem să nu ne mai descurcăm în istoria poştală şi să devenim suspicioşi chiar şi în acele cazuri ce ne lasă perplecşi - tentaţi să acuzăm chiar şi unele situaţii reale ca fiind simple "făcături" de epocă.

În lunga mea carieră filatelică, am pritocit prin mână multe francaturi maghiare circulate în ţară. Prin multe, înţelegând 30-40 de bucăţi. Spre ruşinea mea, nu le-am dat prea mare atenţie, mai ales că erau obliterate cu ştampile maghiare şi în consecinţă le-am considerat -pe fiecare în parte- un caz de forţă majoră datorat lipsei acute de mărci poştale româneşti în noile teritorii. Bref, abia târziu - mult prea târziu - am realizat că ar fi vorba de o procedură poştală posibil de a fi oficializată de Poşta română. Eram interesat doar de perioada cât a ţinut "joaca" aceasta a francării cu timbre străine, reţinând întotdeauna pe cele mai târzii. Cu timpul, am început să fiu mai atent la francaturile româneşti anulate cu ştampile maghiare şi -mai ales - cu cele din emisiunile "Cluj-Oradea". Despre acestea, ştiam că au fost admise la circulaţie în întreaga ţară, deci şi în Vechiul Regat. Erau însă puţine, nesemnificative, şi păcătuiau (ca şi întreaga emisiune) de o circulaţie de complezenţă. Câteva chiar din colecţia Zoscsak!

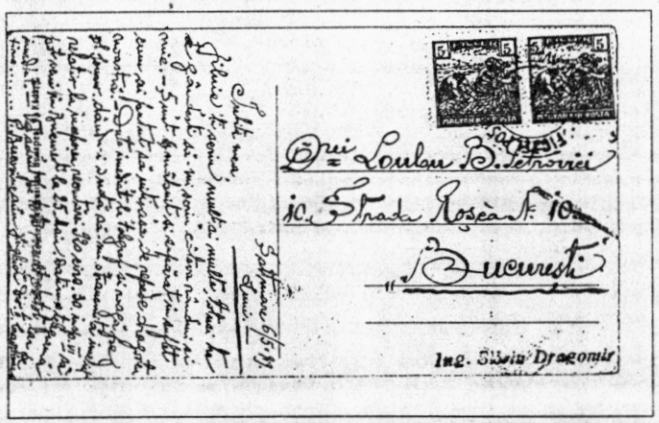

Astăzi, am ajuns la concluzia - însă neconfirmată oficial -că mărcile poştale maghiare au avut putere de francare pe întreg teritoriul ţării noastre! Cât timp? Nu ştiu. În ce condiţii? Nu ştiu. Mă prezint în faţa dumneavoastră cu mâinile goale, fără dovezi, dar ferm convins că aşa au stat lucrurile. Avem acută nevoie de un nou Paşşalega care să fie dispus să scotocească în arhive şi ajutat de noroc să dea peste dovezile oficiale. Că în trecut lucrurile nu s-au petrecut întotdeauna aşa cum ştim acum (mai bine zis, aşa cum credem că ştim), ne-o dovedesc ultimele descoperiri (uluitoare) ale domnului ing.Marcel Şapira cu privire la cele întâmplate în Ardealul de Nord în anii 1945. Cine ne dă dreptul să fim aşa de siguri de cele întâmplate în 1918-1919?

Cert este că din tot ceea ce ştiu, am rămas cu o ilustrată expediată din Satu Mare la 6 mai 1919 (emisiunea "Cluj" iese abia la 26 iulie), francată cu două mărci poştale maghiare (supratipar "Republica"), anulate cu ştampila poştei militare române "Divizia II-a de cavalerie". Această trimitere poştală respectă tariful la "intern" şi nu este (cu

POŞTALE MAGHIARE IN ROMÂNIA ?

certitudine) nici "făcătură" filatelică şi nici o expediţie "la risc". Ea, sunt convins, se bazează pe dispoziţii oficiale interne, poate de zonă, ale poştei noastre. Tot aşa de convins sunt că expedierea s-a făcut prin poşta civilă (ca parcurs), iar nu prin sacul de poştă militară. O altă ilustrată expediată din Constanţa (!) este şi ea la fel de interesantă. La 21 august 1919 cineva franchează cu Bani (10 Bani "Ferdinand PTT" şi 10 Fileri "Secerătorii") o carte poştală spre Oradea Mare (seria "Oradea" iese abia la 25 octombrie). Cu adevărat, francatura apare oarecum ambiguă, ea putând fi considerată fie la "intern" (marca maghiară putând fi neglijată), fie la "extern" (ambele mărci valabile). Trecând peste un eventual - dar improbabil - gest patriotic gratuit (scrisoarea este în ungureşte), cred că avem în faţă un alt caz de utilizare oficială a mărcilor poştale maghiare în România - cu asimilarea nominalului maghiar la paritatea de 1/1.

Dacă ipoteza mea se va dovedi valabilă şi prin alte comunicări de expediţii poştale în condiţii similare (ca să nu mai vorbim de fericita şansă a găsirii unor documente oficiale), înseamnă că avem pe de o parte justificarea lansării emisiunilor "Cluj / Oradea" - care altfel apar ca un simplu "foc de paie" -iar pe de alta, certitudinea că acele serii au circulat şi ele oficial pe întregul teritoriu al României. Iar asta în baza aplicării principiului de drept PARS PRO TOTO, adică: "Ceea ce este valabil pentru întreg, este întotdeauna valabil şi pentru fiecare din părţile sale".

SILVIU DRAGOMIR

"BUCURIA" FILATELISTILOR - Au crescut tarifele la poştă

Regia Autonomă de Poştă a stabilit noile preţuri după introducerea T.V.A.-ului atât la serviciile poştale interne cât şi la cele externe. În medie aceste preţuri au crescut cu 2 până la 20 lei. O scrisoare simplă loco este acuma taxată cu 17 lei, alte localităţi 29 lei (până la 20 gr.). Cartea poştală simplă - 17 lei -; cartea poştală ilustrată - 23 lei; taxa de recomandare -46 lei; taxa A.R. - 46 lei. La externe, expedierea unei scrisori simple până la 20 gr. a ajuns la 171 lei, taxa de recomandare - 216 lei iar A.R.-ul atinge 216 lei. Imprimatele (cum este şi revista noastră) sunt taxate cu 7 lei până la 20 gr. iar pentru străinătate cu 34 lei dacă imprimatul are 20 gr. De exemplu, trimiterea "C.F."-ului în străinătate ne costă 68 lei un exemplar.

NOI TENDINTE IN FILATELIA TEMATICA

Cristian Scaiceanu

Expoziția mondială FIP POLSKA '93, care a avut loc recent la Poznan (7 mai - 16 mai 1993) a oferit vizitatorilor prilejul de a admira multe din cele mai bune colecții din întreaga lume. La clasa filatelie tematică au fost prezentate exponate de prestigiu, deosebit de interesante și atractive. Din analiza lor se desprind câteva tendințe care au început să fie remarcate în ultimul timp la exponatele tematice, si cu care colecționarii din România sunt mai puțin familiarizți.

Este vorba despre o penetrare intensă a istoriei poștale, a filateliei tradiționale, întregurilor poștale și aerofilateliei în exponatele tematice. Acest lucru se realizează prin includerea în exponatele tematice a unor piese "tari", interesante și atractive, rare și eventual scumpe, din celelalte ramuri ale filateliei, toate evident în strânsă legătură cu tema, care trebuie aleasă cu grijă, pentru a permite folosirea unor astfel de piese.

Astfel se folosesc scrisori și alte documente poștale, efectiv circulate prin poștă, carnete de mărci a căror copertă are o ilustrație adecvată temei, inscripții-reclame pe marginea colilor, erori și varietăți spectaculoase ale mărcilor, întreguri poștale care au ilustrații tematice (inclusiv vederi care au pe verso marcă fixă!). Pe lângă dificultățile (materiale inclusiv) legate de parcurgerea unor astfel de piese atractive, tematicienii trebuie să-și însușească temeinic cunoștințele filatelice avansate din celelalte ramuri. Toate aceste greutăți o dată învinse vor aduce puncte importante exponatului. Aceste tendințe care se impun în mod consecvent sunt însă în contradicție cu unele norme pe care le știam noi referitor la filatelia tematică (exemplu limitarea numărului pieselor mari la 5-6 pe un panou, atc.) Sunt piese la care numărul timbrelor este în evidentă minoritate față de restul pieselor. Cumva rezolva Comisia FIP pentru filatelie tematică această situație? Sau poate a și rezolvat-o?!

Filatelia tematică, preluând tot ce este mai frumos și mai atractiv din fiecare ramură (istorie poștală, filatelie tradițională, aerofilatelie, întreguri poștale) dar fără limitele acestora, are posibilitatea să se dezvolte foarte mult, devenind cea mai complexă ramură a filateliei.

În încheiere un exemplu care poate fi socotit relevant: utilizarea într-un exponat cu tema "Câinele" a unui buletin de expediție prin mesagerie, înainte de 1900, care atestă expedierea prin serviciile poștale a unui câine! Și încă ceva: foile de expunere galbene sunt din ce în ce mai puțin utilizate, majoritatea exponatelor fiind montate pe foi albe iar textele sunt realizate pe calculator cu laser-print sau la mașină de scris electronică. Scrisul la șablon se utilizează foarte rar.

NOILE TARIFE PENTRU ABONAREA LA EMISIUNILE ROMÂNIA

În conformitate cu noul tarif poștal, începând cu data de 5.07.93, pentru păstrare la magazinele de Stat "Filatelia" sau Oficii poștale a emisiunilor filatelice la dispoziția solicitanților individuali (câte una serie din programul anual de emisiuni), noul tarif este de 223 lei față de 200 lei, vechea taxă. Pentru păstrarea în colectiv a mărcilor poștale filatelice la dispoziția federațiilor, asociațiilor, cluburilor filatelice, etc. precum și a membrilor acestora, tariful este de 145 lei. Se consideră abonament colectiv minimum 10 abonamente efectuate pe nume diferite de formațiuni filatelice sau membrii acestora. (Din circulara nr. 14.3/2743 din 5.07.93 a Direcției de Poștă Sibiu, serviciul de marketing).

Emisiunile filatelice ale "Românilor liberi" pe plicuri circulate

Am cercetat într-o colecție, mai multe plicuri plecate din diferite colțuri ale lumii, plicuri pe care, alături de francatura țărilor respective, apar piese din emisiunile editate de organizația din exil a Românilor Liberi. Obliterarea împreună a acestor francaturi arată că exigențele poștei occidentale cunoșteau mesajul transmis prin ele, îl acceptau și - bine-înțeles, pentru aceasta aveau aprobarea conducerilor poștelor din țările respective. Despre aceste emisiuni nu se putea scrie nimic până acum, iar prin "pasivitatea activă" sau chiar din resentimente pentru românii liberi, nu se accepta nici acum prea ușor popularizarea lor. Aceste emisiuni care îmbracă toate formele posibile ale exprimării filatelice (timbre și coliță dantelate și nedantelate, supratiparuri, variante tete-beche, tripticuri, FDC, cărți maxime și carnete de prezentare), au fost editate în perioada 10.5.1954 - 20.12.1969. Inițiatorul acestei acțiuni a fost domnul Traian Popescu care, în cartea Domniei sale *"ROMÂNIA ȘI UNITATEA EUROPEI"*, cu subtitlul *"CONTRIBUȚIA FILATELICĂ A ROMÂNILOR LIBERI LA ISTORIA DE MÂINE A CONFEDERAȚIEI EUROPA"*; adevărat catalog ilustrat și descriptiv, divulgă sentimentele care l-au animat în această acțiune: deoarece "regimul de la București se lepădase de vechiul nume al țării noastre și îl substituise până și pe timbrele poștale cu denumirea de R.P.Romînă, ca și cum ar fi vorba de țara romilor, am decis emiterea de vignete poștale similare (n.n.este vorba de similitudine cu emisiunile CEPT) ,care să constituie în viitor adeziunea noastră la făurirea acestui măreț ideal, și care, circulând lipite ca anexe la francaturile poștale oficiale ale țărilor pe unde exilul i-a risipit pe Români, să facă să nu se uite în lume drama injustă pe care fusese silit s-o trăiască neamul românesc". Au fost astfel editate 54 emisiuni, extrem de sugestive și realizate în condiții estetice de invidiat, cu subiecte variate (Comemorări și Aniversări, Europa, Crăciunul, Istorie, Sport, Cosmos, Floră-Faună, etc) dar care prin mesajul lor scris în cinci limbi, deveneau unitare, avertizînd întreaga lume asupra pericolului comunist. Plicurile FDC sunt însoțite de ștampile speciale, cu același viu mesaj.

Dr. FLOR STREJNICU

ALTE PĂRERI PRIVIND " MĂRUL ROŞU "

Dr. Dan Grecu

Enigma ştampilelor de cenzură "Mărul Roşu" nu este nicidecum rezolvată, dar, din studierea a ceea ce s-a scris, a pieselor din colecţii şi a situaţiei istorice, se pot trage unele concluzii interesante, şi, consecutiv, o nouă ipoteză.

În primul rând este incontestabil faptul că, cel puţin într-o perioadă, oficiul "Mărul Roşu" s-a aflat în oraşul Arad.

Fiind singurul oficiu de cenzură cu nume codificat cunoscut până acum, se desprinde necesitatea existenţei sale într-o situaţie excepţională. Aceasta ar putea fi situaţia administrativă din oraşul Arad. Prima ipoteză, deja formulată de mai mult timp (1), este aceea a plasării acestui oficiu în partea de oraş ocupată de trupele române, situaţie provizorie în care foloseşte numele de cod până la producerea ştampilelor definitive (odată cu ocuparea de români a întregului oraş). Deja, apare o nelămurire: de ce s-au folosit în continuare ştampilele "Mărul Roşu" până în 1920?

Dar să vedem câteva date istorice:

Astfel la 25.12.1918 trupele ungare părăsesc Aradul. Cinci zile mai târziu, francezii ocupă oraşul, în care însă administraţia civilă rămâne ungară. Comandant militar este Gral.Gondrecourt, schimbat în 8.07.1919 cu fostul comandant al Lugojului, Gral.Tournade.

La 24.03.1919, este evacuată întreaga zonă Arad-Săvârşin de către trupele ungare spre noua linie de demarcaţie.

La 17.05.1919, regimentul 6 Vânători (din Divizia 1 Vânători) intră numai într-o mică parte a oraşului Arad, ocupând inclusiv gara, în vederea asigurării transportului trupelor spre frontul din Ungaria, o prezenţă mai însemnată a românilor în oraş fiind interzisă la acea vreme de către francezi.

De-abia în 12.07.1919, este instalată administraţia română deplină în Arad, la 20 iulie prefectul român al oraşului fiind recunoscut de către Mareşalul Franchet d'Esperay (după ce fusese iniţial refuzat de către Gondrecourt).

Aceasta însemna că între 17.05.-12.07.1919 a existat un "condominium" româno-francez în oraş.

Evident că aceasta se concretiza şi prin existenţa a 2 oficii de cenzură corespunzătoare. Într-adevăr, ştampilele cenzurii franceze se mai întâlnesc până în iunie 1919, pe corespondenţa provenită sau adresată în teritoriul Banatului de la sud de Mureş, ocupat atunci de sârbi.

Însă în aceeaşi perioadă mai-iunie 1919, exista şi o ştampilă română de cenzură, dreptunghiulară, cu cadru 53 x 19 mm, şi textul "CENZURA ROMÂNĂ / ARAD", aplicată pe corespondenţa privind teritoriul de la nord de Mureş, controlat de români. Ştampila de acest tip pare a fi folosită exclusiv în perioada respectivă, pentru că după iulie 1919, intră în uz ştampile de aspect deosebit (liniare, fără cadru).

Existenţa unei ştampile cu numele oraşului în text ("în clar") nu mai susţine ideea oficiului "codificat" Mărul Roşu, ca oficiu de cenzură *înfiinţat* în Arad în aceste condiţii particulare.

Dealtfel ştampila (rotundă) Mărul Roşu, se întâlneşte şi în aprilie 1919, când nu se putea găsi în oraşul Arad.*

Ca urmare o nouă ipoteză ar putea fi următoarea: Mărul Roşu a fost un oficiu de cenzură militar, ambulant (de altfel astfel de nume de cod sunt uzuale pentru unităţile militare), care, la o dată după 17.05.1919 s-a stabilit în oraşul Arad, odată cu avansarea întregii armate române spre vest, unde a rămas probabil până la sfârşitul perioadei de cenzură. Mai trebuie specificat că Div.1 Vânători (care a eliberat zona Aradului) îşi avea propriile ştampile de cenzură, cu numele diviziei (vezi "C.F" nr.17-18/1991) de aceea greu de crezut să fi folosit în paralel şi o ştampilă codificată. Deci, Mărul Roşu trebuie "căutat" în alte unităţi militare, operative, sau, mai degrabă de etapă. Apartenenţa militară şi situarea posibilă în gara Arad, este susţinută şi de tipul de corespondenţă cenzurată de acest oficiu: toate trimiterile poştale din sau spre sudul Zonei Militare

(continuare în pag.5)

* Ipoteza poate fi infirmată printr-o prezenţă timpurie a românilor în oraş. Dar Kiriţescu este singurul autor care dă de înţeles că gara Arad a fost ocupată imediat după ruperea frontului de vest (deci după 17 aprilie 1919), la 17 mai fiind doar întărită mina garnizoană română prin Reg.6 Vân.şi o baterie de artilerie

viaţa filatelică în MAREA BRITANIE (II)

DINU MATEI
Nottingham - Anglia

În general şedinţele de schimb au loc în săli închiriate o dată la două săptămâni, seara de la ora 19,00 (programul de lucru al unui britanic este până la ora 17,00) şi se desfăşoară ca şi în România. Poţi vedea şi raritaţi şi lucruri comune. Cele mai apreciate mărci poştale sunt cele emise în Ţările Commonwealth-ului, urmând apoi cele ale Marii Britanii şi Europei de Vest. Acum, încă, sunt la modă emisiunile poştale ale noilor state din fostul imperiu sovietic şi cele ale noilor republici din fosta Jugoslavie. Mărcile poştale româneşti, multe, chiar prea multe, şi realizate în condiţii grafice nereuşite nu au căutare şi nici nu se prea găsesc, doar la magazinele filatelice mai mari. Din păcate avalanşa de emisiuni poştale româneşti are repercusiuni negative şi asupra aprecierii celor mai vechi (dinainte de anul 1940).

Reviste de specialitate sunt mai multe: "Stanley Gibbons Magazine", "The Stamp Magazine", "The Stamp collector" şi "Stamps and Coins", toate lunare costând între 1,60-1,80 Lire. Accesorii filatelice se găsesc la orice magazin filatelic şi pentru toate "gusturile", numai că sunt scumpe chiar şi pentru englezi.

Licitaţiile se organizează destul de des, existând mai multe Case de licitaţii iar doritorii pot primi contra cost, cataloage editate de aceste firme, prin poştă, cu mult timp înainte, Participarea la licitaţie se poate face şi prin poştă trimiţând - pe un formular special - oferta pentru lotul care te interesează.

Orice filatelist care vizitează Anglia, visează să ajungă la BRITSH MUSEUM, loc ce adăposteşte unele dintre cele mai valoroase colecţii poştale din lume. Dar despre aceasta, într-un număr viitor.

(urmare din pag.4)

de Ocupaţie din Ungaria (regiunea Szeged, până la linia Oroshaza-Békéscsaba, cele de la nord de Békéscsaba fiind cenzurate la Debrecen), ca şi foarte multă corespondenţă de provenienţă militară particulară (expediată sau primită de militari din diverse regiuni ale ţării, dar tranzitate pe calea ferată din Arad). Cele 2 categorii enunţate mai sus reprezintă o pondere de peste 75% din totalul corespondenţei văzute de autor cu această ştampilă. Alte cercetări vor stabili dacă exista într-adevăr o "specializare" a oficiului în acest sens, sau este o coincidenţă datorată poziţiei geografice şi importanţei Aradului în zonă.

Oricum, rezolvarea misterului Mărului Roşu este încă un deziderat...

Post-Scriptum la articolul "Din nou despre Mărul Roşu"

În lucrarea "La consolidations de l'union de la Transylvanie et de la Roumanie (1918-1919). Temoignages francais" apărută la Editura Enciclopedică în 1990, se pot găsi, pe lângă foarte interesante mărturii privind mai ales Banatul acelor ani, aflat sub controlul trupelor franceze, şi documentele care confirmă criteriile de partaj a activităţii cenzurei româno-franceze din Arad între mai-iunie 1919, doar intuite şi prezentate în articolul de mai sus. Astfel decretul din 23.05.1919 al Gen.De Tournade, comandantul teritoriului Zonei de Ocupaţie Franceză specifică între altele "... scrisorile şi telegramele provenind sau destinate zonei ocupate de armata română, vor fi supuse controlului exclusiv al cenzurii române. Scrisorile şi telegramele provenind sau destinate oricărei alte părţi vor fi supuse controlului exclusiv al cenzurii franceze... Dispoziţiile prezentului decret vor fi aplicabile începând cu 24 mai, ora 12 /ora franceză/", dată care poate fi considerată începutul cenzurii române în oraşul Arad. Se confirmă şi intrerea primelor unităţi române în oraş doar la 17 mai, ora 9, ocuparea gării şi poştei, încartiruirea trupelor române în partea de nord a oraşului (excepţie făcând serviciul cenzurii şi cel de "liberă-trecere"), trupele franceze stabilindu-şi cartierul în Cetate. Deci, până la această dată, cenzura "Mărul Roşu" nu putea funcţiona în oraşul Arad, ceea ce sprijină ipoteza formulată.

Bibliografie:

1) *Teleguţ Mircea* - Unde a fost "Mărul Roşu"?, Filatelia nr.4/1982.
2) *Teleguţ Mircea* - The enigma of the "Cenzurat Mărul Roşu" marking, "Romanian Philatelic Studies" nr.3/1982.
3) *Clopoţel Ion* - Revoluţia din 1918 şi unirea Ardealului cu România, Cluj 1926, pag.160-168. 4) *Kiriţescu Constantin* - Istoria războiului pentru întregirea României - ed.II-a, 1989, vol.II, pag.437-438.

DIN NOU DESPRE

EMISIUNILE POŞTEI MOLDAVE (II)

Aurel ANTON

În încheierea articolului publicat în "C.F" nr.48, arătam că, citez: "Din unele informaţii pe care le avem, organele noastre poştale au primit un fax de la "Timbrofil" privind modalitatea achiziţionării emisiunilor moldave, dar principala greutate ar consta în faptul că Poşta Moldovei solicită contravaloarea emisiunilor filatelice exclusiv în dolari USA. Dacă aceste informaţii sunt REALE, atunci ele ar trebui aduse la cunoştinţa filateliştilor. Aşteptăm deci şi un răspuns OFICIAL din partea Poştei Române în această problemă şi sperăm că buna înţelegere va fi benefică pentru filateliştii de pe ambele maluri ale Prutului. Vom reveni" (Am închis şi citatul).

Dl.Director Ionel CUESDEANU de la D.E.C.T."Rompresfilatelia" dând dovadă din nou de receptivitate la semnalele revistei noastre, fapt pentru care îi mulţumim, a binevoit să acorde dlui Cezar VASILESCU, şeful Secţiei de Informaţii al "C.F"-ului un interviu pe care îl publicăm în continuare. În acest fel considerăm că problema procurării emisiunilor moldave a fost discutată de cele mai autorizate oficialităţi din ambele Poşte, rămânând ca noi filateliştii să vedem... rezultatele.

C.V. Cred că aţi citi domnului Director, punctul de vedere exprimat de ministrul Ministerului Informaticii, Informaţiei şi Telecomunicaţiilor din Rep.Moldova, publicat în "C.F" nr.48. Ce puteţi să ne spuneţi în legătură cu aceasta.

I.C. Problema achiziţionării de emisiuni de timbre din Rep.Moldova este în studiu şi în atenţia serviciilor de resort din cadrulD.E.C.T."Rompresfilatelia" şi a mea personal. Până la această oră cu toate tratativele duse nu s-au putut soluţiona toate problemele legate de modul de achiziţii şi de decontare a acestor emisiuni. Aceasta deoarece partenerul din Rep.Moldova ridică pretenţii ce necesită încă negocieri.

C.V. Cum vedeţi totuşi rezolvarea acestei probleme?

I.C. Se caută soluţii pentru rezolvarea acestei, într-adevăr probleme, în sensul că noi oferim o contra partidă de emisiuni de mărci poştale româneşti şi sperăm ca problema să fie rezolvată favorabil şi avantajos pentru ambele părţi. Aceasta spre satisfacţia colecţionarilor din ambele părţi.

C.V. Vă mulţumim dle Director pentru amănuntele date şi aşteptate de filateliştii din România şi vă rugăm să ne ţineţi la curent cu rezultatele concrete ale acestor negocieri.

VALOAREA MĂRCILOR ROMÂNEŞTI LA LICITAŢII EUROPENE

La ce-a de a 282 licitaţie a firmei Heinrich Köhler din Wiesbaden-Germania, mărcile clasice româneşti au obţinut remarcabile preţuri în urma achiziţionării lor. Prezentăm, mai jos, sumele cu care s-au achiziţionat. Prima cifră reprezintă preţul de strigare, a doua cifră preţul de adjudecare iar a treia cifră reprezintă echivalentul în Lei la paritatea actuală a DM.

Marca de 40 Parale, emisiunea a II-a "Cap de Bour", aplicată pe scrisoare adresată la Focşani, anulată cu ştampila "Franco/Berlad" şi "Berlad/Moldova 13/4". Certificat Heimbüchler: 250 DM-600 DM-586.800 Lei.

Marca de 6 Parale emisiunea "Principatele Unite" tipar de mînă 1862, în coală completă de 32, gumă originală, piesă de referinţă: 100DM-1900 DM-1.858.200 Lei.

Idem marca de 30 Parale, coală completă de 32, o marcă defectă, gumă originală, piesă de referinţă: 500 DM -1200 DM-1.173.600 Lei.

Emisiunea "Cuza neemise", serie completă în coli de 100, gumă originală, certificat Heimbüchler: 500 DM-2100 DM-2.053.800 Lei

Dinu MATEI
Anglia.

UTILIZAREA MĂRCILOR POŞTALE MAGHIARE ÎN PERIOADA 1918/1920

În articolul "Au fost utilizate mărci poştale maghiare în România?" (Curierul Filatelic, anul IV, nr.41, 1993) dl.ing.Silviu DRAGOMIR pune în discuţie posibilitatea ca mărcile maghiare să fi avut, în perioada 1918-1920, putere de francare pe întreg teritoriul ţării noastre. Evident, cât timp? Deţin în colecţie un plic expediat din Dumbrăveni (Erzsebetvaros) la Sibiu, francat cu 10 Bani "Ferdinand PTT" şi 5 Fileri "Secerătorii-Magyar Kir.Poşta". Pe ştampilă (tip maghiar, 920 JAN -) se distinge ianuarie 1920. Plicul poartă şi amprenta ştampilei cenzurii din Târnăveni (Dicso-Sân-Martin). În conformitate cu cele amintite de dl.Sliviu Dradomir concludem că în perioada mai 1919-ianuarie 1920 au existat francaturi mixte R-M, adică alcătuite din mărci poştale româneşti şi maghiare. Considerăm că utilizarea mărcilor poştale maghiare în România a avut aprobarea oficialităţilor. În sprijinul acestei afirmaţii vom cita un document apărut în "Gazeta Oficială din Cluj" Nr.3, pag.10, 23 aprilie 1920, semnat de AUGUSTIN MAIOR - directorul Direcţiunii Centrale a Poştelor-Cluj. Conţinutul este următorul:

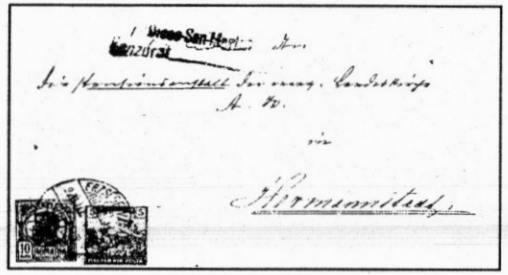

"Direcţiunea Centrală a Poştelor, Telegrafelor şi Telefoanelor Cluj"
PUBLICAŢIUNEA

"Consiliul Dirigent a dispus, ca timbrele poştale maghiare aflate în caseriile oficiilor poştale pe teritoriul ocupat să fie puse în circulaţie surşarjate cu emblema "Regatul României". În acest sens timbrele aflate în caseriile oficiilor din raza Direcţiunei poştale Cluj s-au surşarjat între 23 Mai-26 Junie 1919 la Cluj, iar acelea aflate în caseriile oficiilor Direcţiunei Oradea-Mare între zilele 9 Septemvrie-25 Octomvrie 1919 la Oradea-Mare. În raza Direcţiunei Timişoara la preluarea imperiului s-a aflat numai o cantitate mai mică de timbre, cari s-au lăsat mai departe în circulaţia fără surşarj. Cluj, la 25 Febr.1920, Dir.Centr.a Poşt.: Maior."

Deşi acest document - apărut cu mare întârziere - atestă oficial emisiunea Cluj-Oradea, merită o deosebită atenţie ultima frază: "...s-au lăsat mai departe în circulaţia fără surşarj", astfel este clar că a fost tolerată utilizarea mărcilor maghiare. Evident, există şi motive economice şi sociale care probabil au condus la existenţa unor corespondenţe din anii 1919-1920 cu aceste francaturi mixte R-M. Dintre acestea considerăm esenţiale următoarele: lipsa acută de hârtie; angajarea unor persoane tinere - fără cunoştinţe de specialitate - în cadrul serviciilor poştale; trecerea de la vechea valută (coroane) la noua monedă (Leu) a condus, cel puţin în Transilvania, la lipsa temporară a monezilor cu nominal unic; lipsa mărcilor poştale în Transilvania, chiar după apariţia emisiunii Cluj-Oradea, este atestată şi prin distribuirea "cartelată" a mărcilor poştale (la Sibiu, maximum 10 bucăţi unei persoane / a se vedea A.B.Szalay, "Hohere Philatelie", vol.I, pag.68-69 /); utilizarea ştampilelor maghiare s-a făcut, de exemplu la Sibiu, până la 5 octombrie 1920 (au existat însă multe abateri, nereguli). la data de 23 martie 1922 toate cele 20 de ştampile cu "Nagyszeben" au fost remise -prin intermediul Direcţiunii Cluj- la Bucureşti.

Prof.univ.dr. Alexandru LUPAŞ